

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१
(District Disaster Preparedness and Response Plan-DDPRP)

तयार गर्ने

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

जिल्ला प्रशासन कार्यालय

सुर्खेत

(मिति २०८१/०४/२४ गतेको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकबाट स्वीकृत भएको।)

मन्तव्य

सुर्खेत जिल्ला चुरे र महाभारत पर्वत सुङ्खलाको बीचमा अवस्थित सुन्दर जिल्ला हो। संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना पश्चात कर्णाली प्रदेशको राजधानी कायम भएसँगै यस जिल्लामा पूर्वाधार विकास र शहरीकरण बढिरहेको छ। भूकम्प, बाढी, पहिरो, डुबान, आगलागी, चट्याङ, हावाहुरी, असिना र महामारी जस्ता बहुप्रकोपका घटनाबाट क्षति व्यहोर्दै आइरहेको यस जिल्लामा जलवायु परिवर्तनको प्रभावले विपद् तथा महामारीजन्य जनस्वास्थ्य जोखिम पनि बढ्दै गइरहेको छ।

नेपालको संविधानले विपद् व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको एकल र तीनवटै तहका सरकारको साझा अधिकारको सूचीमा राखेको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६ मा जिल्ला भित्र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी संघीय नीति, रणनीति, कानून तथा योजना कार्यान्वयन गर्ने गरी जिल्लाको विपद्को अध्ययन तथा विपद् जोखिमको लेखाजोखा गर्ने गराउने, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने, विपद् प्रतिकार्यका लागि आवश्यक पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सञ्चालन गर्ने गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिएको छ। यसै आधारमा सुर्खेत जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले २०६८ साल देखि नै जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्दै आइरहेको छ। विपद् तथा जोखिमको बदलिँदो प्रकृति र प्रवृत्ति एवम् विगतका प्रतिकार्य अनुभव समेतका आधारमा जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको बाह्रौँ संशोधित संस्करण २०८१ तयार भै मिति २०८१/०४/२४ गतेको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकले स्वीकृत गरि कार्यान्वयनमा लगेको छ।

सुर्खेत जिल्लामा बारम्बार भइरहने प्रमुख विपद्का घटनाहरूलाई मध्यनजर गरी विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य आवश्यकतालाई सन्तुलित एवम् एकीकृत रूपमा सम्बोधन गर्न नौ वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरी सो क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना समेत तयार गरिएको छ। यसमा प्रत्येक विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना, पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना र प्रतिकार्य कार्ययोजना समेटिएको छ। विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नेपाल सरकारको स्रोत, विकास साझेदार संस्थाहरूको सहायता तथा निजी एवम् सामाजिक क्षेत्रसँगको साझेदारी र स्थानीय तहको अगुवाई एवम् सक्रियतामा यस योजनाको कार्यान्वयन गरिनेछ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई जिल्लास्थित सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रका योजना तथा कार्यक्रमहरू र स्थानीय सरकारका योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजन र एकीकरण गरी विपद् जोखिम सुसूचित विकासको अभ्यास गर्दै जिल्लाको उत्थानशीलता विकास गरिनेछ। यस योजनाको कार्यान्वयनबाट जिल्लामा विपद्को पर्याप्त पूर्वतयारी र प्रभावकारी प्रतिकार्यको आधार तयार भई विपद्बाट हुनसक्ने क्षति एवम् नोक्सानी घटाउन सहयोग पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छ।

जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमता विकास तथा यस योजना तर्जुमाको निम्ति सहकार्य एवम् सहयोगको लागि योगदान गर्नुहुने सम्बन्धित सरोकारवाला सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिँदै जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१ को पूर्ण एवम् सफल कार्यान्वयन गर्न सरकारी एवम् गैरसरकारी क्षेत्रको सहयोग र समन्वयका लागि हार्दिक अपिल गर्दछु। धन्यवाद।

२४ साउन, २०८१

शंकरहरि आचार्य
प्रमुख जिल्ला अधिकारी
एवम्
अध्यक्ष, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

विषयसूची

तालिका सूची.....	iii
चित्र सूची.....	iii
अनुसूचीहरु.....	iii
परिच्छेद एक : प्रारम्भिक.....	१
१.१ पृष्ठभूमि.....	१
१.२ योजनाको उद्देश्य.....	१
१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया.....	२
१.४ विगतका अनुभव तथा सिकाई समीक्षा.....	३
१.५ योजनाका तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनका प्राथमिकता एवं आधारभूत मान्यता.....	५
परिच्छेद दुई : जिल्लाको विपद् जोखिम तथा क्षमता विश्लेषण.....	५
२.१ सुर्खेत जिल्लाको संक्षिप्त परिचय.....	५
२.२ सुर्खेत जिल्लाको विपद् जोखिमको विश्लेषण.....	९
२.३ सामाजिक सङ्गटासन्नता विश्लेषण.....	१३
२.५ २०८० सालको मनसुन पूर्वानुमान तथा जोखिम आँकलन.....	१४
२.४ सम्भावित विपद् जोखिम विश्लेषण एवं प्रभाव आँकलन.....	१४
२.६ पूर्व सूचना तथा विपद् सूचना प्रणाली.....	१७
२.७ सरोकारवाला निकायको भूमिका तथा जिम्मेवारी.....	१८
२.८ विषयगत क्षेत्रहरू.....	२१
२.८.१ विषयगत क्षेत्रको गठन.....	२१
२.८.२ विषयगत क्षेत्रको कार्य जिम्मेवारी.....	२४
खण्ड तीन : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना.....	२९
३.१ सामान्य पूर्वतयारी योजना.....	२९
३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना.....	४०
खण्ड चार : आपतकालीन प्रतिकार्य कार्ययोजना.....	४६
४.१ आपतकालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना.....	४६
खण्ड पाँच: मानवीय सहायता व्यवस्थापन.....	६३
५.१ बन्दोबस्ती सामग्रीको आवश्यकता र उपलब्धता.....	६३
५.२ प्रतिकार्यका लागि जनशक्ति परिचालन.....	६३
५.३ राहत सामग्रीको उपलब्धता र आवश्यकता.....	६३
५.४ नगद सहायताको प्रवन्ध.....	६४

परिच्छेद छ : कार्यान्वयन, अनुगमन तथा सिकाई योजना	६५
६.१ योजना कार्यान्वयन तथा स्रोत व्यवस्थापन	६५
६.२ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य	६५
६.३ लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सुनिश्चितता	६६
६.४ अनुगमन, मूल्यांकन तथा सिकाई योजना	६७
सन्दर्भ सामग्रीहरू	६८

तालिका सूची

तालिका १: सुर्खेत जिल्लाको भूस्वरूप र विशेषता
तालिका २: जिल्लाका मुख्य नदी एवं प्रभाव क्षेत्र
तालिका ३: सुर्खेत जिल्लाका स्थानीय तहहरूको क्षेत्रफल र जनसाङ्ख्यिक विवरण
तालिका ४: २०७१ साल देखि २०८० साल सम्म १० वर्षको अवधिमा सुर्खेत जिल्लामा भएका विपद्का घटना र यसबाट भएको क्षति
तालिका ५: जिल्लाका प्रमुख एवं प्राथमिकतामा भएका प्रकोपहरू
तालिका ६: सुर्खेत जिल्लाको संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूहको जनसङ्ख्या
तालिका ७: सुर्खेत जिल्लाको पालिकागत विपद् प्रभाव आँकलन
तालिका ८: संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूहको विपद् प्रभाव आँकलन
तालिका ९: सुर्खेत जिल्लामा रहेको जल तथा हावापनी मापन केन्द्रहरूको विवरण
तालिका १०: सुर्खेत जिल्लाको स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रहरूको सम्पर्क विवरण
तालिका ११: विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूको भूमिका एवं जिम्मेवारी
तालिका १२: विषयगत क्षेत्रका अगुवा एवं सदस्य संस्था तथा निकायहरू

चित्र सूची

चित्र १: विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक प्रकृत्या
चित्र २: कर्णाली प्रदेशको भूकम्पीय जोखिम नक्शा
चित्र ३: बाढीको उच्च जोखिममा रहेका जिल्लाहरू
चित्र ४: २०८१ सालको मनसुनी वर्षाको आँकलन

अनुसूचीहरू

अनुसूची १	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
अनुसूची २	खोज उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

- अनुसूची ३ स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची ४ खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची ५ खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची ६ गैह्र खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची ७ संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची ८ आपतकालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची ९ पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची १० जिल्ला स्तरीय द्रुत प्रतिकार्य टोलीका सदस्यहरूको विवरण
- अनुसूची ११ स्थानीय तहमा कार्यारत स्वास्थ्य शाखा संयोजकहरूको विवरण
- अनुसूची १२ स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची १३ विभिन्न सुरक्षा निकायहरूसँग भएका दक्ष जनशक्तिको विवरण
- अनुसूची १४ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सुर्खेत जिल्ला शाखा अन्तरगत विभिन्न तालिम प्राप्त तथा प्रशिक्षक
- अनुसूची १५ जिल्ला निर्माण व्यवसायी संघ सुर्खेतमा आवद्ध निर्माण व्यवसायीहरूसँग रहेको हेभि यन्त्र उपकरणहरूको विवरण
- अनुसूची १६ जिल्लामा रहेका खोज तथा उद्धारमा प्रयोग हुने डुङ्गाहरूको विवरण
- अनुसूची १७ जिल्लामा पहिचान गरिएका आपतकालीन सुरक्षित आश्रय स्थलको विवरण
- अनुसूची १८ स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र सम्पर्क व्यक्तिहरूको विवरण
- अनुसूची १९ जिल्ला प्रहरी कार्यालय अन्तर्गत रहेका प्रहरी कार्यालयहरूको विवरण
- अनुसूची २० जिल्लामा रहेका सशस्त्र प्रहरी बल नेपालका कार्यालयहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची २१ जिल्लामा रहेका नेपाली सेनाका यूनिटहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची २२ जिल्लामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची २३ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखाहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची २४ जिल्लामा सञ्चालनमा रहेका एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची २५ जिल्लामा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा संलग्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैह्रसरकारी संस्थाहरूको विवरण
- अनुसूची २६ सञ्चारकर्मीहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची २७ जल तथा मौसम मापन केन्द्रहरूको विवरण (हावापानी केन्द्र तथा वर्षा मापन केन्द्र)
- अनुसूची २८ विपद्को समयमा हेलिकप्टर बस्न पहिचान गरिएका स्थानहरूको विवरण
- अनुसूची २९ जिल्लामा रहेका दमकल चालकको विवरण
- अनुसूची ३० जिल्ला स्थित क्रियाशील राजनीतिक दलहरूको सम्पर्क विवरण
- अनुसूची ३१ विपद्को समयमा प्रयोग हुने खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको आवश्यकता पहिचान

परिच्छेद एक : प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

कर्णाली प्रदेशको राजधानी रहेको सुर्खेत जिल्ला चुरे र महाभारत पर्वत श्रृंखलाको बीचमा केही समथर उपत्यका समेत समेटेर बनेको छ। कर्णाली तथा भेरी राजमार्गको प्रवेश विन्दु (gate way) तथा कर्णाली प्रदेशको राजधानी कायम भएसँगै यस जिल्लामा पूर्वाधार विकास र शहरीकरण पनि बढिरहेको छ। तर प्राकृतिक रूपमै भूकम्प, बाढी, पहिरो हावाहुरी, असिना चट्याङ जस्ता बहु प्रकोपको जोखिममा रहेको यो जिल्लामा सामाजिक आर्थिक एवं मानवीय कारणले आगलागी, महामारी दुर्घटना जस्ता बहु विपद्का कारण क्षति व्यहोर्दै आइरहेको छ। बाढी र भूकम्पको उच्च जोखिममा रहेको यस जिल्लामा जलवायु परिवर्तनको प्रभावले विपद् तथा जनस्वास्थ्य जोखिम अझ बढ्दै गइरहेको छ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको मूलभूत उद्देश्य विपद्बाट हुने मृत्युदर तथा प्रभावितहरूको सङ्ख्या उल्लेख्य रूपमा घटाउनु, विपद् वा महामारीका कारण उत्पन्न हुनसक्ने स्वास्थ्य संकटको रोकथाम एवम् व्यवस्थापन गरी मानवीय क्षति न्यूनीकरण गर्नु, कृषि उद्योग, सडक, सञ्चार, खानेपानी एवम् सरसफाईका संरचना तथा स्वास्थ्य र शिक्षाका पूर्वाधार एवम् सेवामा विपद्का कारणबाट हुने क्षति तथा नोक्सानी घटाउँदै तिनीहरूको उत्थानशीलता बढाएर विकासको दीगोपनालाई स्थायित्व दिनु, विकास तथा पूर्वाधार निर्माणमा गरिएको लगानीलाई सुरक्षित गर्नु र विपद् पश्चात तत्काल आवश्यक मानवीय सहायता उपलब्ध गराउनु हो। जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले कानूनले दिएको अधिकार क्षेत्रभित्र रहेर उक्त कार्यहरू गर्दछ।

तीनवटै तहका सरकारको अधिकार बाँडफाट सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यावस्थापन ऐन, २०७४ को दफा २ (ख) तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यावस्थापन नियमावली, २०७६ को दफा ७ (ख) एवम् स्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ को दफा ४८ मा प्रवन्ध गरिए बमोजिम जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई तोकिएको छ। विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय नीति, २०७५ तथा रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८ -२०३० को लक्ष्य र मार्गदर्शन एवम् नीतिगत र कानूनी आधार एवम् विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ को पहिलो संशोधन २०७६ ले तय गरेको विधि र प्रकृया बमोजिम जिल्लाको विपद् प्रतिकार्यलाई चुस्त तथा प्रभावकारी बनाउन सुर्खेत जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले २०६८ सालदेखि जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा र अध्यावधिक गर्दै आइरहेको छ। यसै सन्दर्भमा जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको बाह्रौं संस्करण प्रकाशन गरिएको छ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

विपद्को समयमा प्रभावितहरूको जीवन रक्षा, सम्पत्ति तथा जनधनको सुरक्षा र संरक्षण गरी मानवीय संकटको सामना तथा प्रभावकारी प्रतिकार्य गर्नु स्थानीय स्रोत साधन र प्रविधिको उपयोग गर्दै आघातमा परेका व्यक्ति तथा समुदायलाई उचित मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु र प्रकोपको रोकथाम तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि जिल्लाको स्रोत साधन एवम् क्षमता बढाउँदै विपद् जोखिम व्यवस्थापन पद्धति, संरचना र प्रकृत्यालाई प्रभावकारी र जवाफदेहीपूर्ण ढंगले परिचालन एवम् कार्यान्वयन गरी सुर्खेत जिल्लाको उत्थानशीलता तथा अझ सुरक्षित जिल्लाको रूपमा विकास गर्न मद्दत गर्नु यस योजनाको प्रमुख उद्देश्य हो भने यसका विशिष्ट उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन्।

१. जिल्लामा विपद्बाट हुनसक्ने क्षति तथा नोक्सानी घटाउनु र प्रभावित हुने व्यक्ति, परिवार तथा समुदाय, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणलाई उपयुक्त मानवीय सहायता सुनिश्चित गर्नु।
२. जिल्लामा स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई विषयगत क्षेत्रको परिचालन गरी व्यवस्थित र समन्वयात्मक रूपमा कार्यान्वयन गर्नु।
३. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीका लागि स्थानीय साधन स्रोतको अधिकतम परिचालन गर्नु।
४. विपद् पूर्वतयारीलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरी विपद् पछि उद्धार राहतका लागि हुने खर्च घटाउनु।
५. विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा संस्थाहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य पद्धति, संरचना तथा समग्र क्षमता सुदृढ गर्नु।
६. विषयगत क्षेत्रका आधारमा जिल्लाको विपद् न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन क्षमता बढाउँदै क्षेत्रगत तथा नियमित विकास कार्यक्रम मार्फत विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई निरन्तरता दिनु।

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

सुर्खेत जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ बमोजिम २०६८ सलदेखि नै तयार हुँदै आएको छ। विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई वार्षिक रूपमा समीक्षा गरी पुनरावलोकन गर्नुपर्ने मार्गदर्शनको व्यवस्था तथा आवश्यकता बमोजिम २०८१ श्रावणमा योजना कार्यान्वयनको समीक्षा गरी अध्यावधिक गरिएको हो। यस जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाउने सन्दर्भमा २०८० चैत्रमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अध्यावधिक गर्ने निर्णय गर्‍यो।

उक्त बैठकले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन गर्ने निर्णयसँगै नेपाल रेडक्रस सुर्खेत शाखाले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अध्यावधिक गर्न प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने सहमति बमोजिम मार्गदर्शनले तय गरेको विधि अनुसार योजना अध्यावधिक गर्ने प्रक्रिया शुरू गरियो।

चित्र १: विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा तथा अध्यावधिक प्रक्रिया	
१. प्रारम्भिक छलफल र योजना अध्यावधिक गर्ने निर्णय	२०८० चैत्र २८
२. प्रारम्भिक अध्ययन विषयगत क्षेत्रको पहिचान	२०८१ वैसाख
३. योजना तर्जुमा बैठक, अध्यावधिक गर्नुपर्ने विषयहरू निर्धारण	२०८१ वैसाख
४. योजनाको परिमार्जित मस्यौदा तयारी	२०८१ जेठ
५. सरोकारवालाहरूको बैठक र मस्यौदामाथि छलफल	२०८१ जेठ
६. अन्तिम मस्यौदा तयारी र स्वीकृति	२०८१ श्रावण

यसै सन्दर्भमा २०८१ वैसाख १२ गते जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू, विषयगत कार्यालयका प्रमुख, गाउँ/नगर पालिकाका प्रमुख र सरोकारवालाहरूबीच विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अध्यावधिक

गर्ने सम्बन्धमा प्रारम्भिक छलफल आयोजना गरियो। योजना कार्यान्वयनका विगतका अनुभव तथा सिकाईको समीक्षा गरी परिमार्जन एवं अध्यावधिक गर्नुपर्ने विषयवस्तुको पुनरावलोकन गरियो। यसै छलफलबाट नौ वटा विषयगत क्षेत्र सदर गरी विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू र सरोकारवाला संस्थाहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने तथा यसको आधारमा विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको मस्यौदा तयार गर्ने निर्णय भयो।

२०८१ साल जेठ ०२ गते जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूबीच विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको शंसोधित मस्यौदामाथि छलफल र पृष्ठपोषण लिने काम भयो। प्राप्त पृष्ठपोषण र सुझाव समेतलाई समेटेर योजनाको अन्तिम मस्यौदा तयार गरियो। यस प्रकार सुर्खेत जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८१ पुनरावलोकन र अध्यावधिक गरिएको छ।

१.४ विगतका अनुभव तथा सिकाई समीक्षा

- विगत १२ वर्ष देखि सुर्खेत जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले यस जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी अद्यावधिक गर्दै आएको छ। तर संघीय संविधानिक व्यवस्थाको कार्यान्वयन र प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको गठन भएसँगै विपद् व्यवस्थापन तीनै तहको साझा अधिकारको रूपमा रहेको हुनाले विपद् प्रतिकार्य र पूर्वतयारीमा प्रदेश र स्थानीय तहको समेत उत्तिकै जिम्मेवारी र अधिकार रहेको तथा जिल्ला स्थित संघीय सरकारका जिल्ला स्थित कार्यालयहरूको संख्या र कार्यक्षेत्र समेत घटेको स्थितिलाई ख्याल गरी जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- यस जिल्लामा नौ वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरी विषय क्षेत्रगत पूर्वतयारी र प्रतिकार्य कार्य योजना तयार गरिँदै आएको छ। तर बाह्रौँ संरकरणसम्म संशोधन हुँदासमेत विषयगत क्षेत्रका नेतृत्व गर्ने निकाय तथा विषयगत क्षेत्रगत कार्ययोजना एकरूपता कायम हुन सकेको छैन। विषय क्षेत्रगत योजनाको ढाँचामा समेत एकरूपता कायम गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- जिल्लामा नौ वटा आपतकालीन विषयगत क्षेत्रहरू गठन गरिएको छ। संघीय तथा प्रदेश सरकारका जिल्ला स्थित निकायहरूले सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने र अन्य संघ संस्था तथा निकायहरू सदस्यको रूपमा विषयगत क्षेत्रमा रही काम गर्ने गर्दछन्। तर विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा कतिपय विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकायहरूको अपेक्षित सक्रियता कम देखिन्छ। सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनलाई नियमित विषयगत कार्यक्रमसँग जोडेर नियमित कार्यको रूपमा लिएर गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- यस जिल्लामा धेरै अगाडि देखि नै जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालन भइरहेको छ। यद्यपि प्रदेश तथा राष्ट्रिय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र स्वास्थ्य लगायतका अन्य विषयगत आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसँगको नेटवर्किङ् र विपद् सूचना व्यवस्थापन प्रभावकारी हुन सकेको छैन। जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रले आफ्नो कार्यसञ्चालनलाई प्रभावकारी बनाउँदै भर्खरै स्थापना भइरहेका जिल्लाका स्थानीय आपतकालीन केन्द्रलाई विपद् सूचना व्यवस्थापन र नियमित कार्यसञ्चालनको लागि क्षमता विकासमा सहयोग गरी जिल्लाको विपद् सूचना व्यवस्थापनलाई सुदृढ गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- अहिले स्थानीय तहहरूमा पनि खोज उद्धार, बन्दोबस्ती लगायत केही राहत सामग्रीहरू रहेको र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति अन्तर्गत रहेका खोज उद्धार बन्दो बस्ती राहत लगायतका सामग्रीहरू विपद्को अवस्थामा स्थानीय तहसँगको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार परिचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ। स्थानीय तहसँग अधिकार र स्रोत समेत भएकोले साना स्केलका विपद्को लागि जिल्लाको निर्भरता कम गर्दै स्थानीय तह बढी जिम्मेवार हुने र जिल्लाले बढी समन्वयको काम गर्नुपर्ने देखिन्छ।

- जिल्लाको भौगोलिक अवस्थालाई मध्यनजर गरी पूर्वी क्षेत्रको लागि गुर्भाकोट नगरपालिकाको बोटेचौर मध्य क्षेत्रको लागि वीरेन्द्रनगर र पश्चिम क्षेत्रको लागि पञ्चपुरी नगरपालिकाको बाबियाचौरलाई अपरेसन बेस बनाई खोज उद्धार, बन्दोबस्ती तथा राहत सामग्रीहरूको भण्डारण एवं प्रवन्ध गर्दा सहज हुने देखिन्छ।
- कर्णाली प्रदेशले विपद् र आकस्मिक घटनाहरूबाट हुने मृत्युको जोखिमका लागि बीमाको शुरुवात गरेको छ। तर यसको जानकारी जोखिममा रहेका समुदायसम्म पुग्न सकेको छैन। बीमा भुक्तानी लिने सम्बन्धमा पनि केही दोहोरोपन र अस्पष्टता देखिएकोले विपद् बीमा कार्यक्रमको अपेक्षित प्रभावकारीता आउन सकेको छैन। यसका लागि प्रक्रियालाई सरल बनाउने र सबै सम्बन्धित निकाय तथा स्थानीय इमान्दारितापूर्वक काम गर्नका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले सहजीकरण गर्न सक्दछ। त्यसै गरी भूकम्प तथा बाढी पहिरोबाट बर्षेनी हुने क्षतिलाइ मध्यनजर गरी विपद् घर बिमा कार्यक्रम लागु गर्न आवश्यक देखिएको छ।
- आगलागी पहिरो जस्ता विपद्मा दुर्गम र छरिएका बस्तीहरूमा सुरक्षाकर्मी तत्काल पुग्न सक्ने सडक तथा सवारी साधनको भरपर्दो व्यवस्था गर्न सकिएको छैन। यसकारण साना विपद्मा समुदाय स्तरबाटै प्रतिकार्य गर्न सक्ने गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी समुदायमा रहेका प्रतिकार्य टोलीहरूलाई सामान्य खोज उद्धारको तालिम दिई क्षमता बढाउनुपर्ने र खोज उद्धार तथा मानवीय सहायताका अत्यावश्यक न्यूनतम सामग्रीहरू स्थानीय स्तरमै भण्डारणको प्रवन्ध गरी आवश्यक पर्दा तुरुन्तै प्रयोग गर्न सकिने गरी व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- पूर्व सूचना प्रणालीको पहुँच जोखिममा रहेको समुदायसम्म पुन्याएर मौसम तथा जलवायु सम्बन्धी पूर्वसूचनाको लाभ जोखिममा रहेका समुदाय तथा किसानले समेत लिन सक्ने गरी पूर्व सूचना प्रवाहको संयन्त्र तयार गर्नुपर्ने र यसलाई स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र मार्फत समुदायको पहुँचमा पुन्याई विपद्को समयको (Real Time) जोखिम सञ्चार प्रभावकारी बनाउन जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रले काम गर्नुपर्ने देखिन्छ।
- वीरेन्द्रनगरमा सडक निर्माण गर्दा दमकल एम्बुलेन्स जस्ता आपतकालीन सवारी साधनहरू एकतर्फी समेत छिर्न नसक्ने गरी साना सडक निर्माण भएका छन्। सडक निर्माण गर्दा आपतकालीन अवस्थालाई ख्याल गर्नुपर्ने हुन्छ। त्यसैगरी दमकलमा सधैं पानी भरेर राख्ने र बीच बीचमा पानी भर्ने प्रवन्ध गर्नुपर्ने हुन्छ। २०८० सालमा वीरेन्द्रनगरमा आगलागी हुँदा दमकल आउन ढिला भएको गुनासो आएको थियो। वीरेन्द्रनगरमा ठुला पानी पोखरी निर्माण गरी ठुला आगलागी नियन्त्रण गर्न सक्ने पूर्व तयारी गर्न जरुरी छ।
- पछिल्लो समयमा विकास निर्माणका गलत अभ्यासका कारण बाढी पहिरो जस्ता विपद्का घटनाहरू बढिरहेको र बस्ती, उर्वर जमिन र सडक संरचनाहरू नै जोखिममा पर्दै गएकोले विकास निर्माणका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा जोखिम सूचित र जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू सहित आवश्यकताको आधारमा मात्र गर्नुपर्ने देखिन्छ। यसमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले नियामकको रूपमा काम गरिरहेको छ। विपद् व्यवस्थापनका अरु चरण भन्दा राहत वितरणमा सबैको चासो बढ्ने प्रवृत्तिले विपद् जोखिम घटाउने कामको उल्लेखित प्रगति भएको छैन। विषयगत क्षेत्रका नियमित वार्षिक कार्यक्रमहरूमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरू एकिकृत रूपमा कार्यान्वयन गरी विपद् जोखिम घटाउँदै लानुपर्ने देखिन्छ।
- विगतमा भोगेका विभिन्न विपद् तथा स्वास्थ्य संकटको सामना गर्न जिल्लाले गरेको प्रवन्ध, अभ्यास तथा अनुभवलाई नियमित विपद् न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्य नीति, योजना तथा संयन्त्रमा एकिकृत गरी भविष्यमा आउनसक्ने यस प्रकारका जनस्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन तथा नियन्त्रणका लागि क्षमता सुदृढ गर्नुपर्ने देखिन्छ।

१.५ योजना तर्जुमा एवम् कार्यान्वयनका प्राथमिकता एवं आधारभूत मान्यता

१. यस जिल्लाभित्र गरिने विपद् जोखिम न्यूनीकरण, व्यवस्थापन, पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका सबै गतिविधिहरू जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको स्वीकृति र नियन्त्रणमा हुनेछन्।
२. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारी कार्यमा कहिले कतै कमि हुन नदिन र प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि नौ वटा विषयगत क्षेत्र (Cluster) को प्रबन्ध गरिएको छ। यस जिल्लामा कार्यरत सबै सरोकारवाला निकायहरू तथा संस्थाहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्र बमोजिम सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रसँगको समन्वयमा प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूमा सहयोग गर्नेछन्।
३. विपद् पूर्वतयारीको काम, विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका लागि गरिने सहयोग एकद्वार नीति बमोजिम नेपाल सरकारको स्वीकृत मापदण्ड र प्रक्रिया अनुसार हुनेछ।
४. विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीको काम विषयगत क्षेत्र र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँगको समन्वय तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा हुनेछ र लेखाजोखा, सूचना व्यावस्थापन, श्रोत परिचालन तथा मानवीय सहायता व्यवस्थापन एकिकृत पद्धति अनुरूप हुनेछ।
५. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको काम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्व तथा समन्वय, स्थानीय तहको अगुवाई, र सामाजिक तथा नागरिक क्षेत्रको सहयोग र नीजि क्षेत्रसँगको साझेदारीमा हुनेछ।
६. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका गतिविधि तथा मानवीय सहायताका कार्यहरू सुशासनको मान्यता अनुरूप पारदर्शी, सहभागीतामूलक र समावेसी हुनेछन्।
७. स्वास्थ्य संकट एवम् विपद् पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा मानवीय सहायताका गतिविधिहरू मानवता, तटस्थता, निष्पक्षता र स्वतन्त्रता जस्ता मानवीयताका मूलभूत सिद्धान्तमा आधारित हुनेछन्।
८. विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा समग्र विपद् एवम् स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापनमा उपलब्ध स्थानीय श्रोत तथा जनशक्तिको अधिकतम प्रयोग र परिचालनको नीति लिइनेछ।
९. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापनका प्राथमिकता प्राप्त कार्यहरूलाई जिल्ला स्थित विषयगत कार्यालयहरू र स्थानीय तहले क्षेत्रगत विकासका नियमित गतिविधिहरूसँग एकिकृत गरी विकासमा मूल प्रवाहीकरण गर्दै जिल्लाको उत्थानशीलता विकासमा सहयोग पुग्नेछ।

परिच्छेद दुई : जिल्लाको विपद् जोखिम तथा क्षमता विश्लेषण

२.१ सुर्खेत जिल्लाको संक्षिप्त परिचय

सुर्खेत जिल्ला चुरे पहाड र महाभारत शृङ्खलाको बीचको भूगोलमा अवस्थित जिल्ला हो। समुन्द्र सतहबाट १९८ मीटर देखि २३६७ मीटरसम्मको उचाईमा फैलिएको यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २४५१ वर्ग कि.मी. रहेको छ। भौगोलिक दृष्टिले कमजोर पत्रे चट्टानले बनेको चुरे पर्वत शृङ्खला, बेसी तथा उपत्यका र महाभारत पर्वत रहेको यस जिल्लामा पछिल्लो जनगणना अनुसार ४१५१२६ जनसङ्ख्या बसोबास गर्दछन्।

२.१.१. जिल्लाको अवस्थित र सिमाना एवं प्रशासनिक विभाजन

अक्षांश	२८° २०' उत्तर देखि - २८° ५८' उत्तर सम्म
देशान्तर	८०° ५९' पुर्व देखि - ८२° ०२' पुर्व सम्म
पूर्व	सल्यान जिल्ला
पश्चिम	डोटी र अछाम जिल्ला
उत्तर	अछाम, दैलेख, जाजरकोट जिल्ला
दक्षिण	कैलाली र बर्दिया जिल्ला
औषत लम्वाई	११५ कि.मी.
औषत चौडाई	३७ कि.मी.
सर्वैभन्दा अग्लो भाग	मटेलाको गुरांसे लेक (चिगाड-४), समुद्री सतहबाट २३६७ मीटर
सर्वैभन्दा होचो भाग	तातापानी (पञ्चपुरी-१०), समुद्री सतहबाट १९८ मीटर
क्षेत्रफल	२४५१ वर्ग कि.मी.
निर्वाचन क्षेत्र	संघीय २, प्रदेश ४
स्थानीय तहको संख्या	९ (४ नगरपालिका - वीरेन्द्रनगर, भेरीगंगा, गुर्भाकोट, पञ्चपुरी र लेकबेंसी; ५ गाउँपालिका - सिम्ता, चौकुने, बराहताल र चिङ्गाड)
जम्मा वडा संख्या	९९
जम्मा जनसङ्ख्या	९७८९३ परिवारमा ४१५१२६ जना

२.१.२. भू धरातलीय स्वरूप

सुर्खेत जिल्ला भौगोलिक रूपमा अत्यधिक विविधता भएको जिल्ला हो। यो जिल्ला समुद्री सतहबाट १९८ मिटरदेखि २,३६७ मिटरसम्म उचाईसम्म फैलिएको छ। जिल्लाको भौगोलिक स्थिति र यसको स्वरूपलाई मुख्यतया यसको भू आकृति, उचाईगत भिन्नता र भौगर्भिक संरचनाको आधारमा महाभारत श्रृंखला, मध्य मैदानी उपत्यका तथा पहाडी क्षेत्र र चुरे भावर श्रृंखला गरी तीन प्रकारको प्रणालीमा विभाजन गरेर बुझ्न सकिन्छ।

तालिका १: सुर्खेत जिल्लाको भूस्वरूप र विशेषता

भौगोलिक क्षेत्र	विशेषता
महाभारत श्रृंखला	सुर्खेत जिल्लाको उत्तर पूर्वमा अवस्थित जर्बुटा, नेटा, अवलचिङ, पाम्का, मटेला, रजेना, गर्पन, राकम, काप्रीचौर, लेखफर्सा, गुमी, रानीवास, तथा मध्यमा पर्ने लेखगाउँ र पश्चिममा पर्ने १,००० मिटरभन्दा माथिका पर्वतीय क्षेत्रहरू २० देखि ४० डिग्री भिरालोपन भएका क्षेत्रहरू महाभारत पर्वत श्रृंखलामा पर्दछन्। अति उच्च ढालीय कोण (भिरालोपन) भएका यी भू भागहरूमा कंकड र खैरोमाटोको बाहुल्यता रहनुको साथै यो क्षेत्र भू - क्षयको दृष्टिकोणले पनि अति संवेदनशील रहेको छ। सुर्खेत जिल्लाको करिब ४३ प्रतिशत भू - भाग महाभारत पर्वत श्रृंखलामा पर्दछ।
	करिब ८०.६ कि.मि. मा फैलिएको यो भित्री मधेसको भौगोलिक संरचनालाई बीच - बीचमा सानातिना थुम्काथुम्की तथा नदीनालाहरूले खण्डीकरण गरेको छ। सबै स्थानमा एकै प्रकारको

<p>मध्य मैदानी उपत्यका तथा पहाडी क्षेत्र</p>	<p>चौडाइ नभए तापनि भेरी नदीको दायाँ - वायाँ दुबैतर्फ फैलिएको समथर जग्गा समेतलाई समेट्दा समेट्दा यसको सरदर चौडाइ ८ किलोमिटर जति हुन आउँदछ। सुर्खेत जिल्लाको पूर्वमा पर्ने साविक कल्याण, दशरथपुर, लेखपर्सा, गुमी, घुमखहरे, सहारे, मेहेलकुना, मैनतडा, छिन्चु तथा मध्य (सुर्खेत उपत्यकामा पर्ने वीरेन्द्रनगर नगरपालिका लगायत साविकका उत्तरगंगा र लाटीकोइली गा.वि.स.को साथै पश्चिमी भागमा पर्ने कुनाथरी, वावियाचौर, विद्यापुर, कल्याण, घाटगाउँ र गुट्टु यस भौगोलिक क्षेत्रमा पर्दछन्। जिल्लाको झण्डै ४२ प्रतिशत भू - भाग ओगटेको यस क्षेत्रमा धान, गहुँ, र तोरीको खेती प्रचुर मात्रामा हुन्छ। भेरी नदीको दुवै किनाराको आसपासमा अवस्थित यी समथर फाँट तथा उपत्यकाहरू निकै मलिलो भएकोले यो क्षेत्र कृषि प्रयोजनको लागि ज्यादै उपयुक्त रहेको छ। यो क्षेत्र बाढी र डुवानबाट बढी प्रभावित हुने गर्दछ।</p>
<p>चुरे भावर श्रृंखला</p>	<p>सुर्खेत जिल्लाको दक्षिण भागमा समुद्र सतहबाट करिब १,००० देखि १,५०० मीटरसम्मको उचाई र ३० डिग्रीभन्दा बढी भू-धरातलीय ढालीय कोण (भिरोलोपन) भएको भेरी र बबई नदीको बीचमा फैलिएको कमजोर भू-संरचना भएको चुरिया (चुरे भावर) श्रृंखला पर्दछ। कंकड बलौटे माटोको अधिकता भएको यो भूभाग कृषिको लागि खासै उपयुक्त नहुने भए तापनि वन सम्पदाको लागि भने बढी उपयोगी देखिन्छ। सुर्खेत जिल्लाको दक्षिणमा अवस्थित यस चुरे श्रृंखलामा बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज र साविकका लेखपराजुल, छिन्चु, तातापानी, हरिहरपुर गाविसहरू पर्दछन्। जिल्लाको कुल भौगोलिक क्षेत्रको झण्डै १३ प्रतिशत भू-भाग चुरे श्रृंखलाले ओगटेको छ।</p>

जमिनको भिरालोपना जति बढी हुन्छ सोही अनुपातमा भूक्षयको सम्भावना बढ्नुको साथै सो जमिनको उर्वरा शक्ति कम हुने र सिंचाईको सुविधा उपलब्ध गराउन कठिनाई पर्दछ। पर्यावरणीय दृष्टिकोणले १८% सम्मको भिरालो जमीनमा (१० डिग्रीलाई शतप्रतिशत भिरालोपन मान्दा) न्यूनतम भू - क्षय हुने तथ्यलाई दृष्टिगत गरी कतिपय मुलुकले १८% भन्दा माथिको भिरालोपन भएको जमिनको भू - उपयोगलाई नियन्त्रण गरेको तथा ५०% भन्दा माथिको भिरालो जमिनलाई पूर्णरूपले संरक्षित भूमिको रूपमा राखेको पाइन्छ। इसिमोडद्वारा वि.सं. २०५४ सालमा प्रकाशित नेपालको ७५ वटै जिल्लाको विकास सम्बन्धी सूचकाङ्कको प्रतिवेदन अनुसार सुर्खेत जिल्लाको कूल क्षेत्रफल मध्ये ५०.२० प्रतिशत भू - भाग ३० डिग्रीभन्दा कम भिरालोपना भएको देखिन्छ। सुर्खेत जिल्लाको भौगोलिक स्वरूपलाई गहिरा नदी र खोलाले सिर्जनाइदिने चिर्दै लगेको छ। जिल्लाको दक्षिणतर्फ चुरे भावर बीचमा दुन उपत्यका र उत्तरतर्फ महाभारत पर्वत श्रृंखला पर्दछ।

२.१.३. प्रमुख नदी नाला एवं सम्भावित जोखिम

सुर्खेत उपत्यका, चुरे पर्वत श्रृंखला र महाभारत पर्वतले ढाकिएको छ। बबई, भेरी र कर्णाली जस्ता ठूला नदीहरूले सुर्खेत जिल्लालाई चारैतिरबाट घेरेको छ। यी बाहेक मध्यम खालका तथा खहरे खोलाहरू पनि रहेका छन्। यस जिल्लाको लागि यी नदी तथा खोलाहरू पानीको स्रोत त हुन नै। सही व्यवस्थापन नहुँदा बाढी, पहिरो, डुवान, कटान जस्ता विपद्को कारक पनि बन्ने गरेका छन्।

तालिका २: जिल्लाका मुख्य नदी एवं प्रभाव क्षेत्र

नदी तथा खोला	प्रभाव क्षेत्र र असर
कर्णाली नदी	मानसरोवर उद्गमस्थल भएको कर्णाली नदी सुर्खेत जिल्लाको पश्चिमी भाग पोखरीकाँडा हुँदै तातापानी, घाटगाउँ भएर बग्दछ। यो प्रसिद्ध र नेपालको दोस्रो ठूलो नदी हो।

भेरी नदी	काञ्जिरोवा हिमाल उद्गमस्थल भएको भेरी नदी यस जिल्लाको पूर्वमा पर्ने राकमबाट पश्चिमतर्फ घाटगाउँको वीरगौडामा पुगेर कर्णाली नदीमा मिसिन्छ। यो नदीले बजेडीचौर, राकम, काप्रिचौर, धारापानी, घुमखहरे, दहचौर, सहारे, छिन्चु, कल्याण, साटाखानी, गुमी, लेखफर्सा, दशरथपुर, लेखपराजुल, हरिहरपुर, कुनाथरी, तरङ्गा, तातापानी र घाटगाउँलाई प्रभावित पार्दछ। यो नदीको किनारमा केही ठाउँमा बाढी प्रकोपको जोखिम छ भने केही ठाउँमा नदीमा बगेर आएको फोहोरका कारण महामारी फैलन सक्ने सम्भावना पनि रहेको छ।
झुप्रा खोला	रतु, गर्पन र वीरेन्द्रनगर भई भेरी नदीमा मिसिने यस खोलाको उद्गम स्थल महाभारत पर्वत श्रृंखलामा पर्दछ। हिउँदमा पानी नहुने र उक्त समयमा गिटी, बालुवा अत्यधिक रूपमा निकालनाले यो खोलाले वीरेन्द्रनगर नगरपालिकामा वर्षा याममा बाढीको विपद् निम्त्याउने गर्छ।
सिम्ता खोला	सुर्खेतको पूर्वउत्तरमा पर्ने सिम्ता दहबाट राकम बादे पिपलको भेरीमा मिसिने यस खोलाले आफ्नै किनारमा रहेका खेतहरू कटान र बालुवा पटान गर्ने गर्दछ।
खहरे खोला	गुमी र लेखफर्साबाट बग्दै भेरीमा मिसिने यो खोलामा पनि गिटी बालुवा झिक्ने काम भएदेखि यसका तटीय क्षेत्रमा बसोबास गर्ने समुदायहरू बाढीको जोखिममा रहेको देखिन्छ। लेखफर्सामा रहेको राते खोलाले पनि तटीय क्षेत्रमा रहेका समुदायमा पहिरो निम्त्याएको पाइन्छ।
चिङ्गाड खोला	अवलचिङ्गा, नेटा, पाम्का, मटेला र साटाखानी भई भेरीमा मिसिने यो नदीबाट सिँचाई गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ।
गोचे खोला	मालारानी, सहारे, मेहेलकुना हुँदै भेरीमा मिसिने यो खोला सिँचाई तथा माछा पालन र पानी घट्टमा सहयोगी भएको छ।
ईत्राम खोला	यो खहरे खोला हो र प्रायः सुख्खा नै देखिन्छ। यस खोलाको शिरमा पानीका मुहानहरू भएकाले यहाँको पानी वृहत झुप्रा खानेपानी आयोजना मार्फत खानेपानीमा प्रयोग भएको छ। यो खोला हिउँदमा सुख्खा हुने हुनाले वर्षा याममा आकस्मिक आउने बाढीबाट क्षति पुर्याउन सक्ने देखिन्छ। विगतमा यस खोलाले जनधनको निकै क्षति गरेको छ। वीरेन्द्रनगर नगरपालिकाको वडा नं. ७, ८, १२ र ११ वडाहरू यस खोलाबाट क्षति पुग्नसक्ने क्षेत्रहरू हुन्।
निकास खोला	सुर्खेत उपत्यका भित्रको सम्पूर्ण पानी जम्मा भएर उपत्यका बाहिर पानी निस्केने भएकाले यसलाई निकास खोला भनिन्छ। वर्षाको समयमा आउने बाढीका कारण पानी निकास खोलामा थपिन्छ र वीरेन्द्रनगर नगर पालिकाको वडा नं. ३, ९ र १० मा पानी जम्न गई त्यस क्षेत्रको खेतीपाती र बस्तीलाई डुबाएर क्षति गर्न सक्ने सम्भावना देखिन्छ। २०७१ सालको बाढी लगायत ठूलो वर्षात् हुदाँका वर्षहरूमा यस क्षेत्रमा मानवीय र पशुवस्तुको निकै क्षति व्यहोर्नु परेको थियो।
छिन्चु खोला	भेरीगंगा नगर पालिकामा पूर्व पश्चिम भएर बग्ने यस खोलामा वर्षाको समयमा पानीको बहाव उच्च हुदाँ जमिन कटान तथा बस्तीमा समेत क्षति पुऱ्याउने हुँदा यस क्षेत्रमा छिन्चु खोलाको निकै जोखिम मानिदै आएको छ।
गिरीघाट खोला	यो खोला पूर्वमा वीरेन्द्रनगर नगरपालिका र पश्चिममा बराहताल गाउँपालिकाको सीमा क्षेत्र भइ उत्तर दक्षिण बग्दछ। यस खोलामा आएको बाढीको कारण भेरी नदी बढ्न गइ बराहताल गाउँपालिकाको केही बस्तीहरूमा क्षति पुऱ्याउन सक्ने देखिन्छ।
सोत खोला	यो खोला वीरेन्द्रनगर नगरपालिका वडा नं. १४ बाट शुरूभई बराहताल गाउँपालिकाको वडा नं. १० हुदै बड्ढिचौर नजिक भै बगेको छ। यस खोलामा बाढी आउदाँ बराहताल पालिकाको केही बस्तीहरूमा बाढी जोखिम बढ्न सक्छ।

नेवारे खोला	वीरेन्द्रनगरको नगरपालिकाको वडा नं ११, १२ र १३ बाट उत्तर दक्षिण भई निकास खोलामा मिसिने यस खोलाले वर्षातमा जमिन कटान तथा डुबानका कारण वीरेन्द्रनगरका विभिन्न बस्तीहरूमा क्षति पुर्याउने गर्दछ।
खोर्के खोला	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका वडा नं. ४ र ५ बाट शुरुभई सुर्खेत उपत्यकाको उत्तर दक्षिण भई बग्ने यस खहरे खोलाले वर्षातमा तल्लो तटीय क्षेत्रमा जमिन कटान तथा डुबान गरी क्षति पुऱ्याउने गर्दछ।

२.१.४ सुर्खेत जिल्लाका स्थानीय तहको क्षेत्रफल र जनसङ्ख्या

वर्तमान संरचनामा सुर्खेत जिल्लामा ५ वटा नगरपालिका र ४ वटा गाउँपालिका गरी ९ वटा स्थानीय तहहरू रहेका छन्। २०७८ सालको राष्ट्रिय जनगणनाअनुसार यस जिल्लाको जनसङ्ख्या ४,१५,१२६ (पुरुष १९९७४० र महिला २,१५,३८६) रहेको देखिन्छ। जिल्लाको गाउँपालिका र नगरपालिकाको क्षेत्रफल र जनसङ्ख्याको विवरण तालिका २ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३: सुर्खेत जिल्लाका स्थानीय तहहरूको क्षेत्रफल र जनसाङ्ख्यिक विवरण

क्रसं	नगर तथा गाउँ नगरपालिका	क्षेत्रफल (वर्ग किमी)	परिवार संख्या	महिला	पुरुष	जम्मा जनसङ्ख्या
१	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	२५६.०६	३८३७७	७८७३४	७५१२९	१५३८६३
२	भेरीगंगा नगरपालिका	२५६.२	११५३९	२५६६५	२२५३८	४८२०३
३	गुर्भाकोट नगरपालिका	२२८.६२	११७९८	२६०३३	२२१८३	४८२१६
४	पञ्चपुरी नगरपालिका	३२९.९	७८०३	१८६०९	१७२३०	३५८३९
५	लेकबेसी नगरपालिका	१८०.९२	७४४१	१६८३३	१४८७७	३१७१०
६	चौकुने गाउँपालिका	३८१.०१	५३३६	१३७१४	१३२३६	२६९५०
७	बराहताल गाउँपालिका	४५५.०९	६१६९	१३४७८	१२४६५	२५९४३
८	चिगाड गाउँपालिका	१७०.१९	३२९७	८२३३	७३६७	१५६००
९	सिम्ता गाउँपालिका	२४१.६४	६०६२	१३६६३	१०६२०	२४०८३
१०	संस्थागत		७१	६२४	४०९५	४७१९
	जम्मा	२४९९.६३	९७८९३	२१५३८६	१९९७४०	४१५१२६

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना २०७८

२.२ सुर्खेत जिल्लाको विपद् जोखिमको विश्लेषण

२.२.१ प्रमुख विपद् तथा क्षति विश्लेषण

पछिल्लो १० वर्ष (वि सं २०७१ देखि २०८० सम्म) को सुर्खेत जिल्लाको विपद्को तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा यस अवधिमा सुर्खेत जिल्लामा विभिन्न ९ प्रकारका विपद्का घटनाहरूबाट मानवीय एवं आर्थिक क्षति भएको पाइन्छ। पछिल्लो १२ वर्षमा घटेका विपद्का प्रमुख घटनाहरूमा; कोभिड महामारी, बाढी, आगलागी, चट्याङ, वन्यजन्तु प्रकोप, भारी वर्षा, पहिरो, डुङ्गा दुर्घटना र हावाहुरी रहेका छन्। यस अवधिमा सुर्खेत जिल्लामा जम्मा ३१५ विपद्का घटनाहरूबाट ३९८ जनाको मृत्यु भयो।

विपद्का घटनाको सङ्ख्याको आधारमा सबैभन्दा बढी आगलागीका घटना १९३ वटा, त्यसपछि चट्याङ्का घटना ४१ र पहिरोका २४, भारी वर्षाका २१ र बाढीका १८ वटा घटना भए। मानवीय क्षतिको हिसाबले पछिल्लो समयमा सबैभन्दा बढी मानवीय क्षति कोभिड महामारीबाट, दोस्रोमा बाढीबाट र तेस्रोमा आगलागीबाट क्रमश २२४, १२८ र ३० जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ। घरको क्षति पनि आगलागी र बाढीबाट नै धेरै भएको देखिन्छ भने बाढी, हावाहुरी र आगलागीबाट ठूलो आर्थिक क्षति हुने गरेको देखिन्छ। बिगत १० वर्षमा विपद्बाट यस जिल्लामा १० अर्ब ११ करोडभन्दा बढी आर्थिक क्षति भएको थियो जसमा बाढीबाट मात्रै १० अर्ब भन्दा बढी क्षति भएको तथ्यांकले देखाउँछ।

क्रसं	विपद्को घटना	घटना सङ्ख्या	मृत्यु सङ्ख्या	संक्रमित घाइते संख्या	प्रभावित परिवार	क्षति भएको घर भवन	आर्थिक क्षति (हजारमा)
१	भूकम्प	१					
२	बाढी	१८	१२८	४०	३८८६	३८७९	१००५४२१५
३	आगलागी	१९३	३०	७७	२०१	१७४	१९१६३
४	चट्याङ, वन्यजन्तु प्रकोप	४१	७	६	६८	४१	१२८७२
५	भारी वर्षा	२१	२	३	२३	१२	१९५९
६	पहिरो	२४	१	३	२९	२१	२६६८
७	डुंगा दुर्घटना	२	१	२	०	०	०
८	हावाहुरी	११	०	३	४०	२८	२१७११
जम्मा		३१५	३९८	१३०७९	४२४७	४१५५	१०११२६५०

तथ्याङ्क स्रोत: गृह मन्त्रालय, डिआरआर पोर्टल (www.drrportal.gov.np)

यस प्रकार सुर्खेत बहु प्रकोपको उच्च जोखिम भएको जिल्ला हो। यसमा कोभिड १९ लगायतका महामारी वन्यजन्तु आक्रमण जस्ता जैविक प्रकोप, बाढी, पहिरो, हावाहुरी, चट्याङ जस्ता जलवायु तथा जलउत्पन्न प्रकोप, भूकम्प पहिरो जस्ता भौगर्भिक प्रकोप र मानवीय तथा यान्त्रिक कारणबाट हुने आगलागी, दुर्घटना लगायतका प्रकोपका घटना बारम्बार हुने गरेको देखिन्छ।

तालिका ५: जिल्लाका प्रमुख एवं प्राथमिकतामा भएका प्रकोपहरू

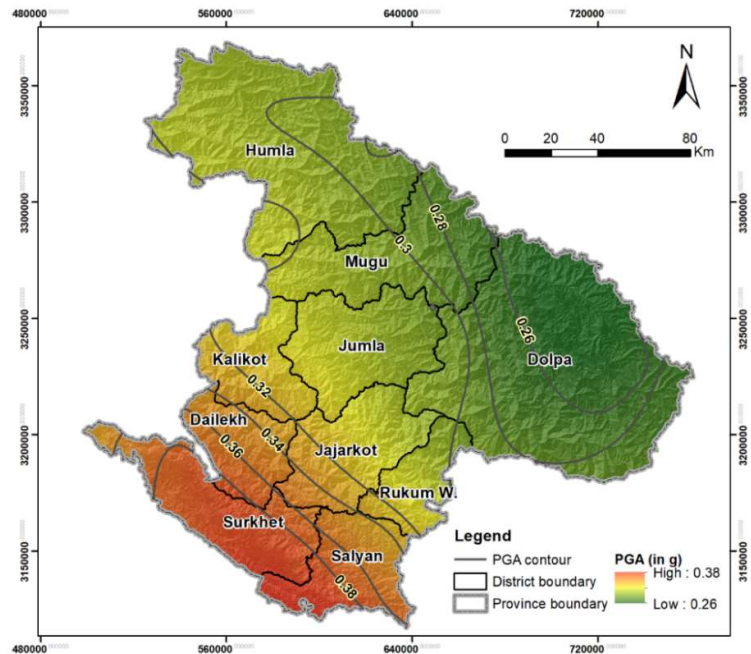
स्थानीय तह	पहिलो	दोस्रो	तेस्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ
वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	भूकम्प	बाढी डुबान	आगलागी	हावाहुरी	पहिरो	सडक दुर्घटना	महामारी
भेरीगंगा नगरपालिका	भूकम्प	बाढी	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	चट्याङ	मामारी
गुर्भाकोट नगरपालिका	भूकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	हावाहुरी	चट्याङ

पञ्चपुरी नगरपालिका	भूकम्प	बाढी	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	महामारी	वन्यजन्तु
लेकबेंसी नगरपालिका	भूकम्प	पहिरो	बाढी	आगलागी	वन्यजन्तु	चट्याङ	महामारी
चौकुने गाउँपालिका	भूकम्प	बाढी	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	खडेरी	महामारी
बराहताल गाउँपालिका	भूकम्प	बाढी	पहिरो	सडक दुर्घटना	वन्यजन्तु	चट्याङ	आगलागी
चिगाड गाउँपालिका	भूकम्प	बाढी कटान	पहिरो	आगलागी	हावाहुरी	चट्याङ	महामारी
सिम्ता गाउँपालिका	भूकम्प	बाढी	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	चट्याङ	खडेरी
जिल्ला	भूकम्प	बाढी	आगलागी	पहिरो	हावाहुरी	महामारी	चट्याङ

स्रोत: सम्बन्धित स्थानीय तहको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना र नगर तथा गाउँपालिका प्रोफाइल

२.२.२ जिल्लाको संकटासन्नता एवं विपद् जोखिमहिमालय पर्वत श्रृङ्खला विश्वमा बढि भूकम्प जाने क्षेत्रहरु मध्ये एक हो। यो पर्वत श्रृङ्खला भारतीय र युरेशियाली प्लेटबीचको सिमानामा अवस्थित छ। प्रतिवर्ष भारतीय प्लेट करीव २ सेन्टीमिटरका दरले हिमालय मुनि घुस्ने गर्दछ। परिणाम स्वरूप यस क्षेत्रमा रहेका सक्रिय दरारहरुमा तनाव / शक्ति संचित भई भूकम्प उत्पन्न हुने गर्दछन्। बीसौं शताब्दीमा मात्र हिमालय क्षेत्रमा आठ म्याग्नेच्यूडबन्दा ठूला तीनवटा (सन् १९०५ को काँगडा भूकम्प, सन् १९५० को असाम भूकम्प र सन् १९३४ को (विसं १९९०) को विहार-नेपाल भूकम्प) विनासकारी महाभूकम्पहरु गएका थिए। यी भूकम्पहरुले हिमालय क्षेत्रमा ठूलो जनधनको क्षति गरेको थियो। २०७२ सालको गोरखा भूकम्पदेखि पश्चिम र भारतको देहरादुन सम्मको क्षेत्रमा लामो समयसम्म ठूलो भूकम्प गएको छैन। हिमालय पर्वतको पश्चिमी खण्डमा लामो समयदेखि ठूलो भूकम्प नगएकोले शक्ति संचित भएर रहेको र कुनै पनि समयमा ठूलो भूकम्प जान सक्ने आँकलन विभिन्न वैज्ञानिक अध्ययनहरुले गर्दै आएका छन्।

विगत लामो समयदेखि नेपालको पश्चिमी क्षेत्रमा ठूलो भूकम्प नगएकोले भूकम्पबाट भएको क्षतिको तथ्याङ्क उपलब्ध छैन तर सिंगो नेपाल नै उच्च भूकम्पीय जोखिममा रहेको र त्यसमा पनि सुर्खेत, दैलेख लगायतको क्षेत्रमा जमिनको प्रवेग उच्च रहेको अध्ययनले देखाएको छ। उच्च प्रवेगले कम्पन बढी हुने क्षेत्रलाई जनाउँछ।

चित्र २: कर्णाली प्रदेशको भूकम्पीय

जोखिम नक्शा

दुर्हाम विश्वविद्यालयले गरेको एक अध्ययनले ८.६ म्यग्निच्यूटको भूकम्प गएमा पश्चिम नेपालमा हुनसक्ने सम्भावित क्षतिको परिदृश्य आँकलन गरेको छ। जसमा कर्णाली प्रदेशमा मात्र ४,२२२८ घर तथा भवन क्षति हुने; ११,५३० जना मानिसको मृत्यु हुने र हजारौं जनसङ्ख्या प्रभावित हुन सक्ने देखाएको छ। यसको आधारमा सुर्खेत जिल्लाको परिस्थितिलाई सामान्नीकरण गर्दा १०,७६८ घर भवनमा क्षति हुने, २८२३ जनसङ्ख्याको मृत्यु हुने र ५० हजारधन्दा बढी मानिसहरू प्रभावित हुनसक्ने अनुमान गर्न सकिन्छ।

जिल्लाको संवेदनशील भूबनावट एवम् कमजोर सामाजिक तथा आर्थिक अवस्था कम गुणस्तरीय निर्माण प्रकृया, अव्यस्थित भू-उपयोग एवम् सहरीकरण जस्ता कारणले गर्दा भूकम्पीय जोखिमको बढीरहेको छ। भूकम्प अन्य विपद् जस्तो बारम्बार नआउने तर कुन समय र कति सघनतामा आउँछ भन्ने अनुमान गर्न नसकिने, आएपछि छोटो अवधिमा ठूलो क्षेत्र र धेरै जनसङ्ख्यालाई प्रभावित गर्ने र ठूलो आर्थिक क्षति गर्ने विपद् भएकोले भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरण र पूर्वतयारीलाई सधैं प्राथमिकतामा राख्ने गरिको छ।

सुर्खेत बाढीको उच्च जोखिममा रहेका जिल्ला मध्येमा पर्दछ। यस जिल्लामा विगत १२ वर्षमा सबैभन्दा बढी आर्थिक क्षति बाढीबाट भएको छ भने कोभिड पछि मानवीय क्षति पनि बाढीबाट नै बढी भएको देखिन्छ। सबैभन्दा धेरै परिवार प्रभावित एवं विस्थापित पनि बाढीबाट नै हुने गरेको छ। जिल्लाको समथर भाग र ठूला नदी तटीय क्षेत्रहरू बाढीको उच्च जोखिममा छन् भने पहाडी क्षेत्र पहिरोको जोखिममा छ। यसकारण बाढी पहिरो लगायत जलउत्पन्न तथा मनसुनजन्य विपद् यस जिल्लाको लागि बरम्बार दोहोरिने र बढी क्षति गर्ने विपद्मा पर्दछन्। २०७१ सालमा मध्य र सुदुर पश्चिम क्षेत्रमा आएको बाढीले सुर्खेत जिल्लामा धेरै क्षति गर्यो। त्यसपछि २०७८ सालमा मनसुन सकिएपछि आएको वर्षा र बाढी तथा डुबानले धानबालीमा ठूलो क्षति पुर्यायो

चित्र ३: बाढीको उच्च जोखिममा रहेका जिल्लाहरू

संख्याका हिसाबले विगत १२ वर्षमा सुर्खेत जिल्लामा सबैभन्दा बढी आगलागीका घटना भएको देखिन्छ। यसबाट मानवीय क्षति एवं घरहरूको समेत धेरै क्षति हुने गरेको छ। यसप्रकार यस पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले बारम्बार दोहोरिरहने आगलागी, प्रत्येक वर्षायाममा ठूलो क्षति गर्ने बाढी पहिरो, लामो समयसम्म नगएको तर आइहालेमा ठूलो असर तथा क्षति गर्नसक्ने भूकम्प र अत्यन्त संक्रामक तथा मानवीय क्षतिका हिसाबले उच्च जोखिमयुक्त महामारी जस्ता चारवटा प्रमुख विपद्को सम्भावित परिदृश्यको आँकलन गरी त्यसको पर्याप्त पूर्वतयारी तथा प्रभावकारी प्रतिकार्यमा जोड दिएको छ।

२.३ सामाजिक सङ्कासन्नता विश्लेषण

एउटै विपद्को घटनाबाट पनि फरक सामाजिक समूह र उमेर समूहका मानिसलाई फरक किसिमले प्रभाव र असर पर्दछ। अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, बालबालिकाहरू, जेष्ठ नागरिकहरू, दीर्घरोगी तथा गर्भवती र शिशुलाई दुध खुवाउँदै गरेका आमाहरू अन्यको तुलनामा विपद्को उच्च जोखिममा हुने गर्दछन्। २०७२ सालको भूकम्पमा मृत्यु भएको जनसङ्ख्याको ४५ प्रतिशत पुरुष र ५५ प्रतिशत महिलाको सङ्ख्या रहेको थियो। त्यसैगरी २०७१ सालमा मध्यपश्चिम क्षेत्रमा गएको बाढीको कारण यस क्षेत्रका १२ देखि १५ प्रतिशत बालबालिकामा थप कुपोषण बढेको थियो।

२०७८ सालको जनगणना अनुसार सुर्खेत जिल्लाको ४१५१२६ जनसङ्ख्यामध्ये (३६७८६) ८.८६ प्रतिशत जनसङ्ख्या ५ वर्ष मुनिको छ। त्यसैगरी (१३५५९) ३.२६ प्रतिशत जनसङ्ख्या ७० वर्ष माथिको छ। जिल्लाको (१२३९७) २.९८ प्रतिशत अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या छ। जम्मा जनसङ्ख्याको २९.४७ प्रतिशत (३६७८६) १४ देखि ४९ वर्षबीचको अर्थात् प्रजनन् उमेर समूहको जनसङ्ख्या छ। गर्भवतीको सङ्ख्या २.४९ प्रतिशत छ। प्रजनन् उमेरका महिलाहरूमध्ये ८ प्रतिशत अपेक्षित गर्भवती हुँदा अपेक्षित गर्भवतीको संख्या ९७८७ हुन्छ। यो विपद्को उच्च जोखिममा रहेको समूह हो।

समग्र जनसङ्ख्याको अनुपातमा नै यी समूहका जनसङ्ख्या प्रभावित हुन्छन्। तर उक्त समूहहरूलाई विपद्को प्रभाव फरक फरक किसिमले पर्दछ। वृद्धवृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दीर्घरोगी, बालबालिका, गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमा उमेर वा स्वास्थ्य एवम् शारिरिक संवेदनशीलताका कारण विपद् एवम् महामारीजन्य प्रकोपको बढी जोखिममा हुन्छन्। विपद् न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य सञ्चालन र मानवीय सहायताका लागि काम गर्दा यस प्रकारका जोखिममा रहेका समूहहरूको फरक आवश्यकता र उनीहरूको संरक्षणलाई प्राथमिकतामा राखेर सम्बोधन गर्नुपर्दछ।

तालिका ६: सुर्खेत जिल्लाको संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूहको जनसङ्ख्या

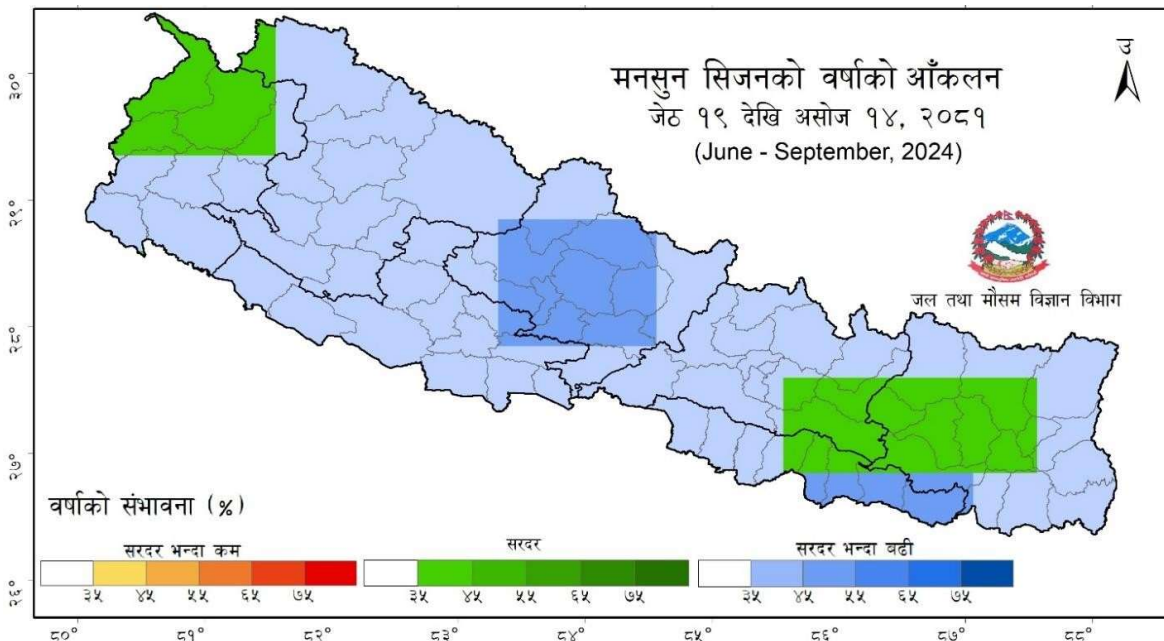
५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	१४-४९ वर्षको महिलाको जनसङ्ख्या	अपेक्षित गर्भवती जनसङ्ख्या	७० वर्ष माथिको जनसङ्ख्या	अपाङ्गता भएको जनसङ्ख्या
36786 (८.८६ %)	122349 (२९.४७ %)	९७८७ (८ %)	१३५५९ (३.२६ %)	१२३९७ (२.९८ %)

श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, २०७८

२.५ २०८१ सालको मनसुन पूर्वानुमान तथा जोखिम आँकलन

अगामी मनसुन सिजनमा देशका अधिकांस स्थानहरूमा सरदर भन्दा बढी वर्षा हुने सम्भावना ३५ प्रतिशत देखि ५५ प्रतिशत रहेको छ। अधिकतम तापक्रम देशका अधिकांश स्थानहरूमा सरदरभन्दा बढी हुने सम्भावना छ। यस वर्षको मनसुन अवधिमा कर्णाली प्रदेशमा ८०८५ घण्टा र ३५३३३ जनसङ्ख्या मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने तथा सुर्खेत जिल्लामा १२४८२ जनसङ्ख्या बाढीबाट प्रभावित हुनसक्ने आँकलन गरिएको छ। जुन यस प्रदेश र जिल्लाको गत सालको अनुमानभन्दा कम हो। क्षेत्रमा २०८० सालमा पूर्वानुमान गरिएको भन्दा कम मात्र वर्षा भएको थियो।

प्रारम्भिक रूपमा २०८१ सालको मनसुन अवधिमा अधिकतम र न्यूनतम तापक्रम दुवै औषतभन्दा बढ्ने र वर्षा पनि औषतभन्दा बढी हुने आँकलन जल तथा मौसम विज्ञान विभागले गरेको छ। तर जलवायु परिवर्तन लगायतका कारण वर्षाको प्रकृति र प्रवृत्तिमा पनि परिवर्तन आएको र आकस्मिक रूपमा मनसुन प्रणाली विकास भई भारी वर्षा हुने तथा मनसुन सकिएपछि पनि भीषण वर्षा हुने थालेकोले आकस्मिक रूपमा आउनसक्ने विषम परिस्थितिको आँकलन गरी पूर्वतयारी गर्नुपर्ने देखिन्छ। अर्को तर्फ तापक्रम बढ्ने र वर्षा कम हुने हुँदा गर्मी अत्यधिक बढ्नसक्ने गर्मीका कारणले हुने रोग तथा महामारी बढ्ने हुनाले स्वास्थ्य तथा सरसफाई क्षेत्र तयारी अवस्थामा रहनुपर्ने देखिन्छ। त्यसैगरी वर्षा बढी भएका कारण खेतियोग्य जमिन नासिने अनुमान सक्ने जसले गर्दा कृषि उत्पादनमा काम आउने र खाद्य अभाव हुनसक्ने स्थितिको आँकलन गरी खाद्य एवं कृषि क्षेत्रले पूर्वतयारी गर्नुपर्ने देखिन्छ।

चित्र ४: २०८१ सालको मनसुनी वर्षाको आँकलन

२.४ सम्भावित विपद् जोखिम विश्लेषण एवं प्रभाव आँकलन

सुर्खेत जिल्लामा ८ म्याग्निच्यूट भन्दा बढीको भूकम्पबाट हुनसक्ने क्षतिको आँकलन गर्दा १०,७६८ घर भवनमा क्षति हुने, २८२३ जनसङ्ख्याको मृत्यु हुने तथा ५० हजारभन्दा बढी मानिसहरू प्रभावित हुनसक्ने अनुमान

गरिएको छ। तर यस प्रकारको ठूलो स्केलको विपद् प्रतिकार्य जिल्ला एकलैको क्षमताभन्दा बाहिरको विषय भएकोले विपद्को प्रभाव एवं क्षतिको अवस्था र सहायताको आवश्यकता अनुसार प्रदेश केन्द्र र अन्तराष्ट्रिय निकायहरू समेत परिचालित हुन्छन्।

सुर्खेत जिल्लाको विगतको विपद्को इतिहास हेर्दा २०७१ सालको बाढीले एकै पटक सबैभन्दा धेरै ३८६६ परिवार प्रभावित गरेको देखिन्छ। त्यसपछि कोभिड १९ बाट २०७७/७८ सालमा धेरै जनाको मृत्यु भएपनि महामारीको कारण घरबार गुम्दैन। घर तथा पूर्वाधार सेवाहरूमा क्षति हुँदैन। त्यसैगरी यस वर्षको मौसम पूर्वानुमानको आधारमा सुर्खेत जिल्लामा १२४८२ जनसङ्ख्या बाढीबाट प्रभावित हुनसक्ने आँकलन गरिएको छ।

नगर तथा गाउँपालिका स्तरमा गरिएको विपद् जोखिम विश्लेषण तथा सम्भावित क्षति आँकलनका आधारमा भूकम्प बाहेक बाढी पहिरो आगलागी लगायतका बारम्बार दोहोरिने विपद्बाट ४४३६ घरधुरी जोखिममा रहेको देखाएको छ। यो यस जिल्लाको जिल्लामा सम्पूर्ण घरधुरीको ५.५५ प्रतिशत हो। यस प्रकार सामान्यतया ५ प्रतिशत घरपरिवार तथा जनसङ्ख्या बारम्बार दोहोरिने विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने आँकलन गरी त्यसको लागि विषयक्षेत्रगत पूर्वतयारी गरिएको छ।

तालिका ७: सुर्खेत जिल्लाको पालिकागत विपद् प्रभाव आँकलन

स्थानीय तह	प्रमुख प्रकोप	जोखिममा रहेको वडा	जोखिममा रहेको बस्ती	जोखिममा रहेको घरधुरी	प्रभाव पर्नसक्ने जनसङ्ख्या
वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	बाढी, कटान डुबान	१, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९	नेवारे, ईत्राम, खोर्के आँपखोली खोलाका छेउका बस्तीहरू र उपत्यकाको पानी निकास क्षेत्रका बस्तीहरू	१२१५	५४६८
भेरीगंगा नगरपालिका	बाढी पहिरो	१, २, ३, ४, ५, ६, ७	माथिल्लो पहाडी क्षेत्रका बस्तीहरू	१८०	८१०
गुर्भाकोट नगरपालिका	पहिरो	३, ५, १४	कपासे, धारापानी, हिले, बेंतेनी	६१	२७५
पञ्चपुरी नगरपालिका	बाढी डुबान पहिरो कटान आगलागी	५, ८, १०,	मुरमुरी, तिखाकुना पुल, कुलिबाँध बस्ती, राजी बस्ती, बथाने, जाजुरा दोबाटो, गल्फा टोल, नर्सि टोल, चाम्री	३२२	१४४९
लेकबेंसी नगरपालिका	पहिरो बाढी कटान	२, ४, ५, ६, ८, १०	कसुरेनी, गामखोला, मसेरी, मझुवा कल्लेरी, ढवेन पिपलछेडा, बाघखोर, पुरानो रानागाउँ, धनारी, फेवालीडाँडा, चिसापानी कालेखोला, वैसपानी, केरेनी रूप्से, गोलखाल्टा	२३९	१०७५
चौकुने गाउँपालिका	बाढी पहिरो कटान	१, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०	जामीरे, सिन्दुकोट, सिमली, पाल्लाघाट, तालागाउँ, खोड डचला, डोरे, बोला, धमु, दानिगौडा, खरापु, केलाडी, मौरावन, जामुने, सोभानचौर, बुढापुच्चा,	११८२	५३१९

			जडाम, रूपेखाली, झाला, बाँसपानी, राजीगाउँ, घाटगाँउ, कुमाला, फेवाडी		
बराहताल गाउँपालिका	बाढी पहिरो आगलागी	२, ४, ५, ६, ८	भट्टेघारी, गिरीघाट, भेरी किनारका बस्ती	८८०	३९६०
चिगाड गाउँपालिका	बाढी पहिरो	१, २, ३, ४, ५, ६	सिरूढाल, काडापोखरी, पारिलेख, डिम्रटोल, ठाँटिबजार, टाडुके, गोगने, खिरा साधीखोला, भर्जनी, पुडे	१६४	७३८
सिम्ता गाउँपालिका	बाढी पहिरो	१, ३, ७,	गोजि, काप्रिचौर, सिर्जना बजार आग्रीगाउँ, गान्द्रा, खानीखोला, घोरेटा	१९३	८६९
जिल्ला				४४३६	१९९६३

भूकम्प जस्तो धेरै घरपरिवारलाई प्रभाव पार्ने विपद्को घटना भएमा त्यसको प्रभाव जिल्लामा मात्र सिमित नभई धेरै क्षेत्रमा फैलिने हुँदा प्रतिकार्यको दायित्व जिल्लाको मात्र नभई प्रदेश एवं संघीय सरकारको स्रोत समेत परिचालन हुने हुँदा ५ प्रतिशतको तयारीले प्रारम्भिक प्रतिकार्य शुरु गर्न सकिन्छ त्यसैगरी प्रत्येक गाउँ तथा नगरपालिकाले पनि सम्बन्धित पालिकाको क्षति तथा प्रभाव आँकलन अनुसार तयारी गरेका छन्। यसरी जिल्लाको ५ प्रतिशत जनसङ्ख्या प्रभावित हुने र मानवीय सहायताको आवश्यकता पर्ने अनुमानका आधारमा जोखिममा रहेको विभिन्न समूहको जनसङ्ख्या तालिका ८ बमोजिम हुने र सोही बमोजिम तयारी गर्नुपर्ने देखिन्छ।

तालिका ८: संवेदनशील एवम् जोखिममा रहेको समूहको विपद् प्रभाव आँकलन

क्रसं	प्रभावित हुनसक्ने घरधुरी एवं जनसङ्ख्या	प्रभावित हुनसक्ने संख्या जिल्लाको जनसङ्ख्याको (५%)	तत्काल परिचालनको लागि तयारी संख्या (५०%)
१	घरधुरी	४८९५	२२४८
२	जम्मा जनसङ्ख्या	२०७५६	१०३७८
३	५ वर्ष मुनिको जनसङ्ख्या	१८४९	९२५
४	१४ - ४९ वर्षको महिलाको जनसङ्ख्या	६११७	३०५९
५	अपेक्षित गर्भवती जनसङ्ख्या	४८९	२४५
६	७० वर्ष माथिको जनसङ्ख्या	६७८	३३९
७	अपांगता भएको जनसङ्ख्या	९२०	४६०

बाढी तथा भूकम्प जस्ता विपद्को अवस्थामा सडकहरू अवरुद्ध हुन्छन्। विद्युत र सञ्चार संरचनाहरूमा क्षति भएर सेवा अवरुद्ध हुन पुग्छ। खोज उद्धारका लागि सूचना आदान प्रदानमा समस्या हुन्छ। सडक अवरुद्ध हुँदा घाइतेहरूको उद्धार र उपचारमा समस्या हुनका साथै मानवीय सहायता सामग्रीहरू प्रभावित समुदायसम्म पुऱ्याउन र सहायताकर्मीहरू त्यहाँ पुग्न नसक्ने अवस्था आउँछ।

भूकम्पको समयमा घरहरू ध्वस्त हुन्छन्। भूकम्प, बाढी तथा डुबानको समयमा ठूलो जनसङ्ख्या विस्थापित हुने हुँदा बसोबासको प्रवन्ध गर्नुपर्ने हुन्छ। महामारीजन्य विपद् छिटो फैलनुका साथै मानव स्वास्थ्यमा प्रत्यक्ष असर पर्ने हुँदा दैनिक जनजीवन नराम्ररी प्रभावित हुन पुग्छ। यस्तो परिस्थितिमा सकेसम्म तत्काल र प्रभावकारी रूपमा

स्वास्थ्य संकट व्यवस्थापन तथा मानवीय सहायतामा जुट्नु, संक्रमित एवम् घाइतेहरूको तत्काल उद्धार गरी जीवन रक्षाको लागि उपचारको प्रवन्ध गर्नु, प्रभावित तथा विस्थापितहरूलाई मानवीय सहायता उपलब्ध गराउनु र जिल्लाको जनजीवन क्रमशः सामान्य अवस्थामा ल्याउन पहल गर्नु जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको प्राथमिक दायित्व हो। यसका लागि स्थानीय तहसँग समन्वय, विषयगत क्षेत्रको प्रभावकारी परिचालन र पूर्वसूचना तथा विपद् सूचनाको व्यवस्थित आदानप्रदान, विप्लेखण र प्रयोगले प्रतिकार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

२.६ पूर्व सूचना तथा विपद् सूचना प्रणाली

सुर्खेत जिल्लाको विभिन्न स्थानमा हावापानी तथा वर्षामापन केन्द्र र नदीहरूमा जलमापन केन्द्र स्थापना गरिएको छ। त्यसैगरी जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरूमा आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र स्थापन गरिएको छ। यसबाट पूर्वसूचना तथा विपद् सूचना संकलन व्यवस्थापन र प्रसारमा सहयोग पुगेको छ।

तालिका ९: सुर्खेत जिल्लामा रहेको जल तथा हावापानी मापन केन्द्रहरूको विवरण

क्रसं	केन्द्रको प्रकार	केन्द्रको नाम	ठेगाना	अवलोकनकर्ताको नाम	सम्पर्क नं
१	मौसम राडार	रातानांला	रातानांला	स्वचालित	
२	सिनप्टिक केन्द्र				
३	हावापानी केन्द्र	पुष्पाक्याम्प	बिनौरा ७	नन्दकली बली	९८६८०२७४३०
४	हावापानी केन्द्र	मेहेलकुना	मेहेलकुना ३	भक्ति राना	९८४८१९७४४४
५	वर्षामापन केन्द्र	जामु	विधापुर १	निम बहादुर राजी	९८६७२७४९३४
६	वर्षामापन केन्द्र	बडुचौर	कुनाथरी ४	दिनेश बाग्ले	९८४८१३८६२६
७	वर्षामापन केन्द्र	खानीखोला	खानीखोला २	मन्जुकुमारी शाही	९७४८००७१७०
८	वर्षामापन केन्द्र	राकम	राकम ६	वकिल बहादुर पुन	९८१२४९३५६४
९	वर्षामापन केन्द्र	कालिदमार	छिन्चु २	धन बहादुर बली	९८४४८१००६२
१०	वर्षामापन केन्द्र	ईत्राम	ईत्राम	मधु सलामी मगर	९८६८१६६६२२
११	जलमापन केन्द्र	सजिमघाट	भेरी नदी केन्द्र नं २६९.५	टार्जन बुढा	९८६८१९८९७
१२	जलमापन केन्द्र	जामु	भेरी नदी केन्द्र नं २७०	रमेश राइ	९८४४८९२५३० ९८४८२८३५४१
१३	जलमापन केन्द्र	लाटीकोइली	निकास केन्द्र नं २६९.७	कमल शाही	९८६५२१४०५९ ९८६४९६४८७
१५	जलमापन केन्द्र	चिगाड खोला	सिमलीखेत केन्द्र नं २७४	भीम बहादुर बराल	९८६८१९६२७० ९८१२५१३७२५
१५	जलमापन केन्द्र	ठूलीभेरी	रिम्ना जाजरकोट		९८६८९०३६२४ ९८४५२०१५९१

तालिका १०: सुर्खेत जिल्लाको स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रकोहरूको सम्पर्क विवरण

क्रसं	स्थानीय तहको नाम	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क व्यक्ति	कैफियत
१	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	यामलाल गिरी	९८५८०५३०७०	
२	भेरीगङ्गा नगरपालिका	कुल बहादुर खड्का	९८५११९९५०८	
३	गुर्भाकोट नगरपालिका	चित्र बहादुर ढकाल	९८५७८५५५५६	

४	पञ्चपुरी नगरपालिका	अर्जुन पैड्याल	९८४८२४१६०३	
५	लेकवेंसी नगरपालिका	केशर डाँगी	९८५८०७०२७७	
६	चौकुने गाउँपालिका	पद्मराज शर्मा	९८४८३७६२१२	
७	बराहताल गाउँपालिका	गोविन्द सिजापति	९८४८२८०९४०	
८	सिम्ता गाउँपालिका	अर्जुन कुमार राना	९८६८१०९०६६	

२.७ सरोकारवाला निकायको भूमिका तथा जिम्मेवारी

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको ध्येय विपद्बाट उत्पन्न हुन सक्ने मानवीय तथा भौतिक क्षतिहरूलाई कम गर्नुको साथै विपद्का घटना भै हालेमा विपद् प्रभावितलाई तत्काल उद्धार तथा राहत सहयोग उपलब्ध गराउनु हो। सुर्खेत जिल्लामा विपद्बाट हुन सक्ने मानवीय तथा भौतिक क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न र प्रतिकार्यलाई छिटो, छरितो, व्यवस्थित र जवाफदेही बनाउन मानवीय सहायताको क्षेत्रमा कार्यरत निकायहरूको पहिचान गरी विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि ती निकायहरूको कार्यक्षेत्र तथा कार्यक्रमको आधारमा विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य सम्बन्धी जिम्मेवारी तालिका ११ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ११: विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूको भूमिका एवं जिम्मेवारी

क्र=सं	निकाय कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	नियायगत जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय / जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुर्खेत	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	<p>विपद् जोखिम व्यवस्थापन ऐन, २०७४ बमोजिम जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सामान्य कार्य शर्तहरू:</p> <ul style="list-style-type: none"> विपद् जोखिम न्यूनीकरण एवं व्यवस्थापन कार्यमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरूसँग समन्वय गर्ने जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरी प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समिति, गृह मन्त्रालय मार्फत कार्यकारी समितिमा पेश गर्ने स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिबाट संचालित राहत तथा उद्धार कार्यमा आवश्यक सहयोग एवं अनुगमन गर्ने विपद् प्रतिकार्यमा भैरहेको प्रगतिको बारेमा समय समयमा प्रादेशिक तथा संघीय विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समितिमा जानकारी दिने गृह मन्त्रालय तथा प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिबाट प्राप्त निर्देशनका आधारमा कार्य सञ्चालन गर्ने बाह्य सहयोगका लागि सरकारी र गैरसरकारी निकायहरूबीच समन्वय गर्ने बाह्य सहयोगका लागि सरकारी निकाय, राष्ट्रसंघीय निकाय, राष्ट्रिय/अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था, रेडक्रस अभियानका सदस्य लगायतका निकायहरूबीच प्रतिकार्यको समीक्षा बैठक सञ्चालन गर्ने क्षतिको २४ घन्टा भित्र IRA मोबाइल एप्लीकेशन मार्फत विपद् दुरत लेखाजोखा विवरण सङ्कलन गर्ने

क्र=सं	निकाय कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	नियायगत जिम्मेवारी
			<ul style="list-style-type: none"> बहु विषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा, आवश्यकता अनुसार थप लेखाजोखा गर्ने निर्णय गर्ने र संकलित तथ्याङ्क विश्लेषण र सम्प्रेषण गर्ने।
२	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	<ul style="list-style-type: none"> प्रमुख जिल्ला अधिकारीको मातहतमा रही विपद् तथा पूर्वसूचना संकलन, व्यवस्थापन र संप्रेषण गर्ने विषयगत क्षेत्रका बैठक तथा कार्यहरूमा सहजीकरण र समन्वय गर्ने सबै सरोकार निकायसँग समन्वय गरी विपद् सूचना व्यवस्थापन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने विपद् लेखाजोखा गरी प्रतिकार्य योजना तयार गर्न सबै विषयगत क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने स्थानीय तहको आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको क्षमता वृद्धिका लागि सहजीकरण गर्ने विपद् सूचना तथा सञ्चार समुदाय देखि केन्द्रसम्म प्रभावकारी बनाउने भूमिका खेल्ने।
३	जिल्ला समन्वय समिति सुर्खेत	जिल्ला समन्वय समिति संयोजक	<ul style="list-style-type: none"> समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने आवास तथा पुनःस्थापना कार्य गर्ने स्रोत (आर्थिक, भौतिक, मानवीय स्रोत) परिचालन तथा समन्वय गर्ने .
४	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू	प्रमुख अध्यक्ष	<ul style="list-style-type: none"> विपद् जोखिम व्यवस्थापन र उद्धारको कार्यमा सुरक्षा निकाय, वडा विपद् व्यवस्थापन समिति, सामुदायिक विपद् जोखिम व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन समितिमा विपद् लेखाजोखाको प्रतिवेदन पेश गर्ने स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना अनुसारका विषयगत क्षेत्र र सहयोगी निकायहरू समन्वय गरी तत्काल उद्धार तथा राहत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र प्रदेशस्तरीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रमा विपद्का घटना र सोको प्रभाव बारे जानकारी गराउने विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शनले तोकेको ढाँचामा फारम छुपाइ तयारी अवस्थामा राख्ने लेखाजोखाका लागि आवश्यक जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने तत्काल प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्न लगाउने
५	सुरक्षा निकाय (नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, नेपाल प्रहरी र नगर प्रहरी)	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> प्रमुख जिल्ला अधिकारीको मातहतमा रही खोज तथा उद्धार कार्यको नेतृत्व तथा उद्धारकार्य गर्ने आपतकालीन अवस्थामा नागरिकको जनधनको सुरक्षा तथा संरक्षण गर्ने राहत वितरण तथा मानवीय सहायता वितरण कार्यमा सहयोग

क्र=सं	निकाय कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	नियायगत जिम्मेवारी
			<p>गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> विपद्को समयमा जोखिममा रहेको समूह महिला बालबालिका जेष्ठ नागरिकलाई सुरक्षा र संरक्षण दिने
६	जिल्ला स्थित विषयगत सरकारी कार्यालय र स्थानीय तहका विषयगत शाखाहरू	कार्यालय तथा शाखा प्रमुखहरू	<ul style="list-style-type: none"> जिल्ला स्थित विषयगत कार्यालयले सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व तथा सदस्यको रूपमा रही काम गर्ने सम्बन्धित विषयगत क्षेत्र तथा कार्यालयको आपतकालीन योजना निर्माण गर्ने स्थानीय तहको विषयगत समितीमा रहि क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने वडा तथा समुदाय स्तरमा विपद् व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य समूह तयार गरी परिचालन गर्ने
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति	<ul style="list-style-type: none"> खाद्य, गैर खाद्य सामग्री तथा अस्थायी आवास व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने आपतकालीन आवास तथा बन्दोबस्ती (Logistic) व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने विपद् व्यवस्थापनमा संलग्न जनशक्तिको क्षमता विकासका लागि तालिम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने विपद् चरणको विपद् लेखाजोखामा सहयोग गर्ने
८	सहयोगी संस्थाहरू	प्रमुख तथा स्थानीय प्रतिनिधि	<ul style="list-style-type: none"> विषयगत सदस्य संस्था (राष्ट्रिय+अन्तर्राष्ट्रिय गैसस, सरकारी निकाय, राष्ट्रसंघीय निकाय, रेडक्रस अभियानका सदस्य आदि)का बीचमा उपयुक्त विषयगत समन्वय संयन्त्र स्थापना तथा व्यवस्थापन गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, विषयगत अगुवा निकाय, सरकारी निकाय, नागरिक समाज तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूबीच समन्वय गर्ने विषयगत क्षेत्रका सहभागीहरूलाई सम्बन्धित नीतिगत मार्गदर्शन तथा प्राविधिक मापदण्डका बारेमा जानकारी राख्दछन् र सोही मापदण्डका आधारमा प्रतिकार्य गर्दछन् भन्ने कुराको प्रत्याभूति गराउने विषयगत क्षेत्रका कार्यसमूहको प्रभाव र कार्यान्वयन योजनाको प्रगतिको समीक्षा गर्न तथा प्रतिवेदन र प्रभावकारी सूचना प्रवाहको प्रत्याभूति दिन प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र स्थापना गर्ने मानवीय सहायतामा संलग्न साझेदार संस्थाका कर्मचारीको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि स्रोत परिचालन गर्ने।
९	राजनीतिक दलहरू	दलका प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> विपद् प्रतिकार्यका लागि कार्यकर्ता तथा भातृसंस्थाका स्वयंसेवक जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार परिचालन गर्ने आउनसक्ने विभिन्न विपद्हरूमा समन्वय र समझदारी कायम

क्र=सं	निकाय कार्यालयको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	नियायगत जिम्मेवारी
			<p>गर्न सहयोग गर्ने</p> <ul style="list-style-type: none"> स्थानीय स्तरमा स्रोत संकलन एवं पारदर्शी परिचालनमा सहयोग गर्ने
१०	उद्योग वाणिज्य संघ, निजी क्षेत्र	प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> विपद् राहतका लागि स्रोत संकलन र परिचालनमा सहयोग गर्ने विपद्को समयमा कृतिम अभाव महुँगी तथा कालीबजारी हुन नदिने र नियन्त्रण गर्न सहयोग गर्ने मानवीय सहायताको लागि आवश्यक वस्तु सेवा तथा सामग्रीहरू स्थानीय बजारमा उपलब्ध गराउन पहल गर्ने विपद्को राहत तथा क्षतिको लागि बैकि एवं बीमा सुविधा निरन्तर सुचारू गर्ने
११	यातायात व्यावसायी संघ	प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> खोज उद्धार लेजाखोजा तथा राखतका लागि यातायातका साधनहरू नियमित दररेटमा उपलब्ध गराउने
१२	पत्रकार महासंघ, सञ्चार माध्यमहरू	प्रमुख	<ul style="list-style-type: none"> विपद्को समयमा संवेदनशीलतालाई ख्याल गरी सही र आधिकारिक सूचना मात्र सम्प्रेषण गरी समुदाउलाई सुसूचित गराउने विपद्को समयमा संचारमाध्यमबाट फैलिने अनावश्यक अफवाह रोक्न संयन्त्र बनाई खोज काम गर्ने संचार माध्यमका संचारक र संचारकर्मीहरूलाई विपद् सूचना संकलन तथा संप्रेषण सम्बन्धी तालिम दिने

२.८ विषयगत क्षेत्रहरू

२.८.१ विषयगत क्षेत्रको गठन

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय एवं विगतदेखि कार्यान्वयन हुँदै आए बमोजिम ९ वटा विषयगत क्षेत्रको आधारमा यो पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ। राज्यको पुर्नसंरचना अनुसार जिल्लामा रहेका विषयगत क्षेत्रका अगुवाई गर्ने संस्थाहरू जिल्ला तहमा घट्टै जाँदा मुलतः जिल्लास्तरमा समन्वयकारी भूमिकामा जोड दिदै योजना तयार पारिएको छ। स्थानीय तहहरूमा शाखा/इकाईका रूपमा रहेका सम्बन्धित विषयगत शाखाहरू गाउँपालिका नगरपालिकाको अगुवाइमा विषयगत क्षेत्र परिचालनमा जोड दिदै स्थानीय तहलाई बढी जिम्मेवार बनाउने प्रयास गरिएको छ। विषयगत क्षेत्रमा नेतृत्व प्रदान गर्ने जिल्ला स्थित सम्बन्धित निकायहरू (Cluster Leads) सँग समन्वय गरी मानवीय गतिविधि सञ्चालन गर्नका लागि निम्नानुसार विषयगत क्षेत्रहरू (Clusters) गठन गरिएको छ। साथै विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित सहयोगी निकायहरूको विवरण तालिका १२ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका १२: विषयगत क्षेत्रका अगुवा एवं सदस्य संस्था तथा निकायहरू

क्रसं	विषयगत क्षेत्र	अगुवा संस्था	सदस्य तथा सहयोगी संस्थाहरू	
१	आपतकालीन सञ्चार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, राष्ट्रिय अनुसन्धान, जिल्ला समन्वय समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	नेपाल टेलिकम नेपाल पत्रकार महासंघ स्थानीय एफ.एम., पत्रपत्रिका गाउँपालिकाहरू, नगरपालिकाहरू स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू
२	बन्दोवस्ती	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, गाउँपालिका नगरपालिकाहरू नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय ईलाका प्रहरी कार्यालयहरू, राजनीतिक दलहरू, सामुदायिक संस्थाहरू
३	स्वास्थ्य तथा पोषण	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	जिल्ला अस्पताल, जिल्लामा रहेका सबै अस्पताल तथा स्वस्थ्य संस्थाहरू गाउँ नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा जिल्ला समन्वय समिति नेपाल रेडक्रस सोसाइटी आयुर्बेद स्वास्थ्य केन्द्र	जिल्लामा स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रमा काम गर्ने संस्था तथा परियोजनाहरू युनिसेफ, यु.एन.एफ.पिए., सेभ द चिल्ड्रेन, जनजागरण महिला संघ, सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्रहरू, औषधि व्यवसायी संघ स्याक नेपाल, आइएनएफ, नेपाल परिवार नियोजन संघ, किसान कार्यक्रम, सुन्दर नेपाल सस्था
४	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन (WASH)	खानेपानी सिचाँइ तथा उर्जा विकास निर्देशनालय	जिल्ला समन्वय समिति, पूर्वाधार कार्यालय, भूसंरक्षण कार्यालय जिल्ला बालकल्याण समिति नेपाल प्रहरी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, युनिसेफ	प्लान नेपाल, स्याक नेपाल, गैसस महासंघ, वातावरण सुधार समाज, सुन्दर नेपाल संस्था, नगरपालिकाहरू, गाउँपालिका, सेभ द चिल्ड्रेन, किर्डाक, अगैससहरू
५	खाद्य सुरक्षा	कृषि विकास निर्देशनालय कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत	कृषि क्षेत्र विकास कार्यक्रम(ASDP) सुर्खेत प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना (PMAMP) खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण कार्यालय एकिकृत कृषि प्रयोगशाला पशुपक्षि बिकास निर्देशनालय पशुरोग अन्वेषण प्रयोगशाला , स्थानीय तहका कृषि शाखाहरू, खाद्य तथा ब्यापार कम्पनी लि.,सस्थान, नेपाल प्रहरी,जिल्ला समन्वय समिति,	स्थानीय विपद् ब्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहका कृषि शाखाहरू, नेपाल खाद्य सस्थान, नेपाल प्रहरी, गैसस महासंघ, उद्योग वाणिज्य संघ, कृषि क्षेत्रमा काम गर्ने विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरू (वातावरण सुधार समाज, समाज जागरण केन्द्र, सिप्रेड, सुन्दर नेपाल, सिमान्तकृत महिलाहरूको लागि महिला संस्था वाम, अन्तरनिर्भर समाज), नाप तौल तथा गुणस्तर कार्यालय, खाद्य तथा गुणस्तर डिभिजन कार्यालय, सुन्दर नेपाल सस्था

क्रसं	विषयगत क्षेत्र	अगुवा संस्था	सदस्य तथा सहयोगी संस्थाहरू	
			नेपाल रेडक्रस सोसाइटी विश्व खाद्य कार्यक्रम नेपाल	
६	आपतकालीन आश्रयस्थल तथा शिविर व्यवस्थापन	संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ सुर्खेत	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र। जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सुरक्षा निकाय, डिभिजन वन कार्यालय स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, पूर्वाधार शाखा, विश्व खाद्य कार्यक्रम	उद्योग बाणिज्य संघ, गैसस महासंघ, स्याक नेपाल, किर्डाक, यातायात व्यवसायी संघहरू, सुन्दर नेपाल सस्था, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रेन, प्लान नेपाल
७	संरक्षण	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी, जि.स.स. युएनएफपिए, युनिसेफ, नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, प्लान नेपाल USAID	पत्रकार महासंघ, स्याक नेपाल, वाम, प्रशान्ति वृद्धाश्रम, मानव सेवा आश्रम, एकल महिला समूह, सुन्दर नेपाल संस्था, सेभ द चिल्ड्रेन, नवज्योति केन्द्र, आवाज, अन्तर निर्भर समाज, वातावरण सुधार समाज, असमान नेपाल, कोपिला भ्याली समाज, एसओएस सामाजिक सेवा केन्द्र, आइएनएफ, अपागं सशक्तिकरण केन्द्र, नेपाल राष्ट्रिय दलित समाज कल्याण संघ, दलित सेवा संघ, पालिकाहरू, श्रम तथा रोजगार कार्यालय
८	शिक्षा	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	सम्बन्धित स्थानीय तहमा रहेका शिक्षा विकास शाखाहरू, जिल्ला समन्वय समिति, युनिसेफ, सेभ द चिल्ड्रेन, प्लान नेपाल, जल्ला समन्वय समिति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पत्रकार महासंघ, विद्यालयहरू, बाल विकास समाज, शैक्षिक पेशागत संघ संगठन, गै.स.स. महासंघ, एफ.एम.हरू, स्याक नेपाल, वाम, सुन्दर नेपाल संस्था, असमान नेपाल, अन्तर निर्भर समाज, वातावरण सुधार समाज, प्याक्सन र एनप्याक्सन, कोपिला भ्याली समाज, आइएनएफ, स्टेशनरी तथा पुस्तक व्यवसायी संघ,
९	शिघ्र पुनर्लाभ	संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ सुर्खेत	डिभिजन वन कार्यालय, खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति (प्राविधिक शाखा)	सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरू, नेपाल टेलिकम, जिल्लामा कार्यरत अन्तराष्ट्रिय गैससहरू, नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, राजनीतिक दलहरू, सुन्दर नेपाल सस्था

नोट: विभिन्न क्षेत्रसँग सम्बन्धित निकायहरूको सम्पर्क व्यक्ति र सम्पर्क नम्बर विषयगत अनुसूचीमा राखिएको छ।

२.८.२ विषयगत क्षेत्रको कार्य जिम्मेवारी

विषयगत क्षेत्र	१. आपतकालीन सञ्चार
विषयगत क्षेत्रको परिचय	सुर्खेत जिल्लाको कुनै पनि क्षेत्रमा कुनै पनि विपद्को घटना हुनासाथ तत्काल प्रतिकार्यमा जुटेर मानवीय जीवन रक्षा तथा सम्पत्तिको सुरक्षा गरी जनजीवन सामान्य अवस्थामा ल्याउनु पर्ने हुन्छ। यस प्रकारको प्रतिकार्य सञ्चालनको सम्पूर्ण नेतृत्व जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको अध्यक्षको हैसियतले प्रमुख जिल्ला अधिकारीले गर्नेछन्। विपद्को परिस्थितिमा जिल्लास्थित सबै विषयगत क्षेत्रका साथै स्थानीय तह मातहतका स्रोत साधन र संयन्त्रहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालन गर्नुपर्दछ। विपद्को प्रभाव अनुसार बाह्य सहयोगको लागि जिल्लाभित्र र बाहिर, छिमेकी जिल्ला, प्रदेश तथा केन्द्रीय निकायहरूसम्म समन्वय गर्नुपर्दछ। विपद् पूर्वतयारीका लागि सरोकारवाला निकायहरूसँग निरन्तर समन्वय र सहकार्य गर्ने तथा विपद्को समयमा विपद् प्रभावित समुदायमा तुरुन्त खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार र राहत वितरण तथा तत्काल विपद् लेखाजोखाको लागि समन्वय गर्ने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो। समन्वय, पूर्वसूचना तथा विपद् सूचना व्यवस्थापन र सञ्चार, विपद् लेखाजोखा र आपतकालीन बन्दोबस्ती व्यवस्थापनको लागि यस विषयगत क्षेत्रले काम गर्नेछ।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> विपद् सूचना व्यवस्थापन गरी प्रतिकार्य सञ्चालन प्रभावकारी बनाउने विपद् प्रतिकार्य तथा पूर्वतयारीको लागि सम्बन्धित सबै निकाय तथा संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने विपद् लेखाजोखा गरी सबै विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना बनाउन सहयोग गर्ने आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरी विपद् सूचना प्रवाह गर्ने
नेतृत्व गर्ने निकाय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जिल्ला समन्वय समिति, नेपाल पत्रकार महासंघ, नीजि क्षेत्र तथा नेपाल रेडक्रस लगायत मानवीय सहायताको क्षेत्रमा काम गर्ने जिल्लास्थित सबै संस्थाका प्रतिनिधिहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा १ मा छ।

विषयगत क्षेत्र	२. बन्दोबस्ती
विषयगत क्षेत्रको परिचय	आपतकालीन अवस्थामा मानवीय जीवन रक्षा पहिलो प्राथमिकतामा पर्दछ। विपद्को समयमा मानवीय क्षति कम गर्न र घइतेहरूको तुरुन्त उद्धार तथा उपचारको लागि काम गर्नु खोज उद्धार तथा राहत व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो। खोज उद्धार विषयगत क्षेत्रले विपद्बाट प्रभावित तथा हराएकाहरूको खोज उद्धार, उच्च जोखिममा रहेको समुदायलाई सुरक्षित स्थानान्तरण, सार्वजनिक एवं निजी सम्पत्तिको सुरक्षा र जोखिममा रहेका समुहहरूमाथि हुनसक्ने हिंसा एवं दुर्व्यवहार नियन्त्रणको लागि काम गर्नेछ।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> खोज उद्धारको लागि स्रोत साधन तथा जनशक्तिको परिचालन गर्ने निजी तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने विपद् प्रभावितहरूको पहिचान गरी परिचयपत्र उपलब्ध गराउने मानिसको मृत्यु भएमा सनाखत गरी शव व्यवस्थापन वा हस्तान्तरणको प्रवन्ध मिलाउने आपतकालीन अस्थामा जोखिममा रहेको समुहको संरक्षण एवं सुरक्षाको प्रत्यभूति गराउने
नेतृत्व गर्ने निकाय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जिल्लामा रहेक सबै सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी स्वयंसेवक परिचालन गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा २ मा छ।

विषयगत क्षेत्र	३. स्वास्थ्य तथा पोषण
विषयगत क्षेत्रको परिचय	विपद्को समयमा खोज उद्धार कार्यसँगै घाइतेहरूको जीवन रक्षाको लागि प्राथमिक उपचार सेवा आवश्यक पर्दछ। त्यसपछि गम्भीर प्रकृतिका घाइतेहरूको लागि थप उपचारको प्रवन्ध गर्नु पर्दछ। प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा नियमित स्वास्थ्य सेवालार्इ निरन्तरता दिनु पर्ने हुन्छ। महामारीजन्य विपद् तथा स्वास्थ्य संकटको समयमा रोकथाम तथा नियन्त्रणमा स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रमुख भूमिका हुन्छ। विपद् प्रभावित समुदायका बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती तथा दुध खुवाउने आमाहरूको लागि थप पोषणयुक्त खानाको आवश्यकता पर्दछ। जिल्लाको स्वास्थ्य संरचना र क्षमताको परिचालन गरी प्राथमिक उपचार, स्वास्थ्य सेवा, महामारी नियन्त्रण, आपतकालीन अवस्थामा परिवार नियोजन सेवा र पोषणको सुनिश्चितता गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको प्रमुख जिम्मेवारी हो। साथै यस विषयगत क्षेत्रले कोभिड-१९ जस्ता महाव्याधिको रोकथाम, नियन्त्रण र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> विपद्को समयमा घाइतेहरूको तत्काल प्राथमिक उपचारको प्रवन्ध गर्ने विपद् प्रभावित समुदाय र अस्थायी आश्रयस्थलहरूमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवाका साथै यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा सुचारू गर्ने विपद् प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलहरूमा उपलब्ध गारइने खानेकुरामा पोषण आवश्यकताको सुनिश्चितता गर्ने महामारी रोकथाम व्यवस्थापन र नियन्त्रणको काम गर्ने विपद् तथा महामारी प्रतिकार्य तथा नियन्त्रणको लागि औषधि उपकरण तथा जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने।
नेतृत्व गर्ने निकाय	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय
विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जिल्लामा रहेका सबै स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरू र स्वास्थ्य तथा पोषणको क्षेत्रमा काम गर्ने सबै संस्थाकाहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा ३ मा छ।

विषयगत क्षेत्र	४. खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन (WASH)
विषयगत क्षेत्रको परिचय	विपद्को समयमा खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरूमा क्षति पुग्छ। विस्थापितहरूले आश्रय लिएको आश्रयस्थलमा एकैचोटी खानेपानी र सरसफाइको लागि प्रवन्ध गर्नु पर्ने हुन्छ। विपद् प्रभावितहरूको लागि स्वच्छ र पर्याप्त खानेपानी तथा सरसफाइको प्रवन्ध गर्नु, विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थल वा क्वारेन्टिन र आइसोलेसन केन्द्रहरूमा खानेपानी एवम् सरसफाईको प्रवन्ध तथा स्वस्थता प्रवर्धन गर्नु, प्रभावितहरूको लागि मापदण्ड अनुसारको सरसफाई तथा स्वस्थता प्रवर्धनका सामग्रीहरूको सुनिश्चितता गर्नु, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोर व्यवस्थापन गर्नु, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्नु, व्यक्तिगत सरसफाईको लागि स्वस्थता सम्बन्धी सरसामानहरूको प्रवन्ध गर्नु, विपद्बाट क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाईका पूर्वाधारहरू पुनःस्थापना गर्न सहयोग गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> विपद्को समयमा प्रभावितहरूलाई स्वच्छ र पर्याप्त पिउने पानीको प्रवन्ध गर्नु विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा तत्काल शौचालय तथा सरसफाइ सामग्रीको व्यवस्था गर्नु अस्थायी आश्रयस्थल तथा विपद् प्रभावित समुदायमा फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गर्नु विपद्को कारणबाट सृजित फोहोरमैलाको कारण कुनै महामारी फैलिन नदिनु महामारी नियन्त्रण गर्नु
नेतृत्व गर्ने निकाय	खानेपानी सिचाई तथा उर्जा विकास निर्देशनालय

विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जिल्ला समन्वय समिति, पूर्वाधार विकास कार्यालय, भूसंरक्षण कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत खानेपानी तथा सरसफाइको क्षेत्रमा काम गर्ने सबै संस्थाका प्रतिनिधिहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा ४ मा छ।
---------------------------	---

विषयगत क्षेत्र	५. खाद्य सुरक्षा
विषयगत क्षेत्रको परिचय	जिल्लामा कुनै पनि विपद्को घटना वा स्वास्थ्य संकटको स्थिति हुनासाथ त्यसबाट विस्थापित तथा प्रभावितहरूलाई तत्काल खानेकुरा उपलब्ध गराउने, विस्थापित भई अस्थायी शिविरमा बसेकालाई मापदण्ड अनुसारको चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने, थप पोषणको आवश्यकता पर्ने समूहलाई पोषणयुक्त खानेकुराहरू उपलब्ध गराउने र कृषि र अन्य जीविकोपार्जन क्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्ने तथा कृषि र जीविकोपार्जन क्षेत्रको पुनर्स्थापन तथा पुनर्लाभ योजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी यस विषयगत क्षेत्रको हो। यस विषयगत क्षेत्रले खाद्य सामग्री भण्डारण तथा उपलब्ध गराउने पोषणयुक्त खानेकुराहरूको प्रबन्ध गर्ने र कृषि क्षेत्रको पुनर्स्थापना गर्ने कार्य गर्नेछ।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> विपद् प्रभावित तथा विस्थापितहरूलाई तत्काल खानेकुराहरू उपलब्ध गराउने प्रभावित समुदाय तथा आश्रयस्थलमा रहेका विपद् प्रभावितहरूको लागि मापदण्ड अनुसारको खाद्य सामग्रीको प्रबन्ध मिलाउने थप पोषणको आवश्यकता पर्ने समूहलाई सोही बमोजिम थप पोषणयुक्त खानेकुरा उपलब्ध गराउने कृषि र जीविकोपार्जन क्षेत्रको क्षति तथा आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापन तथा पुनर्लाभ योजना तयार गर्ने
नेतृत्व गर्ने निकाय	कृषि विकास निर्देशनालय
विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जिल्ला समन्वय समिति, खाद्य संस्थान, विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र जिल्लामा कृषि खाद्य तथा जीविकोपार्जनको क्षेत्रमा काम गर्ने सबै निकाय एवं संस्थाहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा ५ मा छ।

विषयगत क्षेत्र	६. आपतकालीन आश्रयस्थल तथा शिविर व्यवस्थापन
विषयगत क्षेत्रको परिचय	जिल्लामा विपद्बाट विस्थापित तथा प्रभावित भएकाहरूलाई बस्नको लागि अस्थायी आश्रयस्थलको प्रबन्ध मिलाउने, ओढ्ने ओछ्याउने लगायतका गैर खाद्य सामग्री एवम् लगाउने कपडाको प्रबन्ध गर्नुपर्ने हुन्छ। अस्थायी शिविर निर्माण तथा शिविर व्यवस्थापन र अस्थायी शिविर तथा विपद् प्रभावित समुदायमा आधारभूत सेवाको उपलब्धताको लागि यस विषयगत क्षेत्रले काम गर्नेछ।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> विपद्बाट विस्थापित भएकाहरूको लागि तत्काल आस्थायी बसोबासको प्रबन्ध गर्ने पहिचान गरिएका अस्थायी शिविरहरूमा आधारभूत सुविधाहरूको प्रबन्ध गर्ने पहिचान गरिएका खुला स्थानहरूमा अस्थायी शिविर निर्माण गर्ने शिविरमा रहेका वा समुदायमा रहेका विपद् प्रभावितहरूलाई मापदण्ड बमोजिम गैर खाद्य राहत सामग्री उपलब्ध गराउने
नेतृत्व गर्ने निकाय	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई
विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जिल्ला समन्वय समिति, डिभिजन वन कार्यालय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र जिल्लामा आपतकालीन अस्थायी शिविर र गैर खाद्य क्षेत्रमा काम गर्ने सबै निकाय एवं संस्थाहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा ६ मा छ।

विषयगत क्षेत्र	७. संरक्षण
विषयगत क्षेत्रको परिचय	विपद्को घटना पछि परिवारहरू विस्थापित हुन्छन्। कतिपय बालबालिकाले अविभावक गुमाउँछन्। वृद्धवृद्धाले सहारा गुमाउँछन्। विपद्मा परेर अशक्त हुन्छन्। यस्तो अवस्थामा महिला र बालबालिकामाथि हिंसाको जोखिम बढ्छ। परिवारका सदस्य गुमाउँदा र त्रासका कारण मनोसामाजिक असर पर्न सक्छ। यस्तो अवस्थामा विपद्मा परेका समुदाय बालबालिका महिला वृद्धवृद्धा तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई सुरक्षा र संरक्षण प्रदान गर्नु, लैंगिक एवं यौनजन्य हिंसा तथा मानव बेचबिखन रोक्ने र मनोसामाजिक परामर्श दिएर आघातबाट बाहिर निस्कन सहयोग गर्नु यस विषयगत क्षेत्रको जिम्मेवारी हो। उच्च जोखिममा रहेका समुहहरूको संरक्षण फरक क्षमता अनुरूप राहत आवश्यकताको सुनिश्चितता मानव बेचबिखन भेदभाव दुर्व्यवहार र हिंसा नियन्त्रण र मनोसामाजिक परामर्शको लागि यस विषयगत क्षेत्रले काम गर्नेछ।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> विपद्का कारण मानसिक आघात परेकाहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श दिने बालबालिका तथा महिलामाथि हुनसक्ने लैंगिक, यौन तथा घरेलु हिंसाको निगरानी, नियन्त्रण तथा सम्बोधन गर्ने बालबालिका तथा मानव ओसारसार हुनसक्ने हुँदा यसको नियन्त्रण गर्ने विपद् प्रभावित व्यक्तिहरूको नीजि तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण गर्ने
नेतृत्व गर्ने निकाय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, जिल्ला बालकल्याण समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, युएनएफपिए, र जिल्लामा संरक्षणको क्षेत्रमा काम गर्ने सबै निकाय एवं संस्थाहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा ७ मा छ।

विषयगत क्षेत्र	८. शिक्षा
विषयगत क्षेत्रको परिचय	विपद्को कारण विद्यालयहरूमा क्षति हुन्छ। विद्यार्थीहरू आफ्नो बासस्थानबाट विस्थापित हुने हुँदा भौतिक उपस्थितिमा विद्यालय सञ्चालन गर्ने अवस्था नहुन सक्छ। यस्तो अवस्थामा तत्काल शैक्षिक निरन्तरताको लागि वैकल्पिक व्यवस्था गर्ने र सामान्य अवस्थामा यसको लागि पूर्वतयारी तथा सुरक्षित विद्यालय कार्यढाँचालाई कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने, वैकल्पिक सिकाई निरन्तरताको लागि उपयुक्त ठाउँको पहिचान गरी आवश्यक सामग्रीहरूको तयारी गर्ने, सुरक्षित सिकाईको वातावरण तयार गरी शैक्षिक गतिविधिहरूलाई निरन्तरता दिने, शिक्षा क्षेत्रको क्षति र आवश्यकताको लेखाजोखा गरी पुनर्स्थापन र पुनर्निर्माणमा सहयोग गर्ने र विद्यालय मार्फत विपद् सुरक्षा सम्बन्धी चेतना समुदायमा विस्तार गर्न सहयोग गर्ने यस विषयगत क्षेत्रको मुख्य जिम्मेवारी हो। यस प्रकार आपतकालीन शिक्षा, शैक्षिक निरन्तरता, वैकल्पिक सिकाई तथा सुरक्षित विद्यालयको लागि यस विषयगत क्षेत्रले काम गर्नेछ।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> आपतकालीन अवस्थामा अस्थायी सिकाई केन्द्र मार्फत सिकाई निरन्तरताका लागि तयारी गर्ने महामारीको समयमा वैकल्पिक माध्यमबाट सिकाई निरन्तरता दिन कार्यविधि र जनशक्ति तयार गर्ने विपद्को समयमा आपतकालीन अवस्थामा सिकाई निरन्तरताको कार्ययोजना सक्रिय गराई सिकाई सूचारु गर्ने विद्यालयमा वृहत विद्यालय सुरक्षा कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्ने र विद्यालय मार्फत आपतकालीन अवस्थामा शिक्षा प्रवर्धन गर्ने
नेतृत्व गर्ने निकाय	शिक्षा विकास समन्वय इकाई

विषयगत क्षेत्र	८. शिक्षा
विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तहका शिक्षा शाखाहरू, शिक्षक तथा विद्यालय व्यवस्थापनका प्रतिनिधि संस्थाहरू र जिल्लामा शिक्षाको क्षेत्रमा काम गर्ने सबै निकाय एवं संस्थाहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा ८ मा छ।

विषयगत क्षेत्र	९. शिघ्र पुनर्लाभ
विषयगत क्षेत्रको परिचय	विपद्को समयमा सडक अवरुद्ध हुन्छन्। विद्युत र सञ्चारका पूर्वाधारहरूमा क्षति पुग्छ। यसले गर्दा सूचना संकलन खोज उद्धार तथा प्रभावित क्षेत्रसम्म राहत सहायता पुर्याउन समस्या हुन्छ। यस विषयगत क्षेत्रले विपद्को कारण अवरुद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू; सडक, विद्युत, सञ्चार खानेपानीका पूर्वाधार तथा संरचनाहरूलाई तत्काल मर्मत सम्भार गरी सूचारू गर्ने र जनजीवनलाई सामान्य बनाउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्दछ। विपद् पश्चात विस्थापितहरूलाई तत्काल अस्थायी आश्रयस्थल व्यवस्थापन गर्न तथा आवास, खानेपानी, सरसफाई लगायतका अस्थायी पूर्वाधार तयार गर्न सहयोग गर्दछ। त्यसैगरी पुनःस्थापनाको चरणमा स्थायी संरचनाहरू पुनर्निर्माण नहुँदासम्मको लागि अस्थायी संरचना तथा पूर्वाधार तयार गर्ने काम गर्दछ। विपद्को प्रकृति र प्रभाव हेरी यस विषयगत क्षेत्रको काम विपद्को तत्कालको अवस्थादेखि पुनर्निर्माणको काम नसकिँदासम्म चलन सक्छ र विपद् व्यवस्थापनका चारबटै चरणमा काम गर्नुपर्ने हुन्छ।
उद्देश्य	<ul style="list-style-type: none"> • विपद्को समयमा क्षति भएका पूर्वाधार संरचनाहरू तत्काल मर्मत गरी सेवा सूचारू गर्ने • अस्थायी आश्रयस्थलमा अस्थायी बसोबास र सरसफाईका आधारभूत संरचना तयार गर्ने • स्थायी रूपमा पुनर्निर्माण नभएसम्मका लागि विद्यालय स्वास्थ्य चौकीका लागि अस्थायी संरचना तयार गरी सेवा सुचारू गर्न सहयोग गर्ने।
नेतृत्व गर्ने निकाय	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई
विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तहका पूर्वाधार विकास शाखा नेपाल विद्युत प्राधिकरण निर्माणको काम गर्ने आयोजनाहरू। विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको विस्तृत विवरण अनुसूचीमा ९ मा छ।

खण्ड तीन : विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्ययोजना

३.१. सामान्य पूर्वतयारी योजना

विपद्को स्थितिमा प्रतिकार्य गतिविधिहरू समयमै कार्यान्वयन गर्न संस्थागत क्षमता लेखाजोखा गरी सोको तयारी आवधिक रूपमा अद्यावधिक गर्न जरुरी हुन्छ। सामान्य पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यहरूमा सम्भावित विपद्को ख्याल गरी प्राय सबै प्रकोपका लागि गर्नुपर्ने जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी र विपद् प्रतिकार्य गर्न संस्थागत तथा भौतिक संरचना, मेशिन तथा औजार, उपकरण सीप विकास, सूचना व्यवस्थापन, जनचेतना, कृत्रिम घटना अभ्यास जस्ता क्रियाकलापहरू समावेश गरिएका छन्। विपद् प्रतिकार्यका कार्यहरूलाई प्रभावकारी बनाउन विषय क्षेत्रगत रूपमा यस जिल्लाको सामान्य पूर्वतयारीको कार्ययोजना देहाय बमोजिम हुने गरी तर्जुमा गरिएको छ।

३.१.१ आपतकालीन सञ्चार विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्रसं	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा आपतकालीन सञ्चार उपकरण एवं पढ्नको प्रवन्ध गरी आपतकालीन सञ्चार सेवा नियमित सञ्चालनको व्यवस्था गर्ने	जेठ २०८१	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	१	जिल्ला प्रसाशन कार्यालय
२	विपद्को क्षति/नोक्सानी मूल्याङ्कनको लागि विपद् लेखाजोखा टोलीलाई प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA- Initial Rapid Assessment) अभिमुखीकरण गर्ने		जिल्ला		जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
३	विपद् पश्चातको आवश्यकताको लेखाजोखाको लागि आधुनिक सूचना प्रविधि; मोवाइल एप/SMS को प्रयोग गरेर द्रुत आँकलन गर्ने प्रणाली तथा प्रक्रिया तयार गर्ने	असार २०८१	जिल्ला	१	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
४	आपतकालीन अस्थायी आश्रयस्थलको लागि सबै वडामा खुल्ला क्षेत्र पहिचान एवं नक्शांकन गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने	जेष्ठ २०८१	स्थानीय तह	९	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
५	आपतकालीन प्रयोजनको लागि सबै वडामा मुख्य समुदायको नजिक हुनेगरी हेली प्याडको निर्माण गर्न समन्वय गर्ने	असार २०८१	स्थानीय तह	९	जिल्ला प्रसाशन कार्यालय
६	बाढी/पहिरो, हावाहुरी, भूकम्प, चट्याङ, आगलागी आदि प्रकोपहरूबाट पर्नसक्ने असर र सोबाट बच्ने उपायहरूका बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	निरन्तर	समुदाय		गाउँपालिका, नगरपालिका, संचार माध्यम

क्रसं	पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
७	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोप (भूकम्प, आगलागी र पहिरो) मा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने/गराउने	जेठ र माघमा वर्षको २ पटक	जिल्ला	२	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
८	स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूलाई जिल्ला, प्रदेश र राष्ट्रिय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको सूचना प्रणालीसँग जोड्ने र क्षमता विकास सहयोग गर्ने	असोज २०८१	स्थानीय तह	९	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
९	प्रत्येक वर्ष त्यस वर्षका अनुभव र सिकाइ समेतलाई समेटेर जिल्लाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्ने	जेठ २०८१	जिल्ला	१	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
१०	जिल्ला तहका सबै सरोकारवाला निकाय तथा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण अद्यावधिक गर्ने	नियमित	जिल्ला	१	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
११	जिल्ला तथा नजिकमा रहेका जल तथा मौसम मापन केन्द्रहरूको सम्पर्क एवं सूचना प्रणाली अद्यावधिक राख्ने	नियमित	जिल्ला	१	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
१२	मौसम पुर्वानुमानको सूचना तथा आँकलन जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र तथा स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र मार्फत प्रभावित हुनसक्ने समुदायसम्म तत्काल पुग्ने संयन्त्र तयार गर्ने	नियमित	जिल्ला	१	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
१३	जिल्लामा रहेका स्थानीय तह भौगोलिक फैलावट जनसङ्ख्यालाई ख्याल गरी बन्दोबस्ती तथा राहत सामग्रीहरूको भण्डारण र प्रतिकार्य सञ्चालनको लागि रणनीतिक स्थानहरू पहिचान गरी सोही अनुसार व्यवस्था गर्ने	असार २०८१	जिल्ला/स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

३.१.२ बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलापहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्रको नियमित समन्वय बैठक गर्ने	नियमित	जिल्ला		जिल्ला प्रशासन कार्यालय
२	विपद् व्यवस्थापन कार्यसँग सम्बन्धित अभ्यास (Command Post/ Live Exercise/Recee) गराई सुरक्षा एवं उद्धारकर्मीहरूलाई तयारी राख्ने	नियमित	सम्बन्धित यूनिट		नेपाल प्रहरी नेपाली सेना शसस्त्र प्रहरी बल
३	विपद्को उच्च जोखिममा रहेको स्थान सम्म जाने मुख्य तथा वैकल्पिक मार्गहरू पहिचान गर्ने		आवश्यकता अनुसार		नेपाल प्रहरी

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलापहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
४	सम्बन्धित सुरक्षा निकायमा रहेका खोज उद्धार जनशक्ति तथा स्रोत सामग्रीको नक्शांकन गर्ने	प्रत्येक ३ महिनामा	सम्बन्धित सुरक्षा निकाय		जिल्ला प्रशासन कार्यालय,
५	उच्च प्रभावित क्षेत्रमा उद्धार बेश स्थापनाका लागि सुरक्षित र उपयुक्त स्थानको छनौट गर्ने	जेठ २०८१			जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाल प्रहरी
६	खोज तथा उद्धारका लागि खटिने टोलीलाई आवश्यक बन्दोबस्तीको तथा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरूको प्रवन्ध गर्ने	आवश्यकता अनुसार	आवश्यकता अनुसार		जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल
७	स्थानीय तह र समुदायमा गठित खोज उद्धार कार्यदललाई आधारभूत खोज उद्धार तालिम दिइ प्रथम सामुदायिक उद्धारक तयार गर्ने	नियमित	स्थानीय तह	९	नेपाल प्रहरी, स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस
८	खोज तथा उद्धारलाई प्रभावकारी बनाउन प्रकोप (भूकम्प, आगलागी र बाढी) मा आधारित कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने/गराउने	वर्षमा २ पटक	जिल्ला	२	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र

३.१.३ स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	जिल्लामा रहेका सबै अस्पताल तथा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूको आपतकालीन सेवा सञ्चालन योजना तयार गर्ने गराउने	तत्काल	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था	सबै स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
२	जिल्ला अस्पताल अन्य अस्पताल तथा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आपतकालीन प्राथमिक उपचार तथा स्वास्थ्य सेवाका लागि औषधिको बफर स्टक (Buffer Stock) राख्ने र औषधिको म्याद अनुसार पुनर्भरण योजना बनाउने	नियमित	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था	स्वास्थ्य संस्था अनुसार	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय
३	गाउँपालिका तथा नगरपालिका तहमा द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) गठन/ पुनर्गठन गर्न सहजीकरण गर्ने	नियमित	नगरपालिका, गाउँपालिका	९	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय
४	जिल्लामा रहेका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवा, वेड क्षमता अध्ययन गर्न	नियमित	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्था		जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
५	जिल्लाका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा रहेका र आपतकालीन अवस्थामा परिचालन गर्न सकिने स्वास्थ्य जनशक्तिको विवरण अद्यवधिक गर्ने	नियमित	जिल्ला	सबै स्वास्थ्य संस्था	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय
६	जिल्लाको स्वस्थ्य संकट सम्बन्धी विवरण स्वास्थ्य पाश्चिन्न र आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा अद्यावधिक गर्ने प्रवन्ध गर्ने	२०८१ असोज	आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	१	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
७	महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा सरकारी तथा अन्य कार्यालयको सेवा सञ्चालन सम्बन्धी स्वास्थ्य प्रोटोकल तयार गर्ने	तत्काल	जिल्ला तहमा	१	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
८	स्वास्थ्य संकट एवं महामारीको समयमा स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवा सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि तयार गर्ने	२०८१ जेठ	जिल्ला तहमा	१	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
९	महामारीको समयमा जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) उपलब्ध गराउने कार्यविधि तयार गर्ने	२०८१ जेठ	जिल्ला तहमा	१	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
१०	महामारीजन्य स्वास्थ्य संकटको समयमा विद्यालय तथा शैक्षिक संस्था सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तयार गरी विद्यालय सञ्चालनको प्रवन्ध गर्ने	२०८१ असोज	जिल्ला तहमा	१	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
११	उपचारको लागि विरामी रेफर गर्नको लागि रेफरल पद्धति र रेफरल हस्पिटलको व्यवस्था गर्ने	२०८१ असोज	जिल्ला तहमा	१	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
१२	अग्रपंतिमा काम गर्ने स्वास्थ्य तथा सुरक्षा कर्मीको लागि व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरूको प्रवन्ध गर्ने	आवश्यकता अनुसार	जिल्ला तथा स्थानीय तहमा	सबै	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
१३	सबै कर्मचारीहरूलाई महामारी सुरक्षा प्रोटोकलको जानकारी गराउने	तत्काल	सबै कार्यालयहरू		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१४	जिल्लामा बनाइएका आपतकालीन आश्रयस्थलहरू महामारीको समयमा क्वारेन्टीन तथा आइसोलेसन केन्द्रको रूपमा सञ्चालन गर्न सकिने गरी तयार गर्न सहयोग गर्ने	तत्काल	गाउँपालिका, नगरपालिकाहरू		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
१५	महामारीको समयमा सार्वजनिक यातायात सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तयार गर्ने	तत्काल	जिल्ला तहमा		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
१६	महामारीको समयमा आर्थिक क्षेत्र तथा बजार सञ्चालन सम्बन्धी प्रोटोकल तयार गर्ने	तत्काल	जिल्ला तहमा		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
१७	स्वास्थ्य संकट तथा महामारी नियन्त्रण र व्यवस्थापन सम्बन्धी स्वस्थ्यकर्मी सुरक्षाकर्मी र द्रुत प्रतिकार्य टोलीलाई तालिम दिने	२०८१ असोज	स्थानीय तहमा		स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
१८	कोभिड-१९ महाव्याधी लगायत महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र परीक्षण तथा उपचार सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	नियमित	जोखिमयुक्त बस्तीहरूमा	वर्षमा कम्तिमा ३ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
१९	महामारीको समयमा जनस्वास्थ्य सेवा (पोषण, खोप, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) उपलब्ध गराउने कार्यविधि तयार गर्ने	२०८१ असोज	जिल्ला तहमा	१	आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
२१	विपद्को समयमा आवश्यक पर्ने एम्बुलेन्स, शव बाहन आदिको सम्पर्क र चालकको फोन नं अध्यावधिक गर्ने	वर्षमा १ पटक	जिल्ला तहमा	१	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन शाखा

३.१.४ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन (WASH) विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलापहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	जिल्ला स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक गर्ने	नियमित			संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना
२	जिल्ला तथा पालिकास्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समिति खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक गर्ने गराउने	नियमित			संघीय खानेपानी तथा ढल व्यवस्थापन आयोजना
३	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रका सरोकारवालाहरूको नक्साङ्कन तथा सम्पर्क व्यक्तिको सूची अद्यावधिक गर्ने	नियमित			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
४	जिल्ला तथा स्थानीय तहमा खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र क्षेत्रका स्रोत व्यक्तिको क्षमता विकास तथा सम्पर्क सूची तयार	नियमित			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
५	पानीजन्य रोग तथा रोकथाम सम्बन्धी सूचना संचार तथा शिक्षा सामग्री उत्पादन तथा वितरण गर्ने	नियमित			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
६	पानीजन्य रोग तथा रोगथाम सम्बन्धी सचेतनामूलक सन्देश तयारी गरी संचारमाध्यमबाट सम्प्रेषण गर्ने	नियमित			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
७	खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी राहत सामग्रीहरूको सूची तयार गरी सहज रूपमा उपलब्धताका लागि सहयोगी निकायहरूको सूची तयार गर्ने	२०८१ असार			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
८	विपद् प्रतिकार्यका लागि खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सामग्री खरिद, भण्डारण तथा विभिन्न क्षेत्रका लागि ढुवानीको व्यवस्था गर्ने	आवश्यकता अनुसार			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
९	विपद् प्रतिकार्यका लागि २२५० परिवारको लागि खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धी न्यूनतम सामग्रीहरू तत्काल र सहज उपलब्धताको प्रवन्ध गर्ने				खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
१०	तत्काल राहत सहयोगका लागि खानेपानी तथा सरसफाई विपद् कोषको स्थापना गर्ने	२०८१ असार			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
११	खानेपानी तथा सरसफाई विपद् कोषको सहज परिचालनका लागि कार्यविधि तर्जुमा तथा स्वीकृत गर्ने	२०८१ असार			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलापहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१२	प्रत्येक पालिकामा पहिचान भएका विपद्को समयमा शिविरका रूपमा प्रयोग हुने सम्भावित विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा सामुदायिक भवनमा खानेपानी तथा सरसफाई सुविधाको मर्मत तथा सुधार गर्ने	२०८१ असोज			खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र

३.१.५ खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलापहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको नियमित बैठक आयोजना गर्ने	तीन तीन महिनामा	जिल्ला	४	कृषि विकास निर्देशनालय
२	सुर्खेत जिल्ला भित्रका विपद्को समयमा खाद्य असुरक्षित र प्रभावित हुनसक्ने क्षेत्र, पालिका, वडा र जनसङ्ख्याको आँकलन गर्ने	छ, छ महिनामा	जिल्ला	२	कृषि विकास निर्देशनालय,
३	विपद्को अवस्थामा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिको लागि जिल्लाको सम्भाव्य बजार र व्यापारी पहिचान गर्ने साथै खाद्य संस्थानसँग समन्वय गर्ने	मनसुन पूर्व			कृषि विकास निर्देशनालय,
४	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी स्थानीय स्तरमा ठूला पसलहरू पहिचान गरी करार सम्झौता गर्ने	नियमित			जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
५	जिल्लाको भौगोलिक फैलावट जनसङ्ख्या तथा सडक पहुँच जस्ता विषयको आधारमा रणनीतिक स्थान पहिचान गरी स्थानीय तह र स्थानीय सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी गोदाम सञ्चालनको प्रवन्ध गर्ने	तत्काल	रणनीतिक स्थान		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
६	विपद्बाट हुने बाली तथा पशु क्षतिको लागि कार्यविधि बनाई विपद् बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहजीकरण गर्ने	नियमित	जिल्ला तह		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
७	मौसमसम्बन्धी सूचना तथा कृषि मौसम बुलेटिनलाई विभिन्न माध्यमको प्रयोग गरी कृषक समुदायसँग पुर्याउने प्रवन्ध मिलाउने	नियमित	समुदाय तह		जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
८	विपद्को समयमा पशुपंक्षीका लागि आवश्यक दाना तथा चारोको भण्डारणको प्रवन्ध गर्ने	नियमित			पशु विकास निर्देशनालय,

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलापहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
९	विपद् लेखाजोखा टोलीलाई खाद्य कृषि तथा जीविकोपार्जन क्षेत्रको विपद् सूचना संकलन सम्बन्धी तालिम दिने	मनसुन पूर्व			कृषि विकास निर्देशनालय,
१०	विपद्बाट जीविकोपार्जनमा पर्न सक्ने आघातको आँकलन गरी सीपमूलक तालिम सञ्चालन गर्ने	नियमित		आवश्यकता अनुसार	कृषि तथा पशुपंक्षी व्यवसाय प्रशिक्षण केन्द्र

३.१.६ आपतकालीन आश्रयस्थल तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको सामान्य पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलापहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन क्षेत्रको नियमित समन्वय बैठक राख्ने र सम्पर्क विवरण एवं स्रोत अद्यावधिक गर्ने	नियमित			शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाइ
२	आपतकालीन अस्थायी आश्रयस्थल (शिविर) को लागि गाउँ तथा नगरपालिकामा खुल्ला क्षेत्र पहिचान एवं नक्शांकन गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने	नियमित			शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
३	रणनीतिक स्थानहरूमा उपयुक्त गोदामको व्यवस्था गरी गैर-खाद्य सामग्रीहरू भण्डारण गर्ने	२०८१ असार			गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
४	आतंकालीन अवस्थामा तुरुन्त खरिद गर्न सकिने गरी व्यापारिक क्षेत्रसँग गैर खाद्य सामग्रीको लागि अनुबन्ध करार गर्ने	२०८१ असार			जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
५	अस्थायी आश्रय वा आवास निर्माणको लागि स्थानीय सिकर्मी तथा डकर्मी पहिचान गरि टोली गठन गर्ने र दक्षता अभिवृद्धिका लागि तालिम दिने	२०८१ असोज			शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग,
६	पहिचान गरिएका खुल्ला स्थानमा अस्थायी आश्रयस्थलका लागि आवश्यक पूर्वाधार, खानेपानी, सरसफाइको प्रबन्ध तथा तत्काल टहरा बनाउन सक्ने व्यवस्था गर्ने	नियमित			गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
७	जिल्लामा भएका हेभी इक्वीपमेन्ट, ढुवानीका साधनहरू तथा सवारी साधनहरूको लगत तयार गरी आपतकालीन अवस्थामा तत्काल प्रयोग गर्न निजी क्षेत्रसँग सम्झौता गर्ने	नियमित			गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
८	विपद् पश्चात आवश्यक सामग्री उपलब्धताको लागि बजार सर्वेक्षणका लागि आवश्यक	२०८१			गैर खाद्य सामग्री र शिविर

क्र.सं.	पूर्वतयारी क्रियाकलापहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
	फारम र जनशक्ति तयार गर्ने	असार			व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
९	२२५० परिवारलाई अस्थायी बसोबासको लागि आवश्यक पर्ने त्रिपाल लगायत अस्थायी आवास निर्माणका सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने	२०८१ असार			जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
१०	२२५० परिवारको लागि आवश्यक गैह्र खाद्य सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	२०८१ असार			जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

३.१.७ संरक्षण विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	संरक्षण तथा सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको नियमित समन्वय बैठक राख्ने र सम्पर्क विवरण एवं स्रोत अद्यावधिक गर्ने	नियमित	जिल्ला स्तर		जिल्ला प्रशासन कार्यालय
२	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरूबारे कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिलाई जानकारी तथा अभिमुखीकरण गर्ने	नियमित	पालिका स्तर	कम्तिमा १ पटक	स्थानीय तह
३	विपद्को समयमा अत्यावश्यक सेवाका लागि चाहिने सामग्रीहरू (जस्तै: डिग्निटि किट किशोरी किट, यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सामग्रीको आदि) खरिद गरी भण्डारण गर्ने	नियमित	जिल्ला स्तर	१०० सेट	स्थानीय तह
४	उमेर, शारीरिक र अपाङ्गताको अवस्था अनुसार गरिनुपर्ने सेवा सहयोगका लागि प्रोटोकल तयार गरी लागू गर्ने	तत्काल	जिल्ला स्तर	१ पटक	स्थानीय तह/ सामाजिक विकास मन्त्रालय
५	आधारभूत मनोसामाजिक परामर्श सम्बन्धी तालीम दिने र प्रत्येक पालिकामा कम्तिमा ३ जना सामान्य परामर्शदाता तयार गर्ने	तत्काल	जिल्ला स्तर	१	मनोसामाजिक परामर्श केन्द्र
६	संरक्षण तथा लैंगिक हिंसाका काम गर्ने संस्था लगाएत अन्य संस्थासँग समन्वय गरेर समुदायलाई सचेतमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	निरन्तर	जिल्ला स्तर	आवश्यकता अनुसार	मनोसामाजिक परामर्श केन्द्र
७	यौन हिंसाबाट प्रभावित हुनसक्ने समूहलाई मध्यनजर गर्दै मापदण्ड अनुसारको चिकित्सा सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	असारभित्र	जिल्ला स्तर	आवश्यकता अनुसार	मनोसामाजिक परामर्श केन्द्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
८	स्वास्थ्य कर्मचारीलाई प्रजनन स्वास्थ्यका लागि न्यूनतम प्रारम्भिक सेवा सामग्री (MISP) एवं यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सामग्री (SRH tool) को अभिमुखिकरण गर्ने	असोजभित्र	जिल्ला स्तर	प्रत्येक वर्ष एक पटक	मनोसामाजिक परामर्श केन्द्र
९	यौन हिंसा प्रभावित व्यक्तिलाई बहुक्षेत्रगत सेवा उपलब्ध गराउन श्रोत जुटाउनको लागि समन्वय गर्ने	निरन्तर	जिल्ला स्तर	आवश्यकता अनुसार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय

(नोट: डिगिटि किटमा आवश्यक सामग्री र गुणस्तर राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम हुनुपर्ने छ)

३.१.८ शिक्षा विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	भूकम्प, पहिरो, हावाहुरीले प्रभावित गर्नसक्ने विद्यालयहरूको सूची अद्यावधिक गर्ने र संभावित क्षतिको आँकलन गर्ने	वर्षको १ पटक	पालिका स्तरमा	सबै पालिका	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
२	आपतकालीन शिक्षाका लागि आवश्यक पर्ने शिक्षण सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने	२०८१ जेठ	जिल्ला स्तर		शिक्षा विषयगत क्षेत्र
३	विद्यालयहरूमा विपद् जोखिम लेखाजोखा गरी बृहत विद्यालय सुरक्षा कार्य योजना निर्माण गर्ने समन्वय गर्ने	नियमित	स्थानीय तह	सबै	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा
४	सम्भावित विपद्बाट सुरक्षित हुने उपाय बारे विद्यालयहरूमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र एफ.एम. रेडियोबाट सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रसारण गर्न समन्वय गर्ने	नियमित	गाउँपालिका विद्यालयहरू	१ कार्यक्रम पाक्षिक रूपमा	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा सञ्चार माध्यम
५	विद्यालयहरूमा भूकम्पीय तथा आगलागी सुरक्षा कृतिम घटना अभ्यास सञ्चालन गर्न गराउने	वर्षको १ पटक	पालिका स्तरमा	सबै विद्यालय	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा सञ्चार माध्यम
६	विपद्का कारण पढाई हुन नसक्ने स्थितिको निम्ति आपतकालीन शिक्षा योजना तयार गरी अस्थायी सिकाई केन्द्रको व्यवस्थापन गर्न समन्वय गर्ने	२०८१ पौष	पालिका स्तरमा	सबै	शिक्षा शिक्षा विषयगत क्षेत्र
७	वैकल्पिक सिकाई सञ्चालनका लागि कार्यविधि बनाई सामग्री तयारी अवस्थामा राख्न स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने	२०८१ असार	पालिका स्तरमा		शिक्षा विषयगत क्षेत्र

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
८	शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अद्यावधिक गर्ने र नियमित बैठक आयोजना गर्ने	नियमित	पालिका स्तरमा	सबै विद्यालय	शिक्षा शाखा, सम्बन्धित विद्यालय
९	शिक्षा विषय क्षेत्रको क्षेत्रगत लेखाजोखाका लागि आवश्यक फारमहरू तयारी अवस्थामा राख्ने	नियमित	जिल्ला स्तर		शिक्षा विषयगत क्षेत्र

३.१.९ शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको विपद् पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान,	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापन विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको सम्पर्क अद्यावधिक गर्ने र नियमित बैठक आयोजना गर्ने	नियमित	जिल्ला तह		शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ
२	पुनर्निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने तथा अवरोध पन्छाउन प्रयोग हुने हेवी इक्वीपमेन्ट तथा उपकरणहरूको विवरण अद्यावधिक राख्ने	नियमित	जिल्ला तह		पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
३	क्षति भएका संरचना मर्मत तथा पुनर्निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू स्टकमा राख्ने प्रबन्ध गर्ने	२०८१ जेठ	जिल्ला तह		पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
४	पहिचान गरिएको सुरक्षित स्थानमा आपतकालीन प्रयोजनको लागि खानेपानी ट्याङ्की, तथा शौचालयको व्यवस्था गर्ने	२०८१ पौष			शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ
५	आपतकालीन प्रयोजनका लागि हेलिप्याड निर्माण गर्न स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने	२०८१ पौष	स्थानीय तह	९	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ
६	पूर्ण रूपमा भवन आचार संहिता कार्यान्वयन भएको सुनिश्चित गर्ने गराउने	नियमित	स्थानीय तह	९	गाउँपालिका नगरपालिका
७	पहिचान गरिएका आपतकालीन आश्रयस्थलमा अस्थायी आवास, सरसफाई, खानेपानी, सडक र विजुलीको पूर्वाधार तयार गर्ने	नियमित	स्थानीय तह	९	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ
८	ग्रामीण सडक निर्माण जस्ता पूर्वाधार विकास गर्दा प्राविधिक र वातावरणीय अध्ययन अनुसार विपद् जोखिम नबढ्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने	नियमित	जिल्ला तह		शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ
९	संरचना तथा पूर्वाधारको पुनर्निर्माण “अझ राम्रो अझ” बलियोको मान्यता अनुरूप गर्ने	नियमित	जिल्ला तह		शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान,	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१०	विपद्बाट अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तै: सडक, खानेपानी, विजुली आदि) अवरूद्ध भएमा उक्त सेवा सुचारू गर्नको लागि प्राविधिक टोली गठन तथा अभिमुखीकरण गर्ने	नियमित	जिल्ला तह		शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ
११	सम्भावित विपद्बाट पूर्वाधार एवं आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा पर्ने क्षतिको शीघ्र मूल्याङ्कनको लागि लेखाजोखा टोलीलाई प्रशिक्षण दिने	प्रत्येक वर्ष	जिल्ला तह	एक पटक	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ
१२	जिल्लाको पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण योजना तयार गर्न सहयोग गर्ने	विपद् पछि	जिल्ला तह	आवश्यकता अनुसार	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना इकाइ

३.२ पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजना

पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी योजनामा सही पूर्वानुमान र उपलब्ध समयको आधारमा पूर्वतयारीका कार्यहरू निर्धारण गर्नु पर्दछ। यसमा सामान्य सतर्क रहने देखि जोखिमयुक्त ठाउँमा रहेका समुदाय र स्थानान्तरण गर्न मिल्ने धन सम्पत्ति अस्थायी रूपमा सुरक्षित ठाउँमा सार्ने सम्मका क्रियाकलाप हुन सक्छन्। यस्तो योजना प्रकोपको प्रकृति, समय र संभावित प्रभाव क्षेत्रको भरपर्दो आधिकारिक पूर्वसूचनाको आधारमा तत्काल तय गर्नु पर्ने हुन्छ। खासगरी मौसमी प्रकोपको रूपमा आकस्मिक रूपमा आउने बाढी तथा पहिरोको समयको लागि पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी प्रभावकारी हुन सक्छ। प्रकोप आउने समय सीमा नजिक हुन थालेपछि वा प्रकोपको पूर्वानुमान प्राप्त भएपछि गरिने क्रियाकलापहरूको योजना देहाय बमोजिम तर्जुमा गरिएको छ।

३.२.१ आपतकालीन सञ्चार विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	विपद् हुनसक्ने पूर्वसूचना प्राप्त भएमा वा सम्भावना देखिएमा सबै विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बस्ने वा तत्काल समन्वय गर्ने तयारी अवस्थामा रहन निर्देशन गर्ने	पूर्वानुमान/ पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र		जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सबै विषयगत क्षेत्र
२	विपद् हुनसक्ने सम्भावना देखिएमा सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई तयारी अवस्थामा रहन निर्देशन गर्ने	पूर्वानुमान/ पूर्वसूचना प्राप्त भए लगत्तै	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	सूचना प्राप्त भएपछि कम्तिमा एक पटक र आवश्यकता अनुसार थप	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,
३	वर्षा र आँधी/हावाहुरीको पूर्वानुमान सम्बन्धी जानकारी जल तथा मौसम विज्ञान विभाग (सिधै वा वेभपेज मार्फत), प्रदेश र जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रबाट आदान प्रदान गर्ने	निरन्तर	जोखिममा रहेको क्षेत्र		जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
४	बाढी/पहिरो, हावाहुरी र खराब मौसमको सूचना प्राप्त हुनासाथ प्रभावित हुनसक्ने गाउँ तथा समुदायलाई सतर्कता अपनाउन सूचना सम्प्रेषण गर्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त भए लगत्तै	समुदायसम्म पहुँच हुनेगरी	पूर्वानुमानको खबर पश्चात दिनमा कम्तिमा ३ पटक	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
५	खोज तथा उद्धार तथा उपचार टोली र क्षतिको विवरण सङ्कलन टोलीलाई तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान /पूर्वसूचना प्राप्त भए पश्चात तुरुन्तै			जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र

३.२.२ बन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	पूर्वानुमान अनुसार विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने जोखिम क्षेत्रमा जोखिमको जानकारी प्रवाह गर्ने	पूर्वानुमान /पूर्वसूचना प्राप्त भए पश्चात लगत्तै	स्थानीय तहमा	जोखिममा रहेका सबै समुदाय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
२	सम्भावित विपद्को अनुमानित स्केल अनुसार जनशक्ति उपकरण र बन्दोबस्ती तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान /पूर्वसूचना प्राप्त भए पश्चात लगत्तै		आवश्यकता अनुसार	सुरक्षा निकाय र स्थानीय तह
३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गरी जोखिममा रहेको समुदायलाई सार्नको लागि सुरक्षित स्थानको व्यवस्था मिलाउने	पूर्वानुमान /पूर्वसूचना प्राप्त भए पश्चात लगत्तै	स्थानीय तहमा	जोखिममा रहेका सबै समुदाय	खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र
४	अवस्थाको निरन्तर निगरानी गर्ने, सार्नु पर्ने अवस्था आएमा जोखिममा रहेको समुदायलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	विपद्को अवस्था नजिकिँदै गर्दा	जोखिममा रहेका सबै समुदाय	आवश्यकता अनुसार	खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र
५	क्षति भइसकेको र खोज उद्धार गर्नुपर्ने भए खोज उद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिने	विपद्को अवस्था नजिकिँदै गर्दा	जोखिममा रहेका समुदाय	आवश्यकता अनुसार	खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

३.२.३ स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने क्षेत्रमा आवश्यक पर्ने औषधी तथा उपकरण निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान/पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको प्रकृति अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
२	प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य सेवाको लागि आवश्यक जनशक्ति र सामग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान/पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको प्रकृति अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
३	अग्रपंतिमा काम गर्ने स्वास्थ्य तथा सुरक्षा कर्मिको लागि व्यक्तिगत सुरक्षाका सामग्रीहरूको प्रवन्ध गर्ने	तत्काल	जिल्ला तथा स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
४	प्रतिकार्यमा खटिने सबै कर्मचारीहरूलाई सुरक्षा प्रोटोकलको जानकारी गराउने	तत्काल	जिल्ला तथा स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
५	खोज उद्धार सँगै प्राथमिक तथा स्वास्थ्य उपचार टोली परिचालनको तयारी गर्ने	तत्काल	जिल्ला तथा स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय

३.२.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन (WASH) विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवार
१	सम्भावित विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने समुदा घरधुरी तथा जनसंख्याको आँकलन गर्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
२	खानेपानी शुद्धिकरणका लागि क्लोरिन, पियुष जस्ता औषधि तथा प्रविधिको निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
३	सरसफाईका लागि परिचालन हुनु पर्ने जनशक्ति र उपकरणहरू तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र

३.२.५ खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	सम्भावित विपद्को अनुमानका आधारमा तत्कालको खाद्य आवश्यकताको आँकलन गर्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सूचना प्राप्त भएपछि एक पटक	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
२	भण्डारण गरिएको वा स्थानीय व्यापारीसँग करार सम्झौता गरिएको खाद्य सामग्रीहरूको अवस्था निरीक्षण गरी अद्यावधिक गर्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
३	विपद् प्रभावित हुनसक्ने क्षेत्रमा खाद्य सामग्रीहरू ढुवानीका लागि आवश्यक श्रोत साधन तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	जिल्ला तथा स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

३.२.६ आपतकालीन आश्रयस्थल तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	प्रभावित हुनसक्ने समुदाय नजिकैको आपतकालीन आश्रय स्थलको निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	तत्कालै	स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोप अनुसार	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
२	अस्थायी आश्रय वा आवास निर्माणका लागि आवश्यक जनशक्ति, सामग्री तथा औजारहरू निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
३	गर्मीको समयमा झुल तथा जाडो समयमा न्यानो कपडा तयारी गर्ने	तत्कालै	जिल्ला तथा स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

३.२.७ संरक्षण सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने क्षेत्र वा शिविर सञ्चालन हुने स्थानमा आवश्यक पर्ने डिग्निटी किट, किशोरी किट, स्यानिटरी प्याड, हिल चियर, वैशाखी, लौरी आदि लगायतका सरसामानहरूको निरिक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
२	यौन हिंसाबाट प्रभावित हुनसक्ने हरुलाई मध्यनजर गरी चिकित्सा समग्री तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	जिल्ला तथा स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
३	बालबालिका गर्भवती महिला तथा वृद्धवृद्धाको लागि न्यानो कपडा तथा थप पोषिलो खानेकुराको लागि व्यवस्था गर्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला तथा स्थानीय तह	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र

३.२.८ शिक्षा विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रका विद्यालयलाई शिक्षण सामग्रीहरू सुरक्षित ठाउँमा राख्न अनुरोध गर्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	विद्यालय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	विद्यालय स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
२	विद्यालय सञ्चालन भइरहेको समयमा विपद् आउनलागेको भए समयको ख्याल गरी विद्यार्थीलाई सुरक्षित घर पुर्याउने प्रवन्ध गर्ने	पूर्वानुमान / पूर्वसूचना प्राप्त हुनासाथ	विद्यालय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	विद्यालय स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
३	विपद्बाट विद्यालयमा पठनपठन संचालन गर्न नसकिने अवस्था देखिएमा विद्यालय बन्द गर्ने निर्णय गर्ने	तत्काल	विद्यालय स्तरमा	आवश्यकता अनुसार	विद्यालय स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

३.२.९ शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्ययोजना

क्र.सं.	पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारीका कार्यहरू	समय	स्थान	परिमाण	मुख्य जिम्मेवारी
१	सम्भावित विपद्बाट अवरूद्ध हुनसक्ने सडक लगायतका सेवाहरूको आँकलन गर्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
२	अत्यावश्यक सेवा सुचारू गर्नका लागि आवश्यक जनशक्ति, भण्डारण गरिएका सामग्री तथा उपकरणहरू निरीक्षण गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
३	सम्भावित अवरोध खुलाउनका लागि प्रभावित हुनसक्ने क्षेत्र नजिकका हेभी उपकरणहरूलाई सम्पर्क गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	पूर्वानुमानको जानकारी पश्चात	जिल्ला तथा स्थानीय तह	सम्भावित प्रकोपको समय अनुसार	पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र

खण्ड चार : आपतकालीन प्रतिकार्य कार्ययोजना

४.१ आपतकालीन प्रतिकार्य (कार्यविधि) योजना

आपतकालीन प्रतिकार्य योजनामा विपद्को समय र विपद् पश्चात् तुरुन्तै चालनुपर्ने खोज, उद्धार, उपचार एवम् जोखिम क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण, जीवन रक्षाको लागि राहतको प्रवन्ध र विपद् लेखाजोखा तथा सूचना व्यवस्थापन र संप्रेषणका क्रियाकलापहरू पर्दछन्। प्रत्येक विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत गरिने प्रतिकार्य गतिविधिहरूको समय तालिका सहितको कार्यविधि समावेश गरिएको छ। देहाय बमोजिमका विषयगत क्षेत्रका प्रतिकार्य क्रियाकलापहरू तर्जुमा गरिएको छ।

४.१.१ आपतकालीन सञ्चार विषयगत क्षेत्रको आपतकालीन प्रतिकार्य कार्ययोजना

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय /संस्था
० देखि २४ घण्टा	१	तुरुन्तै विपद्को घटना हुनसक्ने वा विपद्को घटना हुने वित्तिकै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बसी हरेक विषयगत क्षेत्रलाई तयारी अवस्थामा रहन निर्देशन दिने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	जिल्लाका सबै विषयगत क्षेत्रहरूलाई तत्काल स्थितिको जानकारी गराई तयारी राख्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	सबै विषयगत क्षेत्र
	३	विपद् प्रभावित गाउँ तथा नगरपालिकासँग सम्पर्क स्थापित गरी परिस्थितिको अपडेट लिने	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय /संस्था
	४	प्रभावित समुदायहरूलाई विपद्को सूचना एफ एम रेडियो र टेलिफोन मार्फत आवश्यकताको आधारमा प्रवाह गर्ने	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, सञ्चार माध्यमहरू
	५	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल खोज उद्धार र सुरक्षाको लागि उद्धारकर्मी, सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्न सम्बन्धित सुरक्षा निकायहरूसँग समन्वय गर्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्लामा स्थित सुरक्षा निकायहरू
	६	खोज तथा उद्धारका लागि आवश्यक बन्दोबस्ती सामग्री र अवस्था अनुसार यातायातको व्यवस्था गर्ने	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र
	७	अवस्थाको जानकारी प्रदेश तथा केन्द्रिय तहमा निरन्तर गरिरहने र थप सहायता आवश्यक पर्ने भए समन्वय गर्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	प्रदेश तथा संघीय तह
	८	प्रारम्भिक क्षति तथा आवश्यकता आँकलनको लागि प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा टोली परिचालन गर्ने र राहत व्यवस्थापनको लागि अन्य विषयगत क्षेत्रहरूलाई तथ्यांक उपलब्ध गराउने	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	सबै विषयगत क्षेत्रहरू; गाउँपालिका, नगरपालिका
	९	आवश्यकता अनुसार अन्तर जिल्ला समन्वय गरी सूचना लिने एवं स्रोत परिचालन गर्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	छिमेकी जिल्लाका जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिहरू
	१०	सम्भाव्य प्रभावित समुदायहरूलाई विपद्को सूचना एफ एम रेडियो र टेलिफोन मार्फत आवश्यकताको आधारमा प्रवाह गर्ने	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, सञ्चार माध्यम
	११	प्रभावित तथा विस्थापितहरूलाई राहत सहायता उपलब्ध गराउन सबै विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू, विषयगत क्षेत्रहरू
२४ घण्टा देखि ७ दिन	१२	२४ घण्टाको कामको समीक्षा गरी प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको आधारमा आवश्यकता अनुसार थप कामहरूको निर्धारण गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	सबै विषयगत क्षेत्रहरू
	१३	विपद्को प्रभाव तथा विपद् पछिको मानवीय संकटको अवस्था हेरी सिंगो जिल्ला तथा जिल्ला भित्रका केही स्थानीय तह वा वडाहरूलाई विपद् संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गर्नुपर्ने देखिएमा संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणाको लागि गृह मन्त्रालयलाई सिफारिस गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१४	बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्नको लागि सबै विषयगत क्षेत्रलाई समन्वय तथा परिचालन गर्ने	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	सबै विषयगत क्षेत्रहरू; गाउँपालिका, नगरपालिका

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय /संस्था
	१५	विपद्को घटनाको प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार जिल्ला प्रदेश तथा सङ्घीय सरकारसँग समन्वय गर्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
७ दिनदेखि १ महिना	१६	बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) गराउने र यसको आधारमा विपद्को प्रकृति हेरी बहु क्षेत्रगत सहायतालाई निरन्तरता दिने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	गाउँपालिका, नगरपालिका सुरक्षा निकाय
	१७	विपद्मा हराएका वा नष्ट भएका व्यक्तिगत एवं सरकारी अत्यावश्यक दस्तावेजहरूको लगत सङ्कलन गर्ने गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	गाउँपालिका, नगरपालिका सुरक्षा निकाय
	१८	हराएका वा नष्ट भएका कागजातहरूको पुनर्निर्माण तत्काल गर्ने व्यवस्था मिलाउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	सुरक्षा निकाय, वडा समिति
	१९	विपद् सम्बन्धी सूचनाहरू आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र मार्फत अन्य तहका आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र प्रभावित भएका तथा हुनसक्ने समुदायसम्म निरन्तर सम्प्रेषणको प्रवन्ध गर्ने	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू
	२०	सबै विषयगत क्षेत्रको विस्तृत लेखाजोखा गराउने र यसको आधारमा विपद्बाट भएको क्षतिको लागि पुनःस्थापना योजना तयार गर्न समन्वय गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	सबै विषयगत क्षेत्र

४.१.२ वन्दोबस्ती विषयगत क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य योजना

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय / सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	तत्काल विपद्को घटना हुनसक्ने वा विपद्को घटना भएको जानकारी प्राप्त हुने वित्तिकै खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्रबीच समन्वय गरी तुरुन्त उद्धारकर्मी परिचालन गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	जिल्लामा रहेका सुरक्षा निकायहरू
	२	खोज उद्धारको लागि स्थानीय वा त्यस समुदायमा रहेका खोज उद्धार कार्यदलसँग समन्वय गर्ने	जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	३	घाइतेहरूको शीघ्र उद्धार गर्ने र बेपत्ताहरूको खोजी कार्यलाई तीव्रता दिने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	सुरक्षा निकायहरू
	४	सम्भावित जोखिम क्षेत्रका समुदायको सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका, नगरपालिका
	५	घाइतेहरूको तत्काल प्राथमिक उपचारका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	स्वास्थ्य पोषण विषयगत क्षेत्र
	६	मृतकहरूको पहिचान गरी मुचुल्का गरेर शव आफन्तलाई जिम्मा लगाउने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	नेपाल प्रहरी, वडा समितिहरू

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय / सहयोग
२४ घण्टा देखि ७ दिन	७	खोज उद्धार कार्यलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	सुरक्षा निकाय
	८	२४ घण्टाको कामको समीक्षा गरी थप सहायता आवश्यक भएमा माथिल्लो निकायसँग माग गरी थप खोज उद्धार कार्य अघि बढाउने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	सुरक्षा निकाय
	९	प्रभावितहरूको व्यक्तिगत सम्पत्ति तथा सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षाको लागि सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी, नगर प्रहरी
	१०	आवश्यकता अनुसार शव व्यवस्थापन कार्यलाई निरन्तरता दिने, आफन्त उपलब्ध नभएमा दाहसंस्कारको प्रवन्ध गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	नेपाल प्रहरी, सम्बन्धित गाउँपालिका, नगरपालिका
	११	विपद्को घटनाको प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार अन्तरजिल्ला प्रदेश तथा सङ्घीय तहको सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	सम्बन्धित सुरक्षा निकायहरू
७ दिनदेखि १ महिना	१२	आवश्यकता अनुसार खोज उद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१३	विपद्ग्रस्त क्षेत्र तथा विस्थापितहरू रहेको क्षेत्रमा शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने र जोखिममा रहेको समुहको संरक्षण गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकाय
	१४	महामारी तथा स्वास्थ्य संकटको स्थितिमा संक्रमितहरूको स्क्रिनिङ् क्वारेन्टिन तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रोटोकल कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने	खोज उद्धार विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

४.१.३ स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय / सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
	२	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा तत्काल प्रतिकार्यको लागि द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team - RRT) परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह, स्वास्थ्य शाखा
	३	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा घाइतेको खोज उद्धारसँगै प्राथमिक उपचारका लागि प्राथमिक उपचार टोली परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय / सहयोग
	४	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको आधारमा प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य क्षेत्रको तत्कालिक प्रतिकार्य आवश्यकता आँकलन गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	
	५	स्वास्थ्य संकटग्रस्त क्षेत्र घोषणा गरिएको क्षेत्र एवम् अवधिमा स्वास्थ्य सम्बन्धी प्रोटोकल पूर्ण रूपमा पालना गर्ने / गराउने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी, स्थानीय तह, स्वास्थ्य शाखा
	६	उच्च संक्रामक महामारी फैलिएको अवस्थामा जिल्ला प्रवेश गर्ने नाकाहरूमा स्थानीय तहसँग समन्वय गरी कडाई गरी स्क्रिनिङ र क्वारेन्टिनको व्यवस्था गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नेपाल प्रहरी, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
	७	संक्रमितको कन्ट्र्याक ट्रेसिङ्ग परीक्षण गरी आइसोलेसन र उपचारको प्रवन्ध गर्ने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	स्वास्थ्य संस्थाहरू
	८	अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरू नियमित निसंक्रमित गर्ने गराउने	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरू	नगरपालिका, गाउँपालिका
	९	विपद् प्रभावित क्षेत्रमा प्राथमिक उपचार डेस्क स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्ने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	नगरपालिका, गाउँपालिका, स्वास्थ्य संस्थाहरू
	१०	गम्भीर अवस्थाका घाइतेहरूलाई थप उपचारको लागि प्रदेश तथा अन्य अस्पतालमा रिफर गर्ने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरू
	११	दीर्घ रोगीहरू पहिचान गरी उनीहरूको लागि औषधि तथा उपचार सेवा उपलब्ध गराउने	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरू
२४ घण्टा देखि ७ दिन	१२	मापदण्ड अनुसार शुद्ध पिउने पानी र प्रभावितहरूको अवस्था अनुसार पोषणयुक्त खानाको सुनिश्चितता गर्ने	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	अन्य विषयगत क्षेत्र
	१३	संक्रमणजन्य महामारीका समयमा अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थाहरू नियमित निसंक्रमित गर्ने	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरू	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा
	१४	विपद् प्रभावित क्षेत्र तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा नियमित औषधि उपचारका साथसाथै गर्भवती जाँच, सुत्केरी र परिवार नियोजन सेवा सञ्चालनको प्रवन्ध गर्ने	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाहरू
	१५	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने तथा पोषणयुक्त खानेकुरा वितरणको व्यवस्था मिलाउन खाद्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय / सहयोग
	१६	प्रभावित क्षेत्रमा अति जोखिमपूर्ण समुहको पहिचान गर्ने र पहिचान गरिएका अति जोखिमपूर्ण समुहलाई विशेष निगरानी तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	१७	उच्च संक्रामक महामारी फैलिएको अवस्थामा जिल्ला प्रवेश गर्ने नाकाहरूमा कडाई गरी स्क्रिनिङ र क्वारेन्टिनको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकाय, जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय
	१८	मरामारीजन्य विपद् फैलिएको अवस्थामा उच्च जोखिम क्षेत्र नक्शांकन गरी महामारी नियन्त्रणको काम गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	सुरक्षा निकाय, गाउँपालिका, नगरपालिका
	१९	मनोसामाजिक परामर्श सेवा सञ्चालनलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	२०	अस्थायी आश्रयस्थल तथा प्रभावित समुदायमा महामारीजन्य विपद् फैलिन नदिन सम्बन्धित स्थानीय तहसँग समन्वय गरी थोकथामका उपायहरू अपनाउने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा
	२१	स्वास्थ्य संकटलाई जटिल हुन नदिन अफवाह एवं गलत अभ्यास नियन्त्रणको लागि स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना समन्वय विषयगत क्षेत्र
	२२	थप स्वास्थ्य जनशक्ति आवश्यक परे करारमा भर्ना गर्ने तथा गैर सरकारी एवं निजी संस्थाहरूसँग समन्वय गरी थप जनशक्तिको प्रवन्ध गर्ने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू स्थानीय तह
७ दिन देखि १ महिना	२३	आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य उपचार र सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	स्वास्थ्य संस्थाहरू
	२४	जनस्वास्थ्य (पोषण, खोप, गर्भवी सेवा, सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, परिवार नियोजन) सेवा सुरक्षित तरीकाले नियमित सञ्चालन गर्ने प्रवन्ध मिलाउने र भए नभएको अनुगमन गर्ने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
	२५	स्वास्थ्य संकट नियन्त्रण तथा सुरक्षा सम्बन्धी सन्देशमूलक सामग्रीहरू निमित्त प्रसारण गर्ने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सञ्चार माध्यमहरू
	२६	थप महामारी फैलिन नदिन रोकथामका उपायहरू निरन्तर गर्ने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
	२७	कोभिड १९ वा अन्य संक्रामक महामारीजन्य विपद्को लागि अवस्था हेरी छुट्टै डिडिकेटेड अस्पतालको व्यवस्था गर्ने	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय / सहयोग
	२८	माहामारीजन्य विपद्को निगरानी तथा अनुगमनलाई निरन्तर सञ्चालन गर्ने	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू स्थानीय तह	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	२९	स्वास्थ्य क्षेत्रको क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखाको आधारमा पुनर्स्थापना योजना तयार गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
	३०	गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरूका लागि आइरन फोलिक एसिड चक्री वितरण तथा मातृ पोषण परामर्श र परिवार नियोजन सेवालालाई निरन्तरता दिने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू स्थानीय तह
	३१	बाल बालिकामा कुपोषण व्यवस्थापनका लागि थप आहार कार्यक्रम र सुक्ष्मपोषकतत्व र भिटामिन ए वितरण गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू स्थानीय तह
	३२	बालबालिकामा हुने मध्य शीघ्र कुपोषण र कडा शीघ्र कुपोषणको लागि उपचारात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू स्थानीय तह

४.१.४ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन (WASH) विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य कार्ययोजना

समयावधि	क्रसं	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसेर अवस्थाको विश्लेषण गरी प्रतिकार्यको लागि तयारी रहने	खानेपानी सिँचाई तथा ऊर्जा विकास निर्देशनालय	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
	२	द्रुत प्रारम्भिक लेखाजोखा (IRA) को आधारमा खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रको तत्काल राहत आवश्यकता आँकलन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	३	स्थानीय तहसँग समन्वय गरी प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा सुरक्षित शुद्ध पिउने पानी तथा सरसफाईको लागि मापदण्ड अनुसारको आवश्यक पानी उपलब्ध गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	सम्बन्धित गाउँपालिका, नगरपालिका
	४	खानेपानी तथा सरसफाई संरचनामा विपद्बाट क्षति पुगेमा तत्काल मर्मत संभारको व्यवस्था गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
	५	खानेपानी तथा सरसफाई थप आवश्यकताको आँकलन गर्ने निरन्तर उपलब्ध गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

समयावधि	क्रसं	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
२४ घण्टा देखि ७ दिन	६	विपद् प्रभावित परिवारलाई पियुस, क्लोरीन जस्ता खानेपानी शुद्धिकरणका औषधी तथा व्यक्तिगत सरसफाईका लागि हाईजिन किट उपलब्ध गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	७	सरसफाई तथा स्वच्छता कायम गर्न विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी शिविरमा चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह
	८	आस्थायी आश्रय स्थलमा सरसफाईका अस्थायी संरचनाहरू तयार गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
	९	प्रभावित समुदायमा सामान्य क्षति भएका खानेपानी तथा सरसफाईका संरचनाहरू तत्काल मर्मत गर्ने गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	पुनर्स्थापन तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र
	१०	खानेपानी शुद्धिकरणका विधिहरू समुदायलाई जानकारी गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह, सञ्चार माध्यम
	११	अस्थायी शिविरमा नियमित फोहोरमैला व्यवस्थापनको प्रवन्ध गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१२	अस्थायी शिविरमा नियमित स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१३	अस्थायी शिविर तथा प्रभावित समुदायहरूमा पानी शुद्धिकरणका लागि किट उपलब्ध गराउने र शुद्धिकरण विधिको अभिमुखीकरण गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१४	अस्थायी शिविर तथा प्रभावित समुदायमा मापदण्ड अनुसारको सरसफाई किट उपलब्ध गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
७ दिन देखि १ महिना	१५	आवश्यकता अनुसार अस्थायी शिविर तथा विपद् प्रभावित समुदायमा खानेपानी र सरसफाईको प्रवन्ध नियमित गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र, स्थानीय तह
	१६	खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखा (MIRA) गरी क्षेत्रगत पुनर्स्थापन आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१७	अस्थायी सिकाई केन्द्रहरू सञ्चालन भएको अवस्थामा अस्थायी सिकाई केन्द्रहरूमा खानेपानी, सरसफाई र फोहोरमैला व्यवस्थापन सेवा उपलब्ध गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	शिक्षा विषयगत क्षेत्र, विद्यालयहरू

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
	१८	अस्थायी रूपमा स्वास्थ्य संस्थाहरू तथा कार्यालयहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने अवस्थामा ती स्थानहरूमा खानेपानी र सरसफाई फोहोर व्यवस्थापन सेवा उपलब्ध गराउने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१९	सरसफाई तथा स्वच्छता प्रवर्द्धनका लागि सचेतना अभियान सञ्चालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह, सञ्चार माध्यम
	२०	अस्थायी शिविर तथा प्रभावित समुदायमा सृजित फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका, नगरपालिका
	२१	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा (CSDA) गरी पुनःस्थापना योजना तयार गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

४.१.५ खाद्य सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य कार्ययोजना

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बोलाउने र अवस्था विश्लेषण गर्ने, प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्याको आँकलन गरी आवश्यक खाद्य सामग्रीको तयारी गर्ने	कृषि विकास निर्देशनालय, कर्णाली प्रदेश सुर्खेत	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू, निजी क्षेत्र
	२	विपद्बाट विस्थापित तथा प्रभावित जनसङ्ख्यालाई तत्काल स्वच्छ र सुरक्षित पिउने पानी उपलब्ध गराउने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	खानेपानी तथा सरसफाई विषयगत क्षेत्र
	३	विस्थापित तथा प्रभावित सबैको लागि विस्कट, चिउरा, चाउचाउ जस्ता तत्काल खान मिल्ने (Ready to Eat - RTE) खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	४	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment-IRA) गरी यसको आधारमा अवस्था हेरी आगामी दुई हप्ताको लागि खाद्य आवश्यकताको आँकलन र व्यवस्था गर्ने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
२४ घण्टा देखि	५	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment-IRA) को आधारमा थप पोषणयुक्त खानेकुरा आवश्यक पर्ने समूहहरू बालबालिका गर्भवती तथा दुध खुवाउने महिला वृद्धवृद्धाहरूलाई थप पोषणयुक्त खानाको प्रवन्ध गर्ने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
७ दिन	६	थप खाद्य सामग्री आवश्यक भएमा जिल्लामा क्रियाशील मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकायहरूसँग समन्वय गर्ने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	मानवीय सहायताका लागि काम गर्ने संस्थाहरू
	७	विपद्को समयमा स्थानीय बजारको अवस्थाको लेखाजोखा गरी आवश्यक खाद्य सामग्री सहज रूपमा सुफत मूल्यमा उपलब्ध हुने स्थिति भएमा प्रभावितहरूलाई नगद सहायता उपलब्ध गराउने प्रवन्ध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	८	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि आवश्यकता एवं न्यूनतम मापदण्ड बमोजिम खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू
७ दिन देखि १ महिना	९	विस्थापित तथा प्रभावितहरूलाई आवश्यकता अनुसार खाद्य सामग्री निरन्तर उपलब्ध गराउने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१०	खाद्य तथा जीविकोपार्जन विषयगत क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको आधारमा थप अवधिको लागि खाद्य आवश्यकता आँकलन गरी उपलब्धताको सुनिश्चित गर्ने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	११	सम्बन्धित स्थानीय तह तथा सहयोगी संस्थाहरूसँग समन्वय गरी जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१२	खाद्य सामग्री वितरणमा आईपरेका समस्या तथा चुनौतीहरूको विषयमा विषयक्षेत्रको समिक्षा बैठक गर्ने र निष्कर्ष सहितको प्रतिवेदन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१३	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा गराई यसको आधारमा खाद्य एवं जीविकोपार्जनको पुनस्थापन तथा शीघ्र पुनर्लाभ योजना तयार गर्ने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र, जिल्ला कृषि ज्ञान केन्द्र
	१४	विपद्को प्रकृति हेरी विपद् पश्चात आफ्नै समुदायमा फर्किएका परिवारहरूको लागि कृषि क्षेत्रको पुर्स्थापनाको लागि वीड मल औजार लगायत प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराई कृषि क्षेत्रको पुनःस्थापना गराउने	खाद्य तथा गोदाम व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	जिल्ला कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय कृषि शाखा

४.१.६ आपतकालीन आश्रयस्थल तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य कार्ययोजना

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बोलाउने र अवस्था विश्लेषण गरी प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्या र विस्थापित हुनसक्ने घरपरिवार आँकलन गर्ने	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय आयोजना कार्यान्वयन इकाई	विषयगत क्षेत्रका सदस्य संस्थाहरू
	२	विस्थापित परिवारहरूको लागि तत्काल अस्थायी बसोबासको प्रवन्ध गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका, नगरपालिका
	३	शिविरमा आश्रय लिनुपर्ने व्यक्तिहरूको लागि ओढ्ने ओच्छ्याउने सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका, नगरपालिका नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	४	विपद् प्रभावितहरूलाई गर्मीको समयमा झुल र जाडोको समयमा न्यानो कपडाको प्रवन्ध गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका, नगरपालिका, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
२४ घण्टा देखि ७ दिन	५	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment-IRA) आधारमा आगामी एक महिनाको लागि गैर खाद्य तथा बसोबासको आवश्यकताको आँकलन गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	६	आवश्यक गैर खाद्य तथा अस्थायी शिविर निर्माण सामग्री उपलब्धताको लागि स्थानीय बजार सर्वेक्षण गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका, नगरपालिका नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	७	स्थानीय बजार सुचारू रहेको र आवश्यक गैरखाद्य सामग्री उचित मूल्यमा उपलब्ध हुन सक्ने अवस्थामा प्रभावित परिवारलाई नगद सहयोग गतिविधि सञ्चालन गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका, नगरपालिका
	८	प्रभावितहरूको लागि अस्थायी शिविरमा बसोबासको प्रवन्ध गर्ने कार्यलाई आवश्यकता अनुसार निरन्तरता दिने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	९	बालबालिका, विशेष परिस्थितिका महिला, अपाङ्गताका भएका व्यक्तिहरूका लागि संरक्षण विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरी सुरक्षा एवं संरक्षणको प्रवन्ध गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	महिला तथा बालबालिका कार्यालय
	१०	अस्थायी शिविरमा शौचालय, खानेपानी, सरसफाई तथा औषधि उपचारको लागि अन्य विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
	११	विस्थापित तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका सबै परिवारको लागि खाना पकाउने भाँडाकुँडा र ओढ्ने ओछ्याउने सामग्री उपलब्ध गराउने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
	१२	अस्थायी शिविरमा वृद्धवृद्धा अपांगता भएका व्यक्ति एकल महिला र पुरुषका लागि छुट्टाछुट्टै उपयुक्त बस्ने ठाउँको प्रवन्ध गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	१३	विपद्को कारण आघातमा रहेका व्यक्तिहरूलाई आश्रयस्थलमा नै मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने प्रवन्ध गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	१४	अस्थायी शिविर र त्यहाँका सुविधाहरू वृद्धवृद्धामैत्री अपांगता मैत्री लैंगिकतामैत्री बनाउने तथा अस्थायी शिविरमा बालबालिकालाई खेल्ने ठाउँको प्रवन्ध गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
७ दिन देखि १ महिना	१५	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गराई यसको आधारमा थप अवधिको लागि गैर खाद्य आवश्यकता आँकलन गरी उपलब्ध गराउने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१६	आवश्यकता अनुसार विस्थापितहरूलाई घर फर्किने वातावरण तयार गरी घर फर्काउने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१७	भौतिक संरचना पुनर्निर्माणका लागि आवश्यक काठ सहूलियत दरमा उपलब्ध गराउन सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहसँग समन्वय गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति
	१८	अस्थायी आश्रयस्थलमा रहेका बालबालिकाको सिकाई निरन्तरताको लागि सम्बन्धित स्थानीय तहको शिक्षा शाखा र विद्यालयहरूसँग समन्वय गर्ने	गैर खाद्य सामग्री र शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	शिक्षा विकास समन्वय इकाइ, स्थानीय तह शिक्षा शाखा
	१९	गैर खाद्य तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा गराई यसको आधारमा यस क्षेत्रको पुनर्स्थापन तथा शीघ्र पुनर्लाभ योजना तयार गर्ने	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

४.१.७ संरक्षण विषयगत क्षेत्रको विपद् प्रतिकार्य कार्ययोजना

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य गतिविधिहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यलय	जिल्ला बाल कल्याण समिति
	२	आवश्यकता अनुसार आघातमा परेका विपद् प्रभावितहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	मनोसामाजिक परामर्शदाता
	३	प्ररम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) गरी यसको आधारमा संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको सहयोग आवश्यकताको आँकलन गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	४	स्थानीय तहसँग समन्वय गरी विपद्का कारण हराएका वा छुट्टिएका बालबालिकाहरूलाई अभिभावकसँग पुनर्मिलन गराउने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल प्रहरी
	५	विपद् प्रभावित महिला बालबालिका अपाङ्गता भएका व्यक्ति र जेष्ठ नागरिकलाई संरक्षण दिने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल प्रहरी
	६	विपद्को घटनाबाट मानसिक रूपमा प्रभावित व्यक्ति र परिवारका सदस्य गुमाएका व्यक्तिहरूलाई परिस्थितीको आँकलन गरी मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनोसामाजिक परामर्शदाता
	७	नेपाल प्रहरी र स्थानीय सामाजिक संस्थाहरूबीच संयन्त्र तयार गरी बाहिरबाट आउने व्यक्तिहरूमाथि निगरानी राख्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यलय	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, नेपाल प्रहरी
	८	विपद् प्रभावित समुदाय तथा अस्थायी आश्रयस्थलमा सामाजिक र लैंगिक विभेद नभएको सुनिश्चित गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	९	मानव बेचबिखन, ओसारपसार तथा अपहरणको जोखिम न्यूनीकरणका लागि सुरक्षा निकाय र स्थानीय तहसँग समन्वय गरी जिल्लाका सिमा नाकाहरूमा नागरिक सुरक्षा चेक पोष्ट स्थापना गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	महिला तथा बालबालिका कार्यालय, स्थानीय तह
	१०	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखा (MIRA) गरी क्षेत्रगत पुनर्स्थापन आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
११	पहिचान भएका आवश्यकता बमोजिम गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकलाई थप राहत सहयोग उपलब्ध गराउने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र	

२४ घण्टादेखि ७ दिन	१२	गर्भवती महिला, सुत्केरी, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको दैनिक सूची तयार गरी सामग्री जुटाउने र वितरण गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१३	अस्थायी शिविरहरू बामैत्री जेष्ठ नागरिक मैत्री अपाङ्गता मैत्री एवं लैंगिकता मैत्री बनाउन अन्य विषयगत क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
७ दिनदेखि १ महिना	१४	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई अपाङ्गताको किशिम अनुसार अपाङ्गता सहायक सामग्री उपलब्ध गराउने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१५	विशिष्ट आवश्यकता अनुसारका सामग्री जस्तै: डिग्निटी किट किशोरी किट वितरण गर्ने उपलब्ध गराउन सहयोग गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१६	अस्थायी सिकाई केन्द्रहरूमा छात्रा विद्यार्थीहरूमाथि हुन सक्ने हिंसा रोक्नका लागि सुरक्षा एवं निगरानी संयन्त्र निर्माण गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह, विद्यालय व्यवस्थापन समिति
	१७	विपद् प्रभावित समुदाय वा अस्थायी आश्रयस्थलमा महिला तथा किशोरीमाथि हुने हिंसाका गतिविधिलाई निगरानी राख्ने र विशेष संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	जिल्ला प्रशासन कार्यलय नेपाल प्रहरी, स्थानीय तह
	१८	हिंसा तथा दुर्व्यवहारमा परेका महिला एवं बालबालिकाहरूलाई पुनस्थापना तथा कानूनी सेवाको प्रवन्ध गर्ने। विशेष प्रकृतिका मुद्दाहरूलाई जिल्ला सेवा केन्द्र तथा सम्बन्धित निकायमा प्रेषण गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	नेपाल प्रहरी
	१९	अस्थायी आश्रयस्थल तथा प्रभावित समुदायमा बालबालिकाका लागि मनोरन्जनात्मक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, शिक्षा विषयगत क्षेत्र
	२०	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा (CSDA) गरी पुनःस्थापना योजना तयार गर्ने	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

४.१.८ शिक्षा विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य कार्ययोजना				
समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	शिक्षा विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी अवस्थाको विश्लेषण गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
	२	अवस्था अनुसार आपतकालीन प्रतिकार्यको लागि विद्यालय बन्द गर्नु पर्ने भएमा बन्द गर्न सम्बन्धित स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग समन्वय गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा
	३	स्थानीय तहसँग समन्वय गरी विद्यालयको क्षति तथा शिक्षक विद्यार्थीको अवस्थाको आँकलन गरी खोज उद्धारमा सहयोग गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा
२४ घण्टा देखि ७ दिन	४	शिक्षा क्षेत्रमा भएको क्षतिको प्रारम्भिक विवरण संकलन गरी आवश्यकता आँकलन गर्ने	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा	शिक्षा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरू
	५	विपद्का कारण हराएका वा छुट्टिएका बालबालिकाहरूलाई अभिभावकसँग पुनर्मिलन गराउने	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा	विद्यालय व्यवस्थापन समिति
	६	सिकाई निरन्तरताको कार्ययोजना क्रियाशील गर्ने गराउने	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा	विद्यालय व्यवस्थापन समिति
	७	तत्काल विद्यालय सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा अस्थायी सिकाई केन्द्र स्थापना गरी सिकाई सुचारु गर्न विद्यालय र स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा
	८	अस्थायी सिकाई केन्द्र पनि सञ्चालन हुन नसक्ने अवस्थामा वैकल्पिक विधिबाट सिकाई सुचारु गर्ने प्रवन्ध मिलाउने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा
	९	शिक्षकहरूका लागि आपतकालीन शिक्षा सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यशाला सञ्चालन गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा विद्यालय व्यवस्थापन समिति
७ दिन देखि १ महिना	१०	बहु क्षेत्रगत द्रुत लेखाजोखा (MIRA) गरी शिक्षा क्षेत्रको क्षेत्रगत पुनर्स्थापन आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने	आपतकालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	११	विपद् प्रभावित विद्यार्थीहरूको लागि अवस्था र आवश्यकता अनुसार विद्यालय पोशाक, पाठ्यपुस्तक र स्टेसनरी सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा	विद्यालय व्यवस्थापन समिति
	१२	विद्यालय आउने जाने बाटोहरू भत्किएको बिग्रिएको भए मर्मत गर्ने गराउने	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा, विद्यालय व्यवस्थापन समिति	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण क्षेत्र

समयावधि	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
	१३	विद्यालय वा अस्थायी सिकाई केन्द्रहरूमा बालबालिकाका लागि मनोरन्जनात्मक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने	विद्यालयहरू	संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्र
	१४	गम्भीर प्रकृतिको अवस्था बाहेक सामान्यत विपद्को घटना भएको एक हप्ता भित्रमा सिकाई सुचारू गर्ने प्रवन्ध गर्ने	स्थानीय तह, शिक्षा शाखा	विद्यालयहरू
	१५	शिक्षा विषयगत क्षेत्रको बहु क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा (CSDA) गरी शिक्षा क्षेत्रको पुनःस्थापना योजना तयार गर्ने	आपतकालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१६	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्रको पुनःस्थापना आधारमा आपतकालीन शिक्षा क्षेत्रका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने	आपतकालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह शिक्षा शाखा

४.१.९ शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य कार्ययोजना

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
० देखि २४ घण्टा	१	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक बैठक बसी विपद् पछिको अवस्थाको आँकलन गर्ने	शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग, संघीय परियोजना कार्यान्वयन इकाई	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
	२	विपद्का कारण अवरूद्ध सडक अवरोध पन्छाई तत्काल सूचारू गर्न पहल गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	सडक तथा खानेपानी कार्यालय
	३	विपद्का कारण अवरूद्ध विद्युत संचार तथा खानेपानी संरचना तत्काल सूचारू गर्न पहल गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	सडक तथा खानेपानी कार्यालय
२४ घण्टा देखि ७ दिन	४	पुनःस्थापनाका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूको आवश्यकताको लेखाजोखा गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
	५	अस्थायी आश्रयस्थलमा आधारभूत आवास, शौचालय खानेपानी तथा सरसफाईका अस्थायी पूर्वाधार निर्माण गर्न सहयोग गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	गैर खाद्य सामग्री तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र

समय	क्र.सं.	प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	समन्वय/सहयोग
	६	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (IRA) को आधारमा तत्कालको लागि पुनःस्थापनाको प्राथमिकता तय गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र
	७	आफ्नो घर फर्कन चाहने विस्थापितहरूलाई समुदायमा पुनर्स्थापित गर्ने प्रकृया तय गरी पुनःस्थापना गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	सम्बन्धित गाउँपालिका, नगरपालिका
७ दिन देखि १ महिना	८	विषय क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गरी पूर्ण तथा आंशिक रूपमा क्षति भएका घर भवन तथा भौतिक संरचनाहरूको लगत तयार गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह पूर्वाधार शाखा
	९	कृषि तथा अन्य उत्पादन मूलक क्षेत्रमा भएको लेखाजोखा गरी पुनःस्थापनाको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तह, कृषि शाखा
	१०	सामान्य क्षति भएका पूर्वाधार तथा संरचनाहरूको मर्मत सम्भार गरी सेवा सुचारू गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	स्थानीय तह पूर्वाधार शाखा
	११	क्षेत्रगत विस्तृत लेखाजोखा गरी पूर्ण तथा आंशिक रूपमा क्षति भएका घर भवन तथा संरचनाहरूको पुनःस्थापना योजना कार्यान्वयन गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	समन्वय तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्र
	१२	कृषिबाली पशु तथा घर भवन संरचनाहरूको बीमा गरेको भए बीमा रकम भुक्तानी लिन सहजीकरण गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	१३	विपद् पछिको आवश्यकताको लेखाजोखाको आधारमा जिल्लाको पुनर्निर्माण योजना तयार गर्ने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	सबै विषयगत क्षेत्रहरू
	१४	विपद्को प्रकृति र प्रभाव हेरी पुनर्निर्माण नसकिएसम्म पुनर्निर्माणको कामलाई निरन्तरता दिने	पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माण विषयगत क्षेत्र	गाउँपालिका, नगरपालिका

खण्ड पाँच: मानवीय सहायता व्यवस्थापन

५.१ बन्दोबस्ती सामग्रीको आवश्यकता र उपलब्धता

- अनुसूची १५ मा जिल्लामा भएका हेभी उपकरणको विवरण, अनुसूची १६ मा खोज उद्धारमा प्रयोग हुने डुंगाको विवरण, अनुसूची २४ मा सुर्खेत जिल्लामा सञ्चालनमा रहेका एम्बुलेन्सहरूको विवरण र अनुसूची ३१ जिल्ला आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र अन्तरगत रहेका खोज उद्धार सामग्रीहरूको विवरण छ। उक्त अनुसूचीहरूमा उल्लेख गरिए बमोजिमका खोज उद्धार तथा बन्दोबस्तीका सामग्रीहरू जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आपतकालीन खोज उद्धार र बन्दोबस्तीका लागि प्रयोग गरिनेछ। स्थानीय स्तरमा खोज उद्धारका सामग्रीहरूलाई स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा व्यवस्थित गरी विपद्को समयमा तत्काल स्थानीय सुरक्षा निकायले खोज उद्धार कार्यमा प्रयोग गर्न तुरुन्त प्राप्त गर्न सक्नेगरी राख्ने प्रवन्ध मिलाइएको छ।
- सबै सुरक्षा निकाय तथा स्थानीय तहमा भएका खोज उद्धार तथा बन्दोबस्तीका सामग्रीहरू विपद्को समयमा परिचालन गरिनेछ।
- विद्यमान स्रोत साधन खर्च भइ गएमा तथा अपुग भएमा थप स्रोत साधनको आवश्यकता आँकलन गरी सोही अनुसार खरिद वा प्राप्त गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

५.२ प्रतिकार्यका लागि जनशक्ति परिचालन

- जिल्लामा तीनवटै सुरक्षा निकायसँग उपलब्ध खोज उद्धार जनशक्तिको विवरण अनुसूची १३ मा र नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका तालिम प्राप्त जनशक्तिको विवरण अनुसूची १४ मा राखिएको छ। नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी बल र नेपाली सेनासँग रहेको खोज उद्धारमा परिचालन हुने जनशक्ति, नेपाल रेडक्रससँग रहेका स्वयंसेवक विपद्को समयमा परिचालन हुनेछन्। त्यसैगरी स्थानीय तह र समुदायमा गठन भएका खोज उद्धार टोली एवं स्वयंसेवकको क्षमता विकास गरी विपद् प्रतिकार्य र पूर्वतयारीमा परिचालन गरिनेछ।
- जिल्ला एवं विभिन्न स्थानीय तह र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा गठन भएका द्रुत प्रतिकार्य टोली (RRT) परिचालन गरिनेछ।
- जिल्लामा उपलब्ध सुरक्षाकर्मी, स्वास्थ्यकर्मी र द्रुत प्रतिकार्य टोली विपद्को समयमा स्वतः परिचालन हुनेछन्।
- सबै विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरूको स्रोत साधन र जनशक्ति विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बमोजिम विपद् प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका लागि परिचालन गरिनेछ।

५.३ राहत सामग्रीको उपलब्धता र आवश्यकता

- यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले आवश्यकता आँकलन गरेबमोजिमको गैह्रखाद्य राहत सामग्री जिल्ला तथा स्थानीय तहमा भण्डारण गरी सहज उपलब्धताको प्रवन्ध गरिनेछ।
- खाद्य सामग्रीको सन्दर्भमा निजी क्षेत्र तथा ठूला व्यापारीसँग आवश्यक परेको खण्डमा तत्काल उपलब्ध गराउने गरी करार सम्झौता गरी तत्काल उपलब्ध हुने प्रवन्ध गरिनेछ।
- राहत सहायता उपलब्ध गराउँदा नेपाल सरकारले तय गरेको कार्यविधि, प्रकृया र प्राथमिकता तथ प्रचलित मानवीय सहायता सम्बन्धी मापदण्ड अनुसार गरिनेछ।

५.४ नगद सहायताको प्रबन्ध

- विपद्को समयमा स्थानीय बजार सुचारु रहेको र आपतकालीन आवश्यकताका सामग्रीहरू स्थानीय बजारमै उपलब्ध हुन सक्ने र नगद उपलब्ध गराउँदा स्थानीय बजारमा नकारात्मक प्रभाव नपर्ने अवस्थामा तत्काल स्थानीय बजारको अध्ययन गरी नगद सहायता उपलब्ध गराउनको लागि स्वीकृत कार्यविधि अनुसार विपद् पिडितहरूलाई नगद सहायता उपलब्ध गराउन सकिनेछ।
- जिल्ला भित्र विपद्को घटना भइ ३० दिन भित्र राहत उपलब्ध गराइ दिन प्रहरी सर्जमीन सहित जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा निवेदन दिने ब्यक्तिलाइ सोही दिन नगद राहत दिइने व्यवस्था मिलाइनेछ।

परिच्छेद छ : कार्यान्वयन, अनुगमन तथा सिकाई योजना

६.१ योजना कार्यान्वयन तथा स्रोत व्यवस्थापन

१. यस जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनका लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ र नियमावली २०७६ मा प्रवन्ध भए बमोजिमका आवश्यक संस्थागत संरचना र नीतिगत प्रवन्ध गरिनेछ।
२. विपद् व्यवस्थापनका लागि खर्च गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएको छ। यस विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्य योजनामा स्वीकृत क्रियाकलापका लागि उक्त कोषमा उपलब्ध रकमबाट खर्च गरिनेछ।
३. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आफ्नो स्रोत साधनले कार्यान्वयनमा अपुग हुने तथा प्रदेश र संघीय सरकारको समेत प्राथमिकतामा पर्ने क्रियाकलापहरूको लागि प्रदेश सरकार वा सङ्घीय सरकारसँग अनुरोध गरी स्रोत जुटाइनेछ।
४. विकास साझेदार संस्थाहरू (द्विपक्षीय, बहुपक्षीय, संयुक्त राष्ट्रसंघ अन्तर्गतका निकायहरू र रेडक्रस अभियान) बाट प्राप्त हुने सहायतालाई यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि परिचालन गरिनेछ।
५. निजी तथा व्यावसायिक क्षेत्रको व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व र अन्य पहल मार्फत निजी क्षेत्रको सहभागिता र सहायता विपद् पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि परिचालन गरिनेछ।
६. जिल्लामा रहेका सामाजिक तथा सामुदायिक संस्थासँग भएको भौतिक, सामाजिक, आर्थिक तथा मानवीय स्रोतलाई यस योजनाको कार्यान्वयनको लागि एकिकृत रूपमा परिचालन गरिनेछ।
७. यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका विपद् जोखिम न्यूनीकरण र पूर्वतयारीका गतिविधिहरूलाई जिल्लामा सञ्चालन हुने आवधिक योजना, विषयगत योजना तथा कार्यक्रमहरूसँग समायोजन तथा एकिकरण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।
८. यस योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि एक अनुगमन तथा मूल्यांकन समिति गठन गरिनेछ। उक्त अनुगमन समितिले अनुगमन गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नेछ।
९. जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रको वेबसाइटमा विपद् पोर्टल तयार गरी विपद्बाट भएको क्षति तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी भएका गतिविधिहरू नियमित रूपमा अद्यावधिक गरिनेछ।
१०. यस योजनाको कार्यान्वयनबाट प्राप्त सिकाई तथा तत्कालीन आवश्यकताका आधारमा यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ।

६.२ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

१. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि छिमेकी जिल्ला गाउँ तथा नगरपालिका, मानवीय सहायता कार्यमा संलग्न निकाय तथा विकास साझेदार संस्था, स्थानीय सामाजिक सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग सहयोग र सहकार्य गरिनेछ। विपद् परेको समयमा खोज उद्धार तथा आगलागीको नियन्त्रणमा दमकल, एम्बुलेन्स तथा जनशक्ति परिचालनमा सुरक्षा निकाय र छिमेकी जिल्लासँग समन्वय गरिनेछ। अन्य किसिमका थप सहयोग आदानप्रदान गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले आवश्यक समझदारी वा सम्झौता गर्नेछ।
२. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा प्रतिकार्यको लागि प्रमुख रूपमा जिल्ला भित्र र बाह्य गरी दुई प्रकारको समन्वय गर्नु पर्दछ। जिल्लाभित्र पनि सरकारी निकाय वा समितिहरूबीच र अन्य सरकारी, गैरसरकारी,

सामाजिक तथा निजी संस्थाहरूबीच समन्वय र सहकार्य गर्नुपर्ने हुन्छ। बाह्य समन्वयमा अन्य जिल्ला, प्रदेश र संघीय तहका सुरक्षा निकाय तथा सरकारी निकायहरूसँग र अन्य गैर सरकारी तथा सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूसँग समन्वय गर्नु पर्दछ। प्रदेश र स्थानीय आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरूसँग विपद् सम्बन्धी सूचना आदानप्रदान गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ।

- विषयगत क्षेत्रको अवधारणा अनुसार जिल्ला भित्रका सम्पूर्ण विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यसँग सम्बन्धित संस्था तथा निकायहरू सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको सदस्य रहन्छन् र उक्त संस्था तथा निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यको जिम्मेवारी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय तथा त्यस निकायका प्रमुखको हुनेछ।

६.३ लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सुनिश्चितता

विपद्बाट महिला, पुरुष, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका वा विभिन्न कारणले भिन्न शारीरिक तथा मानसिक रूपमा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरूमा फरक फरक प्रभाव पर्दछ र यी समूहहरू विपद्को उच्च जोखिममा हुन्छन्। त्यसैले यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा तर्जुमाको क्रममा यस प्रकार विपद्को उच्च जोखिममा रहने समूहको विपद् प्रभावको आँकलन गरिएको छ।

यस योजनाले निर्धारण गरेका पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य गतिविधिहरूमा ती समूहहरूको फरक आवश्यकता, योगदान र क्षमतालाई सम्बोधन गर्ने प्रयास गरेको छ। विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमनका हरेक चरणमा सबैले महिला, पुरुष, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति सहित सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा पिछडिएका समुदायको पहुँच, प्रतिनिधित्व र सक्रिय सहभागिताको सुनिश्चितता संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा विषयगत क्षेत्रका क्रियाकलाप मार्फत यस योजनाले गरेको छ। जसको लागि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका कार्यहरू गर्दा सरोकारवाला सम्पूर्ण निकाय र विषयगत क्षेत्रहरूले निम्न कुराहरूको सुनिश्चितता गर्नु पर्नेछ।

विपद् पूर्वतयारीका कार्यहरूमा

- पुरुष, महिला, केटाकेटीहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जातजाति, दलित महिला पुरुष, उमेर अनुसार बालबालिका, युवा, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती र स्तनपान गराउने महिलाहरूको तथ्यांक अद्यावधिक गर्ने।
- विपद् सम्बन्धी गठन हुने समितिहरू वा कार्यदलहरू तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरूमा सबै वर्ग र समूहहरूको समानुपातिक प्रतिनिधित्व एवं सहभागिता सुनिश्चित गर्ने।
- पुरुष, महिला, केटाकेटीहरू, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जातजाति, दलित महिला पुरुष, उमेर अनुसार बालबालिका, युवा, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती र स्तनपान गराउने महिला विपद्बाट बढी प्रभावित हुने भएकाले प्राथमिकतामा राखेर पूर्वानुमानमा आधारीत वित्तीय व्यवस्था तथा क्रियाकलाप, सामाजिक संरक्षण र सहयोग व्यवस्थापनका कार्यहरू गर्ने।
- विपद् सम्बन्धी क्षमता विकास, तालिम तथा अभिमुखिकरणमा त्यस्ता वर्गहरूलाई लक्षित गरी सहभागिताको सुनिश्चितता साथै प्राथमिकता दिने।

विपद् प्रतिकार्यका चरणमा गरिने कार्यहरू

- लिङ्ग, उमेर, जातजातियता, दलितहरू, भाषा, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती, स्तनपान गराउने महिला र लैङ्गिक अल्पसंख्यहरूका तथ्यांक संकलन तथा अद्यावधिक गर्ने।
- विषय क्षेत्र अन्तर्गतका निसर्त नगद प्रवाह वा अन्य क्रियाकलापहरूमा अपाङ्गता भएका व्यक्ति, महिला र बालबलिकाले नेतृत्व गरेका घर, दलित, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती, स्तनपान गराउने महिलाहरूलाई लक्षित गरी प्राथमिकता दिने।
- स्थानीय भाषाको प्रयोग गर्ने र मनवीय सहायता वितरण प्रकृया र स्थलहरूको बारेमा पूर्ण जानकारी दिने। सहायता उपलब्ध गराउने प्रकृत्यामा महिला र पुरुषको छुट्टा छुट्टै लाईन र पंक्ति सुनिश्चित गर्ने। वृद्धवृद्धा र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि अलग पंक्तिको प्रबन्ध गर्ने।
- यौन दुर्व्यवहार तथा सर्प वा अन्य जनावरको टोकाइ वा अध्यारोमा हुनसक्ने असुरक्षा जस्ता जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न सुर्यास्त भन्दा पहिले नै कार्यक्रमको समापनको सुनिश्चितता गर्ने। प्रतिकार्यका क्रियाकलापको समयावधिमा आत्मसम्मानको प्रत्याभुत गर्ने।
- विपद् प्रभावित मानिसहरूलाई प्रक्रियाहरूमा सहयोग र मार्गदर्शन गर्न सहयोग कक्षको प्रबन्ध गर्ने। प्रतिकार्यको समयमा व्यक्तिगत सरसफाई किट, प्राथमिक उपचार बाकस र सेनिटरी प्याडका व्यवस्था गर्ने।
- राहत वितरण स्थलमा अस्थायी रूपमा महिला र पुरुषलाई छुट्टा छुट्टै शौचालयको प्रबन्धको सुचिनिश्चितता गर्ने। लैङ्गिक मैत्री बनाउन प्रयास गर्ने (बन्द हुने, बत्ति, कमोड, आवरण कभर सहित डस्टबिनको व्यवस्था गर्ने, झुन्डयाउने ठाउँको व्यवस्था गर्ने।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण संवेदनशील भाषाको प्रयोग गर्ने र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण संवेदनशील व्यवहार प्रदर्शन गर्ने। प्रतिकार्यका क्रियाकलापको समयावधिमा सबैलाई आत्मसम्मानको प्रत्याभुत गर्ने।

६.४ अनुगमन, मूल्यांकन तथा सिकाई योजना

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले एक अनुगमन तथा मूल्यांकन उपसमिति बनाउनेछ। सामान्य अवस्थामा उक्त अनुगमन समितिले पूर्वतयारी योजनाको कार्यान्वयनको वार्षिक रूपमा अनुगमन गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिलाई प्रतिवेदन बुझाउनेछ। कुनै खास विपद् एवम् स्वास्थ्य संकटको अवस्थामा नियमित रूपमा समष्टिगत र विषय क्षेत्रगत प्रतिकार्य र पूर्वतयारीको अनुगमन गरी सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रलाई पृष्ठपोषण गर्नेछ।

जिल्ला आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रले अनुगमन फारम तयार गरी प्रयोग गरिनेछ। अनुगमन तथा मूल्यांकनबाट आएका असल अभ्यास सिकाई तथा अनुभवलाई समावेश गरी कमि कमजोरीहरूलाई सुधार गर्दै प्रत्येक वर्ष विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गरिनेछ।

सन्दर्भ सामग्रीहरू

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ र विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन नियमावली, २०७६

जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ र नेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०७५

विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८ - २०३०

विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५

गोरखा भूकम्प -२०७२ अनुभव र सिकाई: नेपाल सरकार, गृह मन्त्रालय, काठमाण्डौ।

राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७० (प्रथम संशोधन २०७५):

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ (प्रथम संशोधन २०७६)

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४

विपद् व्यवस्थापन दिग्दर्शन

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०८०: जिल्ला प्रशासन कार्यालय सुर्खेत।

सुर्खेत जिल्लाको गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तथा नगर प्रोफाइलहरू

अनुसूचीहरू

अनुसूची १:

आपतकालीन सञ्चार विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबाइल नं.	कार्यालयको सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क मोबाइल नं.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	शंकर हरि आचार्य	९८५८००७७७७	हित प्रसाद पौडेल	९८५८०२३८५५
२	जिल्ला समन्वय समिति	श्री अर्जुन प्रसाद रिजाल	९८५८०५९२२२	श्री रामबहादुर बुढा	९८४८०५०७८६
३	श्री काली बहादुर गण, कपासे	श्री शैलेन्द्र शिलवाल	९८५५०५६९९९	श्री गोपाल रावल	९८४९८५६२८९
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	श्री रुपेश खड्का	९८५८००५५५५	श्री पुर्ण बहादुर के सी	९८५८०९०८०९
५	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ३२ गण हे.क्वा रक्तकाली, सुर्खेत	श्री राजकुमार श्रेष्ठ	९८५९२७२०५०	श्री जीवन कुमार मल्ल	९८५९९४७७७४
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	श्री रामलाल आचार्य	९८५८०५२३९०	श्री दिपक अर्याल	९८४८०३९९००
७	नेपाल टेलिकम	सुष्मा गौतम	९८५८०९८४४४		
८	श्री जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय कोहलपुर	श्री राम विकेश राय	९८५८०५२२३४	सौहाद्र जोशी	९८४९९३४९३७
९	श्री भुकम्प मापन केन्द्र, सुर्खेत	चिन्तन तिमसिना	९८५८०८२६३४	तिर्थराज दाहाल	९८४८०४७०७३
१०	नेपाल पत्रकार महासंघ	ललित बसेल	९८४८०४८९७४		
११	राष्ट्रिय अनुसन्धान केन्द्र	श्री प्रकाश शाह	९८५८०६०३९५	श्री तोयानाथ अधिकारी	९८६८३२७५२९
१२	जिल्ला आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र			श्री नवराज वम	९८४८३०२५५३

अनुसूची २:

बन्दोबस्ती विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	श्री शंकर हरि आचार्य	९८५८००७७७७	श्री हित प्रसाद पौडेल	९८५११९०५१०
२	जिल्ला समन्वय समिति	श्री अर्जुन प्रसाद रिजाल	९८५८०५९२२२	श्री रामबहादुर वुढा	९८४८०५०७८६
३	श्री काली बहादुर गण, कपासे	श्री शैलेन्द्र शिलवाल	९८५५०५६१११	श्री गोपाल रावल	९८४१८५६२८९
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	श्री रुपेश खड्का	९८५८००५५५५	श्री पुर्ण बहादुर के सी	९८५८०९०८०१
६	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ३२ गण हे.क्वा रक्तकाली, सुर्खेत	श्री राजकुमार श्रेष्ठ	९८५१२७२०५०	श्री जीवन कुमार मल्ल	९८५११४७७७४
७	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	श्री प्रकाश शाह	९८५८०६०३९५	श्री तोयानाथ अधिकारी	९८६८३२७५२९
८	डिभिजन वन कार्यालय, वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत	श्री बसन्त बाबु श्रेष्ठ	९८५८०६६२५४	श्री प्रशान्त श्रेष्ठ	
९	डिभिजन वन कार्यालय, भेरी, बावियाचौर, सुर्खेत	श्री बलम लाल चौधरी	९८५८०५४२३६	श्री शेर बहादुर रोकाय	

अनुसूची ३:

स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र. सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	श्री जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय, सुर्खेत	श्री गणेश भक्त गौतम	९८५८०५३७४४	श्री उदय बहादुर वि.सि.	९८४४८१३३३३
२	श्री स्वास्थ्य विमा बोर्ड, सुर्खेत	श्री श्रीजना पौडेल	९८५८०६२७४४	श्री आरती चालिसे	९८४८२८६९००
३	श्री जिल्ला समन्वय समिति	श्री अर्जुन प्रसाद रिजाल	९८५८०५९२२२	श्री रामबहादुर वुढा	९८४८०५०७८६
४	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत	डा. डम्बर खड्का	९८५१०६२७८५		

क्र. सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
४	प्रदेश आयुर्वेद औषधालय, कर्णाली प्रदेश सुर्खेत	डा. शंकर प्रसाद रिजाल	९८४८१०६३०३		
५	सेभ द चिल्ड्रेन	श्री धना भुसाल	९८५७०६२८७७		
६	आइ.एन.एफ.	श्री ताराबहादुर कार्की	९८४८०३९६८८		
७	यु. एन. एफ पि. ए.	श्री विन्दु पन्थी	९८५८०८५५१३		

अनुसूची ४:

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्धन (WASH) विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	खानेपानी सिंचाइ तथा ऊर्जा विकास निर्देशनालय	श्री श्रीधर भट्टराइ	९८५०२७९६६	श्री गोपाल प्रसाद उपाध्याय	९८४८०३११६३
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	श्री शंकर हरि आचार्य	९८५८००७७७७	श्री हित प्रसाद पौडेल	९८५११९०५१०
३	जिल्ला समन्वय समिति	श्री अर्जुन प्रसाद रिजाल	९८५८०५९२२२	श्री रामबहादुर वुढा	९८४८०५०७८६
४	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय, सुर्खेत	श्री गणेश भक्त गौतम	९८५८०५३७४४	श्री उदय बहादुर वि.सि.	९८४४८१३३३३
५	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	श्री महेश दत्त देवकोटा	९८५८०५३४०८	श्री नारायण पौडेल	९८५८०४०६३०
६	जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सुर्खेत	श्री रुपेश खड्का	९८५८००५५५५	श्री पुर्ण बहादुर के सी	९८५८०९०८०१

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
७	पूर्वाधार विकास निर्देशनालय	श्री रामशरण आचार्य	९८५८०२५९५५		
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, सुर्खेत	श्री प्रदिप्त पौडेल	९८५८०५०६९९	श्री दिपक अर्याल	९८४८०३९९००
९	वातावरण र जनस्वास्थ्य संस्था (एन्फो),सुर्खेत	श्री रोशन चौलागाइ	९८५९२२७६०२		
१०	वातावरण सुधार समाज,सुर्खेत	श्री जगत के.सी.	९८४८०४०५००		
१२	सुन्दर नेपाल , सुर्खेत	श्री भुपेन्द्र कंडेल	९८४८०४९५३०		
१३	समाज जागरण केन्द्र (स्याक), सुर्खेत	श्री टिकाराम आचार्य	९८५८०५९५४६		
१४	सुर्खेत उपत्यका खानेपानी संस्था	श्री कुलमणि देवकोटा	९८५८०५९४२८		
१५	नेपाल पत्रकार महासंघ (वास पत्रकार समूह)	श्री गोविन्द खत्री	९८५८०५२३३९		
१८	आइ.एन. एफ. ,सुर्खेत	श्री नारायण ब. खडका	९८४८०२८२५५		
१९	वाम, सुर्खेत	श्री मधुरानी ढकाल	९८४८९६३७००		
२०	किर्डाक नेपाल,सुर्खेत	श्री नविन शाही	९८५८०५९४७९		
२१	नेपाल स्काउट, सुर्खेत	श्री लालपुरा शाही	९८४८०६८४३४		
२२	सेभ द चिल्ड्रेन	श्री धना भुसाल	९८५७०६२८७७		
२३	युनिसेफ	श्री राजेश शारु	९८५८०८५५०५		

अनुसूची ५:

खाद्यसुरक्षा विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबाइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	कृषि विकास निर्देशनालय	श्री चित्रबहादुर रोकाय	९८५८०५३१२५ ९८५८०७३०५	श्री याम बहादुर राना	९८५८०५१९४५
२	जिल्ला समन्वय समिति	श्री अर्जुन प्रसाद रिजाल	९८५८०५९२२२	श्री रामबहादुर बुढा	९८४८०५०७८६
३	नेपाल खाद्य संस्थान	श्री माधव मिश्र	९८४७२७६९२६		
४	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना	श्री पुष्पराज पौडेल	९८५८०५५३२५		
५	उद्योग वाणिज्य संघ	श्री लक्ष्मण कँडेल	९८५८०५०६५८		
६	विश्व खाद्य कार्यक्रम	श्री पुर्ण नेपाली	९८५७०६९३९३		
७	आइ.एन.एफ.	श्री ताराबहादुर कार्की	९८४८०३९६८८		
८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	श्री रामलाल आचार्य	९८५८०५२३१०		
९	अपाङ्ग सशक्तिकरण केन्द्र	श्री विष्णु प्रसाद भट्टराई	९८५८०५२६४२		
१०	समाज जागरण केन्द्र	श्री टीकाराम आचार्य	९८५८०५१५४६		
११	सुन्दर नेपाल संस्था	श्री भूपेन्द्रप्रसाद कँडेल	९८४८०४१५३०		
१२	भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	श्री शेर बहादुर श्रेष्ठ	९८५८३२२०३३		
१३	वातावरण सुधार समाज	श्री जगत के.सी.	९८४८०४५००		
१४	अन्तर निर्भर समाज	श्री विवेक शाही	९८५८०५२२२७		
१५	वाम संस्था	श्री मधुरानी ढकाल	९८४८०७८६४६		

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१६	आवाज संस्था	श्री पवित्रा शाही	९८५८०५०८०७		
१७	किर्डाक नेपाल	श्री मेघराज न्यौपाने	९८४८४४९८५५		
१८	सुआहारा कार्यक्रम	श्रीकृष्ण पौडेल	९८४३६९९०५३		
१९	नवज्योती केन्द्र	श्री थानेश्वर गौतम	९८५८०५९६७९		
२०	सिमिट इन्टरनेशनल	श्री सूर्य हुंगाना	९८५९९८४७९९		
२१	कोपिला भ्याली सेवा समाज	श्री टोप बहादुर मल्ल	९८५८०८०५८८		
२२	एकता फाउन्डेसन	श्री दुर्गा घर्ती	९८५८०५५३३५		

अनुसूची ६:

आपतकालीन आश्रयस्थलत तथा शिविर व्यवस्थापन विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	संघीय आयोजना कार्यान्वयन ईकाई	कमल कुमार दलामी मगर	९८५८०५९२५९	पूर्ण प्रशाद शर्मा	९८४८९५९२५९
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	श्री रामलाल आचार्य	९८५८०५२३१०	श्री दिपक अर्याल	९८४८०३९१००
३	विश्व खाद्य कार्यक्रम	श्री पुर्ण नेपाली		श्री निर्मला नेपाली	९८४९९९९९५५
४	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	श्री रुपेश खड्का	९८५८००५५५५	श्री पुर्ण बहादुर केसि.	९८५८०९०८०९
५	डिभिजन वन कार्यालय	श्री बसन्त बाबु श्रेष्ठ	९८५८०६६२५४	प्रशान्त श्रेष्ठ	
६	जिल्ला आपत्कालिन कार्य संचालन केन्द्र			श्री नवराज वम	९८४८३०२५५३
७	उद्योग वाणीज्य सघ	श्री लक्ष्मण कंडेल	९८५८०५०६५८	गणेश कार्की	९८५८०२४८५८
८	यूनिसेफ	श्री राजेश मगर	९८५९९५९९३५	रुद्र खड्का	९८५५०५६२८६
९	सेभ द चिल्ड्रेन	श्री प्रेम चन्द	९८५८०५२९५०		
१०	गैसस महासंघ	श्री प्रकाश शारु			
११	समाज जागरण केन्द्र	श्री टिकाराम आचार्य	९८५८०५९५४६		

अनुसूची ७:
संरक्षण विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबाइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	श्री शंकर हरि आचार्य	९८५८००७७७७	श्री हित प्रसाद पौडेल	९८५११९०५१०
२	जिल्ला समन्वय समिति	श्री अर्जुन प्रसाद रिजाल	९८५८०५९२२२	श्री रामबहादुर वुढा	९८४८०५०७८६
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	श्री रुपेश खड्का	९८५८००५५५५	श्री पुर्ण बहादुर के सी	९८५८०९०८०१
४	भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	श्री शेर बहादुर श्रेष्ठ	९८५८३२२०३३		
५	यु.एन.एफ.पि.ए.	श्री आत्माराम न्यौपाने	९८५१३१७४२६	श्री बैद्यनाथ लाल कर्ण	९८०१६०००२०
६	युनिसेफ	श्री राजेश शारु	९८५८०८५५०५		
७	सेभ द चिल्ड्रेन	श्री घना भुसाल	९८५७०६२८७७		
८	आइ.एन.एफ.	श्री ताराबहादुर कार्की	९८४८०३९६८८		
९	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	श्री रामलाल आचार्य	९८५८०५२३१०	श्री दीपक अर्याल	९८४८०३११००
१०	नेपाल पत्रकार महासंघ	श्री ललित बसेल	९८४८०४८१७४	श्री गोविन्द खत्री	९८५८०५२३३९
११	समाज जागरण केन्द्र	श्री टीकाराम आचार्य	९८५८०५१५४६		
१२	सुन्दर नेपाल संस्था	श्री भूपेन्द्रप्रसाद कँडेल	९८४८०४१५३०		
१३	वातावरण सुधार समाज	श्री जगत के.सी.	९८४८०४५००		
१४	अन्तर निर्भर समाज	श्री विवेक शाही	९८५८०५२२२७		
१५	वाम संस्था	श्री मधुरानी ढकाल	९८४८०७८६४६		
१६	आवाज संस्था	श्री पवित्रा शाही	९८५८०५०८०७		

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१७	किर्डाक नेपाल	श्री मेघराज न्योपाने	९८४८४४९८५५		
१८	सि एम सि नेपाल	श्री लक्ष्मण नाथ	९८४९३९९५३५		

अनुसूची ८

शिक्षा विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क मोबइल नं.
१	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, सुर्खेत	श्री महेश दत्त देवकोटा	९८५८०५३४०८	श्री नारायण प्रसाद पौडेल	९८५८०४०६३०
२	नगर शिक्षा शाखा वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	श्री धिरेन्द्रप्रसाद शर्मा	९८५८०८०३८० sharmadp50@gmail.com	श्री उत्तमप्रसाद आचार्य	९८४८०३९९७७
३	नगर शिक्षा शाखा भेरीगंगा नगरपालिका	श्री कृष्ण प्रसाद पोखरेल	९८५८०६४९९९ ito.bherigangamun@gmail.com	श्री गजेन्द्रकुमार जि.सी.	९८५८०५२२५३
४	नगर शिक्षा शाखा गुर्भाकोट नगरपालिका	श्री पुर्णबहादुर खत्री	९८५८०६५९९९	सुरेन्द्र भण्डारी	९८५८०५२२३५ surendrabhandari2023@gmail.com
५	नगर शिक्षा शाखा लेकवेशी नगरपालिका	श्री वखतबहादुर खड्का	९८५८०७४६६६	पहलमान अधिकारी	९८४८९३९९९९ pahal_dasrathpur@yahoo.com
६	नगर शिक्षा शाखा पञ्चपुरी नगरपालिका	श्री डिलबहादुर कार्की	९८५८०५८९८२	द्रोणराज पाठक	९८५८०५२९९५ dronarajpathak@gmail.com
७	गाउँ शिक्षा शाखा चौकुने गाउँपालिका	श्री सुमन आचार्य	९८५८०४७३३३	टेकेन्द्र बुढा	९८५८०५९००६ budhat006@gmail.com
८	गाउँ शिक्षा शाखा वराहताल गाउँपालिका	श्री प्रेमबहादुर डि.सी.	९८५८०६७४४४	डम्मरकुमारी रोकाय	९८६८९०२२३९ rokayadamm3@gmail.com
९	गाउँ शिक्षा शाखा चिङ्गाड गाउँपालिका	श्री समिक्षा सोमै	९८२४५३९५९६	तुलसी पुरी वन	९८६८०९०८७५ tulsipuri2044@gmail.com

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क मोबइल नं.
१०	गाउँ शिक्षा शाखा सिमता गाउँपालिका	श्री भलाराम पंगाली	९८५८०७७५००	बुद्धी गौतम	९८६८९११७२३ info@simtamun.gov.np
११	यूनिसेफ	श्री राजेश शारु	९८५८०८५५०५		
१२	सेभ द चिल्ड्रेन	श्री आत्माराम भट्टराई	९८५८०२८१२०		
१३	स्याक नेपाल	श्री खगेन्द्रप्रसाद शर्मा	९८४८०४७०३०		
१४	नवज्योति केन्द्र	सिस्टर रोसिता	०८३५२१६५८		
१५	मानव अधिकारका लागि एकल महिलासमूह	ममता नगाल	०८३६९१४४५ ९८६६९६७१३९		
१६	आवाज	पवित्रा शाही	९८५८०५०८०७		
१७	आसमान नेपाल	विनोद शर्मा	९८४७८२३२८३		
१८	अन्तरनिर्भर समाज	विवेक शाही	९८५८०५२२२७		
१९	सुन्दर नेपाल संस्था	भूपेन्द्रप्रसाद कँडेल	९८४८०४१५३०		
२०	वाम सुर्खेत	मधुरानी ढकाल	९८४८०६३७००		
२१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सुर्खेत	रामलाल आचार्य	९८५८०५२३१०	श्री दीपक अर्याल	९८४८०३११००
२२	वातावरण सुधार समाज	जगतकुमार केसी	९८४८०४०५००		
२३	नेपाल शिक्षक महासंघ	कृष्णबहादुर थापा	९८५८०५२१०९		
२४	प्यावसन	बेदप्रकाश ढकाल	९८५८०५२७४४		
२५	एन प्यावसन	गायत्री राना			
२६	नेपाल शिक्षाका लागि राष्ट्रिय अभियान नेपाल	भुपेन्द्रप्रसाद कडेल	९८४८०४१५३०		

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क मोबइल नं.
२७	कोपिला भ्याली समाज	टोप बहादुर मल्ल/ म्यागी डोयन	९८५८०८०५८८		
२८	एस.ओ.एस. सामाजिक सेवा केन्द्र	मुकुन्द गिरी	९८५८०५२२८८		
२९	आइ.एन.एफ.	मंगल थारु	९८४८०२६९४७		
३०	अपाङ्ग सशक्तिकरण केन्द्र	विष्णु प्रसाद भट्टराई	९८५८०५२६४२		
३१	गैर सरकारी संस्था महासंघ	घनश्याम केसी	९८५८०५३०३२		
३२	नेपाल पत्रकार महासंघ, सुर्खेत	गणेश कञ्चन भारती	९८५८०४६०४६		
३३	साभ्ता मञ्च	वसन्त वि.क.	९८५८०५२०५४		

अनुसूची ९:

शिघ्र पुनर्लाभ विषयगत समितिका सदस्यहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	संघय आयोजना कार्यान्वयन ईकाई,	श्री कमल दर्लामी मगर	९८४९२४९२९९	ई. टिकाराम पोखेल	९८४९९०३३०६६
२	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	श्री शंकरहरि आचार्य	९८५८००७७७७	श्री हितप्रसाद पौडेल	९८५९९०५९०
३	जिल्ला समन्वय समिति	श्री	९८५८०५९२२२	श्री मेघनाथ सापकोटा	९८५८०५९२२३
४	डिभिजन वन कार्यालय, वीरेन्द्रनगर	श्री वसन्त बाबु श्रेष्ठ	९८५८०६६२५४	प्रशान्त श्रेष्ठ	श्री वसन्त बाबु श्रेष्ठ
५	डिभिजन वन कार्यालय भेरी, बाबियाचौर	श्री बलम लाल चौधरी	९८५८०५४२३६	शेर बहादुर रोकाय	श्री बलम लाल चौधरी
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	श्री रामलाल आर्चाय	९८५८०५२३९०	श्री दिपक अर्याल	९८४८०३९९००
७	नेपाल टेलिकम	श्री सन्तोष शर्मा	९८५९९३९८५४	श्री प्रेम कुमार गिरी	९८५८०५९२९९

क्र.सं.	कार्यालय/ निकाय	कार्यालय प्रमुख	सम्पर्क मोबाइल नं.	सम्पर्क ब्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
८	नेपाल पत्रकार महासंघ (वास पत्रकार समूह)	श्री गोविन्द खत्री	९८५८०५२३३९		
९	समाज जागरण केन्द्र	श्री टीकाराम आचार्य	९८५८०५१५४६		
१०	सुन्दर नेपाल संस्था	श्री भूपेन्द्रप्रसाद कँडेल	९८४८०४१५३०		
११	वन तथा वातावरण कार्यालय	श्री शिवराम अधिकारी	९८५८०२५७२५		
१२	वातावरण सुधार समाज	श्री जगत के.सी.	९८४८०४५००		
१३	अन्तर निर्भर समाज	श्री विवेक शाही	९८५८०५२२२७		
१४	वाम संस्था	श्री मधुरानी ढकाल	९८४८०७८६४६		
१५	आवाज संस्था	श्री पवित्रा शाही	९८५८०५०८०७		
१६	किर्डाक नेपाल	श्री मेघराज न्यौपाने	९८४८४४९८५५		

अनुसूची १०

स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रका लागि जिल्ला स्तरीय RR Team का सदस्यहरूको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकायको नाम	नम	पद	सम्पर्क नं.	इमेल
१	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय सुर्खेत	श्री गणेशभक्त गौतम	क्षे. कृ.अ.	9858052160	ganeshbhakttagautam@gmail.com
२	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय सुर्खेत	श्री अमरबहादुर राना	सि.अ.हे.व.	9858069313	amarsurkhet5@gmail.com
३	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय सुर्खेत	श्री संगिता खड्का	प.हे.न.	9848100277	sangitak30@gmail.com
४	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय सुर्खेत	श्री दयाराम पंगाली	ल्या.टे.नी.	9848067065	dayarampangali33@gmail.com
५	जनस्वास्थ्य सेवा कार्यालय सुर्खेत	श्री उदय विसी	म.ई.नि.	9844813333	udayabc49@gmail.com
६	प्रा.स्वा.के. दशरथपुर	डा. तपेन्द्र कोइराला	मे.अ.	9863328938	tapendrakoiraala@pahs.edu.np

क्र.सं.	कार्यालय/ निकायको नाम	नम	पद	सम्पर्क नं.	इमेल
७	देउती अस्पताल प्रा.ली. सुर्खेत	डा.लोकेन्द्र ब. थापा		9818313599	lokendrathapa194@gmail.com
८	स्वास्थ्यका लागि सक्षम प्रणाली SSBH	डा. विद्वता भट्टराई	मे.अ.	९८६६५४६५३१	

अनुसूची ११

स्थानीय तहमा कार्यरत स्वास्थ्य शाखा संयोजकहरूको विवरण

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	कर्मचारीको नामथर	कर्मचारीको पद	सम्पर्क नं.	इमेल
१	गुर्भाकोट नगरपालिका	महेश कुमार पुरी	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८४८०५६७०४	
२		अनन्त खत्री	सि.अ.हे.व.	९८४८०३०६९४	
३	चौकुने गाउँपालिका	इन्द्र बहादुर जैसुरी	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८५८०६४९५५	
४		जनक विक	सि.अ.हे.व.		
५	चिंगाड गाउँपालिका	जीवन पैडेल	वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८५८०४९२७६	
६	पञ्चपुरी नगरपालिका	गगा देव पुरी	वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८४८२८०३३८	
९		कृष्टिना सापकोटा	स्टाफनर्स	९८४८०५००२७	
१०	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	भुपेन्द्रदेव गिरी	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८४८०४७४८५	
११		नवीन भुसाल	ज.स्वा.नि.	९८५८०६०२६०	
१३	बराहताल गाउँपालिका	राजेशकुमार बुढा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८५८०५९७८८	
१४	भेरीगंगा नगरपालिका	अर्जुन चपाई	ज.स्वा.नि.	९८४८०५९९९७	
१५		नेत्र बहादुर बुढा	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८४८०२६९७७	
१६	लेकवेशी नगरपालिका	कर्ण बहादुर अचार्य	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८६६८४९८४९	
१७	सिम्ता गाउँपालिका	संतोष बुढा	हे.अ.	९८४८२०५९८३	
१८		वीरेन्द्र पुन	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	९८६८२५५९९६	

अनुसूची १२:

स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्था तथा कार्यक्रमको विवरण

क्र.सं.	कार्यालय/ निकायको नाम	सम्पर्क ब्यक्तिको नाम	पद	सम्पर्क नं.	इमेल
१	INF साईनिङ्ग अस्पताल	मंगलबहादुर थारु	म्यानेजर	9848026947	
२	देउती अस्पताल प्रा.ली.	डा.लोकेन्द्र ब. थापा	MO	9818313599	lokendrathapa194@gmail.com
३	NRCS - सुर्खेत आँखा अस्पताल	डा. मनिष खतिवडा	Managing Director	9862802036	maneeg073@gmail.com
४	सूफत पोलिक्लिनिक, सुर्खेत	प्रेम भण्डारी	Managing Director	9858050696	
५	स्वास्थ्यका लागि सक्षम प्रणाली (SSBH)	हेमन्तकुमार शाही	प्राविधिक अधिकृत-HES	9858751230	hemant_shahi@ssbhnepal.org

अनुसूची १३

विभिन्न सुरक्षा निकायहरूसँग भएका दक्ष जनशक्तिको विवरण

क) नेपाल प्रहरी मातहत कार्यालयहरूमा रहेको जनशक्ति र कार्यक्षेत्र

सि.नं.	यूनिटको नाम	विपद्को क्षेत्र	उपलब्ध जनशक्ति
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेत	सुर्खेत जिल्ला सबै	२१८
२	ई.प्र.का. बाबियाचौर	पञ्चपुरी न.पा.४,५,६ र ८	३२
३	ई.प्र.का. गुटु	चौकुने गा.पा. ६, ७ र ८	७
४	प्रहरी चौकी बड्डीचौर	बराहताल गा.पा. ५,६,८,९ र १०	७
५	प्रहरी चौकी बिजौरा	चौकुने गा.पा. ३,४ र ५	५
६	प्रहरी चौकी विद्यापुर	पञ्चपुरी न.पा ८ र ९	५
७	प्रहरी चौकी छाप्रे	पञ्चपुरी न.पा ७	५
८	प्रहरी चौकी रानीघाट	बराहताल गा.पा. १ र २	४
९	प्रहरी चौकी सालकोट	पञ्चपुरी न.पा. १, २ र ३ तथा बराहताल गा.पा ६	५
१०	अ. प्रहरी चौकी लगाम	चौकुने गा.पा १, २ र ३	६
११	अ. प्रहरी चौकी तरंगा	बराहताल गा.पा. ३ र ४	५
१२	अ. प्रहरी चौकी तातापानी	पञ्चपुरीन.पा १० र ११	६
१३	अ. प्रहरी चौकी घाटगाउँ	चौकुने गा.पा. ९ र १०	५
१४	इलाका प्रहरी कार्यालय लेकबेशी	लेकबेशी न.पा. १,२,३,४,६,७,८,९ र १०	२०
१५	अ. प्रहरी चौकी नेटा	लेकबेशी न.पा ५	५
१६	नगर प्रहरी कार्यालय	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका ३ देखि १०	४०
१७	इलाका प्रहरी कार्यालय बादेपिपल	सिम्ता गा.पा ६ र ७	२८
१८	प्रहरी चौकी आली	सिम्ता गा.पा ४, ५,८ र ९	६
१९	प्रहरी चौकी आग्रीगाउ	सिम्ता गा. पा. १, २ र ३	६

सि.नं.	यूनिटको नाम	विपद्को क्षेत्र	उपलब्ध जनशक्ति
२०	इलाका प्रहरी कार्यालय छिन्चु	भेरीगंगा न.पा १, २,३,४,५,१० र १२	५४
२१	प्रहरी चौकी रामघाट	भेरीगंगा ११ र १३	६
२२	प्रहरी चौकी मेहलकुना	गुर्भाकोट न.पा. ६, ७, ८,१० र ११	१६
२३	प्रहरी चौकी मालारानी	गुर्भाकोट न.पा १ र २	८
२४	प्रहरी चौकी गुमी	लेकवेशी न.पा १ र २ तथा गुर्भाकोट न.पा १२,१३ र १४	७
२५	अ. प्रहरी चौकी बोटेचौर	गुर्भाकोट न.पा. ३, ४ र ५	८
२६	अ.प्रहरी चौकी जहरे	भेरीगंगा न.पा. ६, ७, ८ र ९	५
२७	अ. प्रहरी चौकी धारापानी	गुर्भाकोट न.पा ३	४
२८	अ. प्रहरी चौकी बबई	भेरीगंगा न.पा ५	९
२९	प्रहरी चौकी सुब्बाकुना	वीरेन्द्रनगर न.पा १०, ११ र १३	१७
३०	प्रहरी चौकी बाङ्गसिमल	वीरेन्द्रनगर न.पा १ र २	१७
३१	अ. प्रहरी बिट गोठीकाडाँ	वीरेन्द्रनगर न.पा १३ र १४ माथिल्लो भेग र बराहताल गा.पा. ९ र १०	८
३२	इलाका प्रहरी कार्यालय अवलचिङ्ग	चिडगाडगा.पा १,५,६ र वीरेन्द्रनगर न.पा. १५ र १६	१२
३३	प्रहरी चौकी मटेला	चिडगाड गा.पा. २, ३ र ४	७
३४	अ. प्रहरी बिट लाटीकोइली	वीरेन्द्रनगर न.पा ९ र १० आधा	८
३५	अ.प्रहरी बिट सहकारी चोक	वीरेन्द्रनगर न.पा. १२	८

ख) सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल मातहतका कार्यालयहरुमा रहेको जनशक्ति र कार्यक्षेत्र

सि.नं.	युनिटको नाम	कार्यक्षेत्र	उपलब्ध जनशक्ति
१.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नं ३२ गण हे.क्वा. रक्तकाली बाङ्गेसिमल, सुर्खेत	निकासखोला, इत्रामखोला, खोर्केखोला, रानीघाट, आपखोली, खोला कटान तथा लबस्ता, गुप्तीपुर, खोलीगाउ, तिलपुर डुवान क्षेत्र	२९८
२.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल विपद् व्यवस्थापन वेस चिप्ले	भेरी नदी किनारमा भएका मेहेलकुना चिप्ले रामघाट दशरथपूर र गुमी लगाएतका बस्तीहरु	३३
३.	सशस्त्र प्रहरी बल सुरक्षा वेस, गुटु	भेरी कर्णाली नदी किनारामा भएका जामु कुईने घाटगाउँ र तरंगा बस्तीहरु	३३
४.	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल प्रस्तावित तालिम शिक्षालय निर्माण स्थल सुरक्षा वेस, घुमखहरे	भेरी कर्णाली नदी किनारामा भएका जामु कुईने घाटगाउँ र तरंगा बस्तीहरु	३४

ग) नेपाली सेना मातहतका यूनिटहरुमा रहेका जनशक्ति विवरण

सि.नं.	युनिटको नाम	विपद् क्षेत्र	उपलब्ध जनशक्ति
१.	कालीबहादुर गण, कपासे व्यारेक, सुर्खेत	निकासखोला, इत्रामखोला, खोर्केखोला, रानीघाट, आपखोली, खोला कटान तथा लबस्ता, गुप्तीपुर, खोलीगाउ, तिलपुर डुवान क्षेत्र र भेरी कर्णाली नदी किनारामा भएका जामु कुईने घाटगाउँ र तरंगा बस्तीहरु ।	१ बटालियन
२.	सुरक्षा वेस छिन्चु, सुर्खेत	छिन्चु सडक, जाजरकोट सडक र बवई र हरे खण्डमा पहिरो तथा सवारी दुर्घटना भेरी नदि लगायत अन्य सहायक नदीहरु ।	१ गुल्म

अनुसूची १४

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सुर्खेत जिल्ला शाखा अन्तरगत विभिन्न तालिम प्राप्त तथा प्रशिक्षक जनशक्तिहरू

क्र.सं.	स्वयंसेवाको क्षेत्र/विवरण	संख्या
१	संगठन विकास कार्य	४
२	एनडिआरटी	३
३	डिडिआरटी	६६
४	सेल्टर (RDRT)	१
५	Training for Instructor and Instructor Workshop (Disaster)	४
६	प्राथमिक उपचार सेवा	४८
७	पन्चपुरी	२४
८	श्रोत परिचालन	२२
९	प्रचार प्रसार मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन कार्य	७
१०	रक्तदान तथा रक्तदाता उत्प्रेरक कार्य	८३
११	एचआईभी, एड्स सचेतना	३
१२	शव व्यवस्थापन	२१
१३	विपद् प्रतिकार्यकालागि सामुदायिक पहल टोली	४८
१४	विपद् प्रतिकार्यकालागि ए लेवल	१२४
१५	विपद् प्रतिकार्यकालागि वि लेवल	२६
१६	विपद् प्रतिकार्यकालागि सि लेवल	१०
१७	पारिवारिक सम्पर्कको पुनस्थापना	५
१८	सामुदायिक खोज तथा उद्धार टोली	२४
१९	विपद्को लेखा जोखा	२४
२०	पासा	२८
२१	नगद भौचर सहयोग सेवा	१५
२२	उपशाखा	२०
२३	कर्मचारी	१३
२४	जुनियर सर्कल/यूवा सर्कल	९/६५
२५	रक्तसञ्चार केन्द्र	१
२६	एम्बुलेन्स (शाखा र उपशाखा)	२

क्र.सं.	स्वयंसेवाको क्षेत्र/विवरण	संख्या
२७	जिल्ला शाखाको भवन	७
२८	उपशाखाको भवन(राकम, विद्यापुर, लेकफर्सा, छिन्चु, साटाखानी, घुमखहरे)	६
२९	रेडक्रस प्रचार प्रसार प्रशिक्षक	७
३०	खोज तथा उद्धार प्रशिक्षक	३
३१	पूर्व सूचना प्रणाली स्वयमसेवक	५४
३२	नेतृत्व विकास प्रशिक्षक	२
३३	लेखा व्यवस्थापन	३
३४	प्रजनन् स्वास्थ्य प्रशिक्षक	२
३५	लेभल ए आधारभूत खोज उद्धार प्रतिकार्य सामग्री	१७ सेट

अनुसूची १५

जिल्ला निर्माण व्यवसायी संघ सुर्खेतमा आवद्ध निर्माण व्यवसायीहरूसँग रहेको हेभि यन्त्र उपकरणहरूको विवरण

क्र.सं.	सामग्रीहरूको नाम	उपलब्ध हुने निकाय र उपलब्ध संख्या															
		इकाई	DEOC	नेपाली सेना	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरीवाल	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	भेरीगंगा नगरपालिका	गुर्वाकोट नगरपालिका	लेकबेशी नगरपालिका	पञ्चपुरी नगरपालिका	चिडगाड गाँउपालिका	बराहताल गाँउपालिका	चौकुने गाँउपालिका	सिम्ता गाँउपालिका	सडक विभाग	जम्मा
१	व्याक्होलोडर	बटा	०	०	०	०	१	१	१	१	१	१	१	१	१	२	११
२	रोलर	बटा	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
३	स्काबेटर	बटा	०	०	०	१	१	०	०	१	१	१	१	१	०	२	९
४	ट्याक्टर	बटा	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१
५	टिप्पर	बटा	०	०	०	०	२	१	१	०	०	०	०	२	०	२	८
६	हेभीट्रक	बटा	०	०	०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२
७	वानटन	बटा	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	२

८	जिप	वटा	०	०	१०	२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१२
८	एम्बुलेन्स	वटा	०	०	०	३	०	०	२	०	१	०	०	०	०	०	६
९	दमकल	वटा	०	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	२
११	रबर बोट	वटा	१	०	०	०	०	१	०	०	२	०	०	०	०	०	३
१२	मोटरसाइकल	वटा	०	०	३७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३७
१३	ट्रक	वटा	०	०	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१

अनुसूची १६

जिल्लामा रहेका खोज तथा उद्धारमा प्रयोग हुने डुङ्गाहरूको विवरण

क्र.सं.	डुंगाको संख्या			डुंगा रहेको स्थान	डुंगाको स्वामित्व रहेको निकाय	कैफियत
	आधुनिक	परम्परागत	जम्मा			
१	१	०	१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय DEOC सुर्खेत वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुर्खेत	
२	१	०	१	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ३२ गण हे.क्वा. रक्तकाली, सुर्खेत	
३	२	०	२	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	नगर विपद् व्यवस्थापन समित	

अनुसूची १७

जिल्लामा पहिचान गरिएका आपत्कालीन सुरक्षित आश्रय स्थलको विवरण

क्र.सं.	आश्रय स्थलको नाम	क्षमता जनसंख्या	ठेगाना	वडा	अवस्था	प्रयोग हुने मुख्य सडकको नाम
१	सि.टि. हल	४०	गुर्भाकोट न.पा.	८	राम्रो	छिन्चु जाजारकोट सडक
२	कृषि केन्द्र	३५	गुर्भाकोट न. पा.	९	राम्रो	वोटेचौर धारापानी

क्र.सं.	आश्रय स्थलको नाम	क्षमता जनसंख्या	ठेगाना	वडा	अवस्था	प्रयोग हुने मुख्य सडकको नाम
३	नारायण सामुदायीक भवन	५००	बोला	२		
४	मालिका सामुदायीक भवन	१०००	धमु	२		
५	सामुदायिक भवन	१०००	कासेगाँउ	४		
६	सहकारी भवन	१०००	चुप्पा	४		
७	सहकारी भवन	१०००	बाघमारा	४		
८	गाँउघर क्लिनिक	१०००	तोश्रा	५		
९	साझा घर	१०००	मोती सेरा	८		
१०	सभा हल	२००	बिउरेनी	८		
११	विरगौडा सामुदायीक भवन	५००	विरगौडा	९		
१२	भकमके विद्यालय	१०००	गुटु	६		
१३	सान्नेघारी,रान,न्युनेरिताल,जुम्ल्या हामूल	१०००	गुटु	७		
१४	मोति सरा	१०००	गुटु	८		
१५	राग,आवि विद्यालय	१०००	घाटगाँउ ९	९		
१६	मावि घाटगाँउ	१०००	घाटगाँउ १०	१०		
१७	आमावि धनरास,वडा कार्यलय	२००	धनरास	१		
१८	मावि लगाम	५००	लगाम	२		
१९	मावि बेतान	२००	बेतान	३		
२०	मा. वि. लेखफर्सा	३००	लेकवेशी न.पा.	१	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग

क्र.सं.	आश्रय स्थलको नाम	क्षमता जनसंख्या	ठेगाना	बडा	अवस्था	प्रयोग हुने मुख्य सडकको नाम
२१	आ.वि. जहडे	१००	लेकवेशी न.पा.	१	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग
२२	आ.वि. व्यवारे	२००	लेकवेशी न.पा.	३	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग
२३	जीवनज्योती मा.वि. दशरथपुर	४००	लेकवेशी न.पा.	४	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग
२४	ने.रा. मा.वि. नेटा	२००	लेकवेशी न.पा.	५	राम्रो	दशरथपुर नेटा दह सडक
२५	सरस्वती मा.वि. कल्याण	३००	लेकवेशी न.पा.	६	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग
२६	मा.वि. लवना	२००	लेकवेशी न.पा.	७	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग
२७	मा.वि. कुइनेपानी	२००	लेकवेशी न.पा.	८	राम्रो	गंगटे नाराजले आरनटुडा सडक
२८	खाण्डेदेवी मा.वि. चौरासे	३००	लेकवेशी न.पा.	९	राम्रो	वडिपाटी चौरासे सडक
२९	मा.वि. चन्द्रपुर	१००	लेकवेशी न.पा.	१०	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग
३०	मा.वि. चुनियापानी	१००	लेकवेशी न.पा.	१०	राम्रो	भुप्रा टिमुरकोट सडक
३१	मा. वि. लेखफर्सा	३००	लेकवेशी न.पा.	१	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग
३२	आ.वि. जहरे	१००	लेकवेशी न.पा.	१	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग
३३	आ.वि. व्यवारे	२००	लेकवेशी न.पा.	३	राम्रो	मदन भण्डारी राजमार्ग

अनुसूची १८

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र सम्पर्क व्यक्तिहरूको विवरण

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	नाम	पद	सम्पर्क नं.	इमेल
१	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	मोहनमाया ढकाल	मेयर	९८५८०७२००४	
		निलकण्ठ खनाल	उप मेयर	९८५८०५५८७०	

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	नाम	पद	सम्पर्क नं.	इमेल
		धिरेन्द्रप्रसाद शर्मा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०६३१११	
		प्रकाश पौडेल	विपद सम्पर्क व्यक्ति	९८५८०५२७९८	
२	भेरीगंगा नगरपालिका	यज्ञ प्रसाद ढकाल	मेयर	९८५८०६४११०	
		धनसरा बोहोरा	उप मेयर	९८५८०६४११२	
		कृष्ण प्रसाद पोखेल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०५३७७३	
		कुल बहादुर खड्का	विपद सम्पर्क व्यक्ति	९८५११९९५०८	
३	गुर्भाकोट नगरपालिका	हस्त पुन	मेयर	९८४८१४०६६७	
		मैना बि.क.	उप मेयर	९८४८०३९१३९	
		पुर्णबहादुर खत्री	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०६५१११	
			विपद सम्पर्क व्यक्ति		
४	लेकबेशी नगरपालिका	उमेश कुमार पौडेल	मेयर	९८५८०५४८४४	
		विमला खड्कुक	उप मेयर	९८२५५७७५७३	
		बखतबहादुर खड्का	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०७४६६६	
		केशर बाहादुर डाँगी	विपद सम्पर्क व्यक्ति	९८५८०७०२७७	
५	पञ्चपुरी नगरपालिका	लालविर भण्डारी	मेयर	९८५८०५८१८०	
		मुक्तिदेवी रेग्मी	उप मेयर	९८६०६१०४३८	

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	नाम	पद	सम्पर्क नं.	इमेल
		डिलबहादुर कार्की	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०५८१८२	
		सारदा रावत	विपद सम्पर्क व्यक्ति	९८४८२४२९८०	
६	चिङगाड गाँउपालिका	बोध विक्रम जि.सी.	अध्यक्ष	९८५८०५१९८८	
		मिना कुमारी रोकाय	उपाध्यक्ष	९८६००९५२४६	
		समिक्षा सोमै	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८२४५३१५९६	
		कृष्णबहादुर राना	विपद सम्पर्क व्यक्ति	९८५८०४९०२२	
७	बराहताल गाँउपालिका	भिम बहादुर भण्डारी	अध्यक्ष	९८५८०५५१९१	
		लक्ष्मी पुन मगर	उपाध्यक्ष	९८६८११९९०७	
		प्रेमबहादुर डि.सी.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०६७४४४	
		कृष्ण शर्मा	विपद सम्पर्क व्यक्ति	९८४८२०२३४२	
८	चौकुने गाँउपालिका	खड्क वि.क.	अध्यक्ष	९८५८०५४२८५	
		नर बहादुर बान्तोला	उपाध्यक्ष	९८४८१२२२८३	
		सुमन आचार्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०४७३३३	
		पदम राज शर्मा	विपद सम्पर्क व्यक्ति	९८४८३७६२१२	
९	सिस्ता गाँउपालिका	ऐन बहादुर चन्द	अध्यक्ष	९८४८०२९५५८	
		गोमा शर्मा रेग्मी	उपाध्यक्ष	९८६८१०२६४३	

क्र.सं.	स्थानीय तहको नाम	नाम	पद	सम्पर्क नं.	इमेल
		भलाराम पंगाली	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५८०७७५००	
		किरण गौतम	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८४४७५७५७५	

अनुसूची १९

जिल्ला प्रहरी कार्यालय अन्तर्गत रहेका प्रहरी कार्यालयहरूको विवरण

क्र.सं.	यूनिटको नाम	इकाइ प्रमुखको नाम थर	पद दर्जा	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	व्यक्तिगत सम्पर्क नम्बर
१	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	रुपेश खड्का	प्र.उ.	९८५८००५५५५	९८५९२८८९९९
२	ई.प्र.का.छिन्चु	मन्दिप चौहान	प्र.नि	९८५८०५९६५६	९८५९२८७९६६
३	ई.प्र.का. बादेपिपल	भिम ब. खड्का	प्र.नि.	९८५८०८२९९९	९८५८०४०६२०
४	ई.प्र.का.बाबियाचौर	बिनोद सुबेदी	प्र.नि.	९८५८०६६०२२	९८५७६५०५७५
५	ई.प्र.का.लेकवेशी	विर बहादुर बोहरा	प्र.ना.नि.	९८५८०८२०२३	९८४३९९२६५५
६	न.प्र.का. सुर्खेत	पुष्पराज रोकाय	प्र.नि	९८६६८९५२९२	९८५९२८४९२६
७	ई.प्र.का.अवलचिड	मनिष गुरुड	प्र.ना.नि.	९८६६८९५२९३	९८४८०६९४७७
८	ई.प्र.का.गुट्टु सुर्खेत	नारायण बिष्ट	प्र.ना.नि.	९८५८०९०५७२	९८४९६५९२६७
९	का.सु.गार्ड सुर्खेत	रविन्द्र कु. मल्ल	प्र.ब.ना.नि	९८५९२९५०२२	

क्र.सं.	यूनिटको नाम	इकाइ प्रमुखको नाम थर	पद दर्जा	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	व्यक्तिगत सम्पर्क नम्बर
१०	बि.सु.गार्ड सुर्खेत	प्रेम प्र.शर्मा	प्र.ना.नि.	९८४८०२५११५	९८५८०९०८२४
११	उच्च अदालत	डिल्ली बि.क.	प्र.स.नि.	९८६८९३५३८५	
१२	जिल्ला अदालत सुरक्षा गार्ड	घनश्याम थापा	प्र.ह.	गार्ड	९८६५६०५४८५
१३	प्र.जि.अ.गार्ड सुर्खेत	नबराज सिंह	प्र.ह.		९८६३१३८१४०
१४	जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	राजन पौडेल	प्र.नि.	०८३-५२५४९६,	९८४१२५९२१०
१५	प्र.चौ.सुब्बाकुना सुर्खेत	टोपेन्द्र सिंह	प्र.स.नि.	९८६६८९५२१६	९८४८०६४३३१
१६	प्र.चौ.बाङ्गेसिमल सुर्खेत	दिपक शाही	प्र.स.नि.	९८५८०५२४८८	९८६७७००६३९
१७	अ.प्र.बिट गोठिकाडा	लाल ब. नेपाली	प्र.स.नि.	९८६६८९५८१७	९८४८३६१३८०
१८	अ.प्र.बिट लाटिकोईली	नरेन्द्र राना	प्र.स.नि.	९८६६८९५८१६	९८६८००४८९०
१९	अ.प्र.बिट सहकारीचोक	प्रेम चुनारा	प्र.ह.	९८५८०५९४५५	९८५८०३८५१३
२०	अ.प्र.बिट कर्णाली प्रदेश अस्पताल सुर्खेत	मोहन सुनार	प्र.ह.		९८४८१९३३३८
२१	अ.प्र.बिट जिरो ड्याम (शहिद पार्क)	दिपक बिष्ट	प्र.ब.ह.	९७६२२१२६२९	९८४८२८७९३०
२२	प्र.चौ.मेहलकुना	चेतन बुढा	प्र.ना.नि.	९८५८०५२१५६	९८५१२८४९२१
२३	प्र.चौ.रामघाट सुर्खेत	देबेन्द्र कुमार थापा	प्र.स.नि.	९८५८०५३१५६	९८६८०८७४२७

क्र.सं.	यूनिटको नाम	इकाइ प्रमुखको नाम थर	पद दर्जा	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	व्यक्तिगत सम्पर्क नम्बर
२४	प्र.चौ.मालारानी सुर्खेत	जय ब.घर्ती	प्र.ब.ह.	९८५८०७०६५८	९८५१२८४८०७
२५	प्र.चौ.गुमी सुर्खेत	प्रेम ब. गुरुङ	प्र.स.नि.	९८५८०७०६५७	९८४३४२३८१८
२६	अ.प्र. बिट भेरी बबई ड्राईभर्सन	दिपेन्द्र के.सी	प्र.ब.ना.नि	९७६८२७४८२२	९८५८०७९२२२
२७	अ.प्र.पोष्ट बोटेचौर सुर्खेत	जित ब.खड्का	प्र.स.नि	९८५८०५३१५३	९८४९६९२६०२
२८	अ.प्र.पोष्ट धारापानी	प्रम कुमार थापा	प्र.ह.	९८५८०७०६५९	९८६८१२४९६६
२९	अ.प्र.बिट जहरे सुर्खेत	चन्द्र ब.नेपाली	प्र.स.नि.	९८५८०७०६६०	९८४८१३४८९७
३०	चिप्ले पिकेट	हरी कृष्ण महारा	प्र.ह.		९८६६१०३८५७
३१	प्र.चौ.आली सुर्खेत	राजेन्द्र गिरी	प्र.स.नि.	९८६६८९५९५०	९८४१८७६१८७
३२	प्र.चौ.आग्रीगाउ सुर्खेत	सनत कुमार शाह	प्र.स.नि..	९८६८९३३७००	९८४८०९६७७७
३३	प्र.चौ.बडुचौर सुर्खेत	हर्क ब. तिरुवा	प्र.स.नि.	९८५८०९०५७४	९८४८८७२१८३
३४	प्र.चौ.बिजौरा सुर्खेत	धरम सिंह धामी	प्र.स.नि.	९८५८०९०५७०	९८६८७७७३४१
३५	प्र.चौ. बिद्यापुर सुर्खेत	अनिल कु.शाही	प्र.स.नि	९८५८०९०५७१	९८५५०९१९१२
३६	प्र.चौ.डाँडाछाप्रे सुर्खेत	कल ब.रोकाया	प्र.स.नि.	९८५८०४८१४९	९८४८३१७३८२
३७	प्र.चौ.रानिघाट सुर्खेत	जसपाल बुढाथोकी	प्र.स.नि	९८५८०९०५७८	९८४८७२७५४१

क्र.सं.	यूनिटको नाम	इकाइ प्रमुखको नाम थर	पद दर्जा	कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	व्यक्तिगत सम्पर्क नम्बर
३८	प्र.चौ.सालकोट सुर्खेत	खिम ब.नेपाली	प्र.स.नि.	९८५८०४८२५०	९७४९२९५०२७
३९	अ.प्र.पोष्ट लगाम सुर्खेत	गोपाल पुन	प्र.ह.	९८५८०९०५४८	९८४७९८९३३२
४०	अ.प्र.बिट तरङगा सुर्खेत	रमेश थापा	प्र.स.नि.	९८५८०७२०२२	९८६६९६९८३२
४१	अ.प्र.पोष्ट तातापानी	उत्तम राज जोशी	प्र.स.नि.	९८५८०९०५४७	९८४८४९७९७०
४२	अ.प्र.बिट घाटगाउ	कान्छा राम चौधरी	प्र.स.नि.	९८५८०७९०२२	९८६६८९९६९८
४३	अ.प्र.बिट नेटा सुर्खेत	डम्बर खत्री	प्र.स.नि.	९८६५९४०९६४	९७४२९७७०९०
४४	प्र.चौ. मटेला सुर्खेत	दिपेस चन्द	प्र.स.नि.	९८६६८९५२९७	९८५७८९०४३३
४५	अ.प्र.पोष्ट पाम्का	जयलाल बुढा	प्र.स.नि.		९८४८०४९९७२
४६	अ.प्र.पोष्ट लेकफर्सा	असिम प्रकाशशाही	प्र.स.नि.	९८६५७७३०४९	९८६९२८९९३४
४७	अ.प्र.पोष्ट मेहेली	सम्शेर कु.थापा	प्र.ब.ह.	९८५८०५८९५५	९८४८९३७९२३
४८	अ.प्र.पोष्ट खनेटा	बल ब.बि.क.	प्र.स.नि.	९७६७५२५५६९	९८६८९९५३२३
४९	बसपार्क	कर्ण ब.शाही	प्र.ह.		९८४८०३५४९३
५०	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत	मोहन सुनार	प्र.ह.		९८४८९९३३३८
५१	प्रदेश अस्पताल सुर्खेत	संजय घर्ती	प्र.स.ह.		९८६९०००७९३

अनुसूची २०

जिल्लामा रहेका सशस्त्र प्रहरी बल नेपालका कार्यालयहरूको सम्पर्क विवरण

सि.नं.	युनिटको नाम	दर्जा	नामथर	सम्पर्क नं.
१.	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ३२ गण हे.क्वा रक्तकाली, सुर्खेत	शसस्त्र प्रहरी उपरिक्षक	राजकुमार श्रेष्ठ	९८५१२७२०५०
२.	सशस्त्र प्रहरी बल, विपद् ब्यवस्थापन वेस चिप्ले, लेकवेशी सुर्खेत	शसस्त्र प्रहरी निरीक्षक	धिरेन्द्र बडुवाल	9858044927
३.	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल सुरक्षा वेस गुटु, चौकुने, सुर्खेत	शसस्त्र प्रहरी निरीक्षक	पदमराज भट्ट	9851259351
४.	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल प्रस्तावित तालिम शिक्षालय घुमखहरे गुर्भाकोट, सुर्खेत	शसस्त्र प्रहरी निरीक्षक	जीवन मल्ल	9849628103

अनुसूची २१

जिल्लामा रहेका नेपाली सेनाका युनिटको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	कार्यालयको नाम	दर्जा	प्रमुखको नाम	कार्यालयको फोन नं.	मोबाईल नं.
१	नेपाली सेना काली बहादुर गण कपासे ब्यारेक सुर्खेत	प्रमुख सेनानी	शैलेन्द्र शिलवाल	०८३-५२३०८७	९८५५०५६९९९
२	नेपाली सेना सुरक्षा वेस छिन्चु, सुर्खेत	सह. सेनानी	गणेश भट्टराई	०८३-५४०९०३	९८४९६९८२८७

अनुसूची २२

जिल्लामा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	अस्पतालकोनाम	ठेगाना	सारकारी/निजि	बेड संख्या	आपत्कालीन सेवा उपलब्धछ/छैन	अस्पतालको सम्पर्कनं.	प्रमुखको नाम	मोबाइलनं CUG
१	प्रदेश अस्पताल	वीनपा ४	सरकारी	१४+	छ	५२०२००	डा.डम्मर खड्का	९८५८०६३०६४
२	देउति अस्पताल प्रा.लि	वीनपा ६	निजि	५०	छ	५२०५२८	डा. लोकेन्द्र बहादुर थापा	९८९८३९३५९९
३	माया नर्सिङ होम	वीनपा ६	निजि	१५+७	छ	५२९४३०	विष्णु बहादुर खड्का	९८५८०२९६३३
४	गुरुङ्ग नर्सिङ होम	वीनपा ६	निजि	१५	छ	५२२९४८	भिम बहादुर गुरुङ्ग	९८६८२२६८२८
५	सुर्खेत अस्पताल प्रा.लि.	वीनपा	निजि	१५	छ	५२५४९७	रवि सापकोटा	९८५८०५९२५३
६	प्रदेश आँखा अस्पताल	वीनपा ६	सामुदायिक	२५	छ	५२०५९३	घन बहादुर थापा	

७	मेहेलकुना अस्पताल		सरकारी	१५	छ	४१०१११	डा.सोजन सापकोटा	९८५८०८०५०२
८	INF अस्पताल	वीनपा ६	सरकारी		छ	५२०१०५	मंगल थारु	९८४८०२६९४७
९	आर्मि अस्पताल	वीनप १२	सरकारी	६+४	छ		चक्र बहादुर बुढाथोकी	९८४१५४७३२१

अनुसूची २३

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखाहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	उपशाखा	सभापति	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	विद्यापुर	मोतिप्रसाद सापकोटा	पन्चपुरी नपा-९, विद्यापुर बजार	९८६८१६९२८२
२	कुनाथरी	जयमणि अधिकारी	कुनाथरी गापा-५ बडिडचउर	९८४८१९०६००
३	गढी	नगेन्द्रप्रसाद यौपाने	वीरेन्द्रनगर नपा-१४, गढी	९८५८०५५४७५
४	उत्तरंगा	बसन्तकुमार रेग्मी	वीरेन्द्रनगर नपा-३, मुलपानी	९८४८०६८७४७
५	भैरवस्थान	कृष्णप्रसाद गौतम	वीरेन्द्रनगर नपा-४ भैरवस्थान	९८४८०४००८९
६	वीरेन्द्रनगर	उत्सव प्याकुरेल	वीरेन्द्रनगर नपा-६, वीरेन्द्रनगर	९८५८०५१४९६
७	इत्राम	चुडामणि वाग्ले	वीरेन्द्रनगर नपा-७, इत्राम	९७४२८२४७०८
८	खजुरा	होमलाल भण्डारी	वीरेन्द्रनगर नपा-८, खजुरा	९८६८१२११९५
९	नेवारे	तुलसीप्रसाद भण्डारी	वीरेन्द्रनगर नपा-१२, नेवारे	९८४८०४१८००
१०	लाटीकोइली	रेशम रेग्मी	वीरेन्द्रनगर नपा-९,	९८४८१६२८३९
११	जर्बुटा	हिरालाल ढकाल	वीरेन्द्रनगर नपा-११, धुलियाविट	९८४४८१५२९३
१२	साटाखानी	ओमप्रसाद ढकाल	लेकवेशी नपा-९, पोखराभन्क्यागं	९८४८०४८३१९
१३	छिन्चु	नरहरी रेग्मी	भेरीगंगा नपा-१२, छिन्चुबजार	९८४८२३१०१६

क्र.सं.	उपशाखा	सभापति	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१४	लेकफर्सा	विनकला पौडेल	लेकवेशी नपा-१, लेखफर्सा	९८२४५६९१४४
१५	घुमखहरे	गोविन्दप्रसाद पौडेल	गुर्भाकोट नपा-८, भेडावारी	९८४८०४१८७७
१६	राकम	यामराज गिरी	सिम्ता गापा-६, वादेपिपल	९८००५४८८५२
१७	सालकोट	यामबहादुर विसि	पन्चपुरी नपा-३, पलैटे	९८५८०४४०५२
१८	कल्याण	कौशिला गेलाङ्ग	लेकवेशी नपा- ७, पुल्टार	९८१५५२९३३५
१९	चिङ्गाड	हरिप्रसाद शर्मा	चिङ्गाड गापा-३, ठांटी	९८५८०५१७१२
२०	चौकुने	दुर्लभ भण्डारी	चौकुने गापा-८, गुटु	९८६८७४४३९९

अनुसूची २४

सुर्खेत जिल्लामा सञ्चालनमा रहेका एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क विवरण

सि.नं.	कार्यालय वा संस्थाको नाम	एम्बुलेन्स संख्या	एम्बुलेन्स नं.	चालकको नाम	चालकको सम्पर्क नं.	कार्यालय वा संस्था प्रमुखको नाम पद	कार्यालय वा संस्था प्रमुखको सम्पर्क नं.	एम्बुलेन्स रहने स्थान
१	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र अवलचिङ्ग, सुर्खेत	१		कमल वली क्षेत्री		कृष्ण दर्लामी		
२	बौद्ध ग्रामिण सहकारी संस्था लाटीकोईली	१	भे.१ च.१६३१	जग बहादुर लामा	९८०२५२३४९७	विशाल के.सी.	९८०१३५१३२३	भेरीगंगा मैनतडा ९
३	यातायात मजदुर जागरण सहकारी संस्था	१	भे.१ च.२४०८	दिल बहादुर नेपाली	९८१४५३२१११	कृष्ण गिरी	९८४८०७५०५०	ईत्राम गुरुङ्ग चौक
४	माया नर्सिङ्ग होम प्रा.लि.सुर्खेत	१	भे.१.च.१४५०	प्रमोद बादी	९८०२५०८९२०	विष्णु खड्का	९८५८०२१६३३	अस्पताल बाहिर
५	भू.पु.सैनिक कल्याणकारी समिति, सुर्खेत	१	भे.१ च.७९८	तिल बहादुर बुढा	९८४८४५४४१	पदम बहादुर रखाल	९८२२४०२०६६	कार्यालयमा

सि.नं.	कार्यालय वा संस्थाको नाम	एम्बुलेन्स संख्या	एम्बुलेन्स नं.	चालकको नाम	चालकको सम्पर्क नं.	कार्यालय वा संस्था प्रमुखको नाम पद	कार्यालय वा संस्था प्रमुखको सम्पर्क नं.	एम्बुलेन्स रहने स्थान
६	भू.पु.सैनिक कल्याणकारी समिति, सुर्खेत	१		कृष्ण बहादुर सारु	९८२२४११५८६	„	„	„
७	नेपाल रेडकस सोसाईटी , सुर्खेत	१	भे.१च.६०५	तस बहादुर मन्दिर	९८४८०४८२८५	दिपक अर्याल	९८५८०३११००	कार्यालयमा
८	देउती अस्पताल प्रा.लि. सुर्खेत	१	भे.१ च. १८८०	मोहन विष्ट	९८५८०५५७८८	खगेन्द्र बहादुर थापा	९८५८०५००९६	अस्पतालमा
९	म.प.क्षेत्रिय अस्पताल, सुर्खेत	१	वा.२भ. ३०९३	सहवीर न्यौपाने	९८४८१३९५२७	डा.डम्बर खड्का	९८५८०६३०६४	अस्पतालमा
१०	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र सालकोट सुर्खेत	१	भे.१ च १४१२	लक्ष्मी प्रसाद कडेल	९८५८०५३६०५	डा. जयन्त शाहु	९८४२२३३७४१	कार्यालयमा
११	शिवधाम धार्मिक संस्था बाबियाचौर	१	भे.१ च १५९९	दिपेन्द्र शाही	९८६८०६२९४०	नवल सिंह देउवा	९८४८००५२४३	संस्थामा
१२	शसस्त्र प्रहरी रक्तकाली गण सुर्खेत	१					०८३४१२०१४	
१३	नेपाली सेना म.प.पूतना सुर्खेत	१					०८३५२१९२८	
१४	नेपाल अर्बुदरोग निवारण संस्था सुर्खेत	१	भे.१च ६७६	तिल बहादुर बुढा	९८४८२४५४१४	तेज कुमारी चपाई	९८५८०६३०६३	कार्यालय
१५	स्वास्थ्य चौकी गुठु सुर्खेत	१	भे.१.च.२६२४	नन्दराम कडेल	९८४८२३९०१२			स्वास्थ्य चौकीगुठु
१६	साइनिङ्ग अस्पताल वीरेन्द्रनगर	१	भे.१च २६६९	टिकाराम कामी	९८४८०३७२१०	मंगल चौधरी	०८३५२०१०५	कार्यालयमा
१७	पञ्चपुरी अस्पताल पञ्चपुरी न.पा.	१	भे.१ च ३३७१	हेमन्त शाही	९८४५०२५६३०	कमलकृष्ण पौडेल	०८३४१६०२९	अस्पतालमा

अनुसूची २५

जिल्लामा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रमा संलग्न राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैह्रसरकारी संस्थाहरूको विवरण

सि न	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालयको सम्पर्क	मोबाईल नं.
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	दिपक अर्याल	०८३ ५२१६७०	९८४८०३११००
२	समाज जागरण केन्द्र	टिकाराम आचार्य	०८३ ५२१२८२	९८५८०५१५४६
३	सुन्दर नेपाल संस्था	भुपेन्द्र प्रसाद कंडेल	०८३ ५२०९२६	९८४८०४१५३०
४	वातावरण सुधार समाज	जगत के.सि	०३८ ५२१३५९	९८४८०४५००
५	विश्व खाद्य कार्यक्रम	यज्ञ पुन		९८५८०४७००९
६	अन्तर निर्भर समाज	विवेक शाही	९८५८०५२२७	९८५८०५२२२७
७	वाम संस्था	मधुरानी दकाल	०८३ ५२२४३७	९८४८०७८६४६
८	आवाज संस्था	पवित्रा शाही	०८३ ५२२३८३	९८५८०५०८०७
९	किर्डीक नेपाल	मेघराज न्यौपाने	०८३ ५२००५४	९८४८४४१८५५
१०	सुआहारा कार्यक्रम	श्रीकृष्ण पौडेल	०८३ ५२५६८४	९८४३६९९०५३
११	नव ज्योजि केन्द्र	थानेश्वर गौतम	०८३ ५२१६५८	९८५८०५१६७१
१२	सिमिट इन्टरनेशनल	सुर्य ढुंगाना		९८५११८४७१९
१३	आ.एन.एफ	ताराबहादुर कार्की	०८३ ५२०१०५	९८४८०३९६८८
१४	कोपिला भ्याली सेवा समाज	टोप बहादुर मल्ल	०८३ ४१२१६९	९८५८०८०५८०
१५	एकता फाउन्डेसन	दुर्गा घर्ती		९८५८०५५३३५
१६	अपाङ्ग सशक्तिकरण केन्द्र	विष्णु प्रसाद भट्टराई		९८५८०५२६४२
१७	नेपाल स्काउट, सुर्खेत	लालपुरा शाही		९८४८०६८४३४

सि न	कार्यालयको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालयको सम्पर्क	मोबाईल नं.
१८	युनिसेफ	विश्वराज भट्ट		९८५८०८५५१२
१९	सेभ द चिल्ड्रेन	धना भुसाल		९८५७०६२८७७
२०	एसएसविएच	होमनाथ सुवेदी		८५१०९२४१४९
२१	वार्म पि हेल्मेटास नेपाल, सुर्खेत	निलकण्ठ पाण्डे		९८५७०३८७२७
२२	तयार नेपाल	राजेश सोनी		९८४८०६३७२२
२४	युएनएफपिए	आत्माराम न्यौपाने		९८५१३१७४२६

अनुसूची २६

सञ्चारकर्मीहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं.	नाम, थर	कार्यरत कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.	क्र.सं.	नाम, थर	कार्यरत कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं.
१	ललित बसेल	गोरखापत्र दैनिक	९८४८०४८१७४	२८	नवीन सुवेदी	नेपाली रैवार डट कम	९८५८०५५६२६
२	सुदिप पुरी	ग्यालेक्सी टेलिभिजन	९८५८०३८६०४	२९	चिन्तामणि कँडेल	दर्शनखबर डट कम	९८५८०५१९५४
३	ललित बहादुर बुढा	अन्नपूर्ण पोष्ट राष्ट्रिय दैनिक	९८५८०५३१९६	३०	पंख बहादुर शाही	रातोपाटी अनलाइन	९८६९९७८४२५
४	ललित गाहा	सुनगाभा टिभी	९८५८०२७३२२	३१	भावना राना	कर्णाली मिडिया डट कम	९८४२३२६१००
५	कमल पन्त	कान्तिपुर टिभी	९८५८०२७६७५	३२	नन्दराम जैसी	हिमालय टाइम्स	९८६८३४५७५४
६	कृष्ण गौतम	कान्तिपुर दैनिक	९८५१००३५९३	३३	मानबहादुर बली	नेपाल टेलिभिजन,	९८५११२२०५२
७	नगेन्द्र उपाध्याय	नागरिक दैनिक	९८५८०५५५४४	३४	मुना हमाल	गोरखापत्र दैनिक	९८६८९७९७३१
८	ज्योति कटुवाल	कान्तिपुर दैनिक	९८५८०४३६२०	३५	रजनी योगी	साभा विसौनी दैनिक	९८६७८७९३२
९	प्रकाश पन्त	त्रिबिबी	९८४१९७९७३४	३६	रमा केसी	हिमालप्रेस डट कम	९८४८५८४५५
१०	आकाश तारा बयक	स्काई न्युज दैनिक	९८५८०६६०६६	३७	रमेश कुमार पाण्डे	हिमालयन टेलिभिजन	९८५८०५११९३
११	गणेशकञ्चन भारती	प्रदेश एफएम	९८५८०४६०४६	३८	रमेश रावल	नयाँ पत्रिका दैनिक	९८५८३२०४१०
१२	करिश्मा चौधरी	रेडियो नेपाल, सुर्खेत	९८४८१६६३७२	३९	रेवतीरमण उपाध्याय	उज्यालो रैवार	९८६८१६०८८३
१३	कल्पना ढेंगा मगर	युगआव्हान दैनिक	९८६९८६३४९९	४०	लक्ष्मी प्रसाद लम्साल	लोकमञ्च दैनिक	९८६४७३४३७२
१४	अमर बहादुर कार्की	रेडियो डाडादरा	९८५८०५२५३४	४१	लक्ष्मी भण्डारी	इकागज डट कम	९८४८२०३८९८
१५	ओम शाही ठकुरी	शिलापत्र डट कम	९८५८०८०५०७	४२	शेर बहादुर थापा	पहिलोप्रोस डट कम	९८५८०२६०२५
१६	खगेन्द्र अधिकारी	सुधमदृष्टि साप्ताहिक	९८४८०५०१५३	४३	सिर्जना बुढाथोकी	नेपाल समाचारपत्र	९८४८८७८१०१

१७	खिम बुढा	सुनगाभा टेलिभिजन	१८४८०८८२०९	४४	सुरेश आचार्य	राष्ट्रिय समाचार समिति	१८५८०५१८६९
१८	गोविन्द केसी	नागरिक दैनिक	१८५११७३७२९	४५	सुशील खड्का	एपीवान टेलिभिजन	१८५८०६२३५२
१९	गोविन्द खत्री	जागरण एफएम	१८५८०५२३३९	४६	पुनम वि.सी.	युगआह्वान राष्ट्रिय दैनिक	१८५८०५८२५४
२०	मधुवन विसी	रेडियो भेरी एफएम	१८५८०५०३३५	४७	टेकराज के.सी.	राष्ट्रिय समाचार समिति	१८५८०६३५२९
२१	सुरज सिंह	राष्ट्रिय समाचार समिति	१८४८३०२०३८	४८	युवराज पंगाली	जागरण एफएम	१८५८०६११२३
२२	दिपकजंग शाही	सेतोपाटी डट कम	१८५८०५९२८८	४९	यज्ञ खत्री	अनलाइन खबर	१८५८०७१६१२
२३	जगत सापकोटा	कर्णाली मिडिया	१७४५९००२८०	५०	विवश कुमार सेजुवाल	भिल्को खबर डट कम	१८५८०८७३८३
२४	देव राना	कान्तिपुर टिभी	१८५८०८२८२३	५१	अप्सरा विष्ट	एके सञ्चार डट कम	१८४८२२७८९३
२५	जगतदल जनाला विक	जनचासो खबर दैनिक	१८४४८१५००८	५२	कूलेन्द्र शाही	सिद्धदर्शन दैनिक	१७४५९५४६७५
२६	दिनेश बुढा	नेपाल खबर	१८६००५८२४	५३	तृप्ति शाही	कान्तिपुर दैनिक	१८४४८६४५९०
२७	नवीन शाही	शिलापेपर डट कम	१८६८९२४३३१				

अनुसूची २७

जल तथा मौसम मापन केन्द्रहरूको विवरण (हावापानी केन्द्र तथा वर्षा मापन केन्द्र)

क्र.सं.	केन्द्रको प्रकार	केन्द्रको नाम	मौसम अवलोकनकर्ताको नाम	ठेगाना	सम्पर्क नं
१	हावापानी केन्द्र	पुशमाक्याम्प, सुर्खेत	नन्दकली वलि	बिजौरा-७	१८६८०२७४३०
२	वर्षामापन केन्द्र	जामु, सुर्खेत	निम बहादुर राजी	विधापुर -१, सुर्खेत	१८६७२७४९३४
३	वर्षामापन केन्द्र	बड्ढिचौर, सुर्खेत	दिनेश वाग्ले	कुनाथरीगा.वि.स.-४	१८४८१३८६२६
४	वर्षामापन केन्द्र	खानीखोला, सुर्खेत	मन्जु कुमारी शाहि	खानीखोला-२ सुर्खेत	१७४८००७१७०
५	वर्षामापन केन्द्र	राकम, सुर्खेत	वकिल बहादुर पुन	राकम-६ सुर्खेत	१८१२४९३५६४
६	हावापानी केन्द्र	मेहलकुना, सुर्खेत	भक्ति राना	मेहलकुना-३, सुर्खेत	१८४८१९७४४४
७	वर्षामापन केन्द्र	कालिदमार, सुर्खेत	धन बहादुर वली	छिन्चु -२	१८४४८१००६२
८	वर्षामापन केन्द्र	ईत्रामसुर्खेत	मधु सलामि मगर	ईत्राम, सुर्खेत	१८६८१६६६२२
९	सिनप्टिक केन्द्र	सिनप्टिक केन्द्र सुर्खेत			
१०	राडार केन्द्र	रातानाङ्गला राडार			

जल तथा मौसम मापन केन्द्र

अवलोकनकर्ताको नाम	नदी , स्थान तथा गा. वि.स	टेलिफोन नम्बर	हालको अवस्था
टार्जन बुढा	भेरी नदी समझिघाट केन्द्र, केन्द्र नं २६९.५	९८६८११९८१७	सूचारु
रमेश राभगी	भेरी नदी जामु केन्द्र, केन्द्र नं २७०	९८४४८९२५३०, ९८४८२८३५४१	सूचारु
कमल शाही	निकास खोला लाटिकोईली जलमापन केन्द्र, केन्द्र नं २६९.७	९८६५२१४०५९, ९८६४९६४४८७	सूचारु
भिम बहादुर बराल	चिङ्गाड खोला सिर्मलखेत केन्द्र, केन्द्र नं २७४	९८६८११६२७०, ९८१२५१३७२५	सूचारु
	ठुलोभेरी रिम्ना जाजरकोट	९८६८९०२६३४, ९८४५२०१५९१	

अनुसूची २८

विपद्को समयमा हेलिकप्टर बस्न पहिचान गरिएका स्थानहरूको विवरण

क्रस	स्थानीय तहको नाम	वडा नं	टोल/बस्तीको नाम	अवस्थिति	
				Latitude	longitude
१		८	नगरपालिका नजिक	28°33'34.3"	81°37'38.1"
२		८	शिव चौक	28°38'34"	81°39'38"
३		१२	कपासे	28°36'78"	81°37'82"
४		१२	निमारे	28°36'27.97"	81°38'18.95"
५		१२	Airport area	28°35'28.89"	81°38'15.05"

क्रस	स्थानीय तहको नाम	वडा नं	टोल/बस्तीको नाम	अवस्थिति	
				Latitude	longitude
६	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	१२	Airport area	28°35'03.67"	81°38'14.54"
७		१२	Airport area	28°34'57.85"	81°38'15.26"
८		२	सानो सुर्खेत	28°33'27.94"	81°39'18.95"
९		१	धारापानी	28°35'04"	81°10'13"
१०		९	तातापानी	28°40'08"	81°34'24"
११		९	फलाटे	28°35'54.83"	81°34'42.68"
१२		१	बाङ्गेसिमल	28°36'46"	81°34'24.62"
१३		लेकवेशी नगरपालिका	४	दसरथपुर	28°29'12.24"
१४	चौकुने गाँउपालिका	५	विजौरा	28°49'08"	81°35'15.44"
१४	भेरी गंगा नगरपालिका	११	छिन्चु	28°27'27.58"	81°43'14.78"
१६	पन्चपुरी नगरपालिका	९	विद्यापुर	28°48'37"	81°22'25"
१७	पन्चपुरी नगरपालिका	६	बावियाचौर	28°47'44"	81°22'46"
१८	चिङ्गाड गाउँपालिका	५	अवलचिङ्ग	28°37'33"	81°48'28"
१९	लेकवेशी नगरपालिका	६	लेकफर्सा	28°28'40.45"	81°38'15.26"
२०		४	दसरथपुर	28°29'12.24"	81°45'15.68"

क्रस	स्थानीय तहको नाम	वडा नं	टोल/बस्तीको नाम	अवस्थिति	
				Latitude	longitude
२१	बराहताल गाउँपालिका	२	पागमा	-	-
२२		३	गाइनेकाँडा	-	-
२३		४	तरङ्गा	-	-
२४		५	बड्डीचौर चेपाङ्ग	-	-
२५		६	इखेनी	-	-
२६		७	लामाखाली, नयाँवन	-	-

अनुसूची २९

जिल्लामा रहेको दमकल चालकको विवरण

क्र.सं.	दमकल सेवा संचालन गर्ने निकाय	दमकल नं.	कार्यालयको नं.	चालकको नाम	सम्पर्क नं	कैफियत
१	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	भे १ च १३३	१०१	गोविन्द सापकोटा	९८५८०५०६०७	
२	भेरीगंगा नगरपालिका			मान बहादुर रावत	९८५८०५१०५७	कृष्ण प्रसाद पोखरेल
३	जिल्ला वन डिभिजन कार्यालय, सुर्खेत	प्रदेश ००१ग ०४७६		मनोज वि.क.	९८६०७८०७६४	

अनुसूची ३०

जिल्ला स्थित क्रियाशील राजनीतिक दलहरूको सम्पर्क विवरण

क्र.सं	पार्टीको नाम	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१	नेकपा एमाले	(अध्यक्ष)	कुलमणि देवकोटा	९८५८०५८४२८
२	नेपाली काँग्रेस	सभापति	खड्कबहादुर पोखरेल	९८६८०३८०००
३	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र)		जितबहादुर राना	९८५८०५०९७१
४	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (एकीकृत समाजवादी)			
५	जनता समाजवादी पार्टी नेपाल		फतेबहादुर सोती मगर	९८४८०३२५६०
६	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी		कविराम पुरी	९८५८०८०८७५
७	नेपाल मजदुर किसान पार्टी		हरि बहादुर बोहरा	९८४८२३२९९६
८	राष्ट्रिय जनमोर्चा		गोविन्द्र प्रसाद सुवेदी	९८४८०२५६५५
९	नेपाल परिवार दल		मन बहादुर थापा	९८४३९३८७९८
१०	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी नेपाल		जीवन चन्द	९८६३९२२८२९
११	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी समाजवादी		दरिन्द्रराज शाही	९८४९४८९८६०
१२	सामाजिक एकता पार्टी		चिरन्जीवी गैरे	९८४८०५९०९२
१३	राष्ट्रिय नागरिक पार्टी		कमल प्रसाद पौडेल	९८४८०७६८७९
१४	उन्नत लोकतन्त्र पार्टी		चन्द्र प्रसाद पौडेल	९८४८००२७९५
१५	ने क पा माओवादी समाजवादी		नरेश कामी	९८४८९९९९७६
१६	जनसमाजवादी पार्टी नेपाल		हरि के.सी	९८६८०७२६३९
१७	नेपाली काँग्रेस वी.पी.		उदय बहादुर बोहोरा	९८६८३३४७६६
१८	नेपाल दलित पार्टी	सचिव	रेशम बहादुर सुनार	९८४८३४०७८९
१९	नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी माले	सचिव	याम बहादुर थापा	९८४८०३३८९३
२०	मौलिक जरो किलो पार्टी		सन्देश पाण्डेय	९८४७७२००९८
२१	साझा पार्टी नेपाल		गणेश प्रसाद रेग्मी	९८४८०८५७७७
२२	नेशनलिष्ट पिपल्स पार्टी		प्रेम शर्मा	९८४८०६६७७७

अनुसूची ३१

विपद्को समयमा प्रयोग हुने खोज तथा उद्धार सामग्रीहरूको आवश्यकता पहिचान

विपद् व्यवस्थापन गैरखाद्य सामग्रीहरू २०८१ विवरण

जिल्ला आपत्कालिन कार्यसञ्चालन केन्द्र, सुर्खेत

सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१	Life jacket	१	११	Turch light/Helmet	१५	२१	Fire rake	६
२	Axe	१०	१२	Fire gloves	१०	२२	Face mask	१२
३	Metal bucket	१०	१३	Stretcher	४	२३	Water bottles	१२
४	Climbing rope	१	१४	Boat	१	२४	Back puk pump	४
५	Safety helmet	१०	१५	Crowbar 22mm	१	२५	Axe with rubber grips	१४
६	Fire extinguisher(ABC)	१२	१६	Fire boot (pair)	१२	२६	portable shovel	१४
७	Tarpaulin त्रिपाल	२५०	१७	Fire socks (pair)	१२	२७	Fire blanket	१४
८	fire suce	१०	१८	Jump suit cloths	१२	२८	Crow bar	१४
९	Rubber gumboot	९	१९	Fire aid kit	४	२९	Pick	१४
१०	Shovel	८	२०	Fire rake hoe	६			

नेपाली सेना, कालिबहादुर गण कपासे, व्यारेक, सुर्खेत

सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१	Life jacket	३०	७	वन्चरो	२	१३	लाईफ लाईन रोप	१
२	first aid kit	२	८	वाटरव्याग	२	१४	लाईफ ब्याग रङ्ग	३
३	सेफ्टी हेलमेट	१०	९	ट्रेसिङ्ग टेप	१	१५	पुल्ली	१
४	पिक	१०	१०	गल	२	१६	फायर सुटर	६
५	साबेल	१०	११	पिकेट	५	१७	फायर बुट	१
६	घन	२	१२	स्टेचर	२	२६		

सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल नं. ३२ गण हे.क्वा रक्तकाली, सुर्खेत

सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१	लाईफ ज्याकेट	१४	२१	Dry Bag	५	४१	एक्स हु	१
२	विपद् उद्धारमा प्रयोग हाते पंजा	३३	२२	Fire suce	८	४२	पन्जा	५
३	पिक	४	२३	Fire Swatter	६	४३	टर्चलाईट	१

४	डोरी	४० मी.	२४	Fire Bucket	१	४४	फायर सोटर	५
५	कपडाको पंजा	१००	२५	6 kg SRT Brand ABC Stored Prissure type fire extinguishers	२	४५	रक हेल्मेट	
६	विपद् उद्धारमा प्रयोग हुने मास्क	४००	२६	Chain saw Gasoline		४६	जमसुट	६
७	सावेल	५	२७	Chain (Chain saw Makita)	१	४७	Rotary hammer drill	1
८	गल	३	२८	Concrete Disc (3600x3.2x50H)	२	४८	मास्क	३
९	Reciprocating Saw	1	२९	Dynamo Flash light King campbrand	२	४९	प्लाष्टिक हेल्मेट	१०
१०	Spare Blade 6 inc.	30	३०	Bolt Cutter 36"	१०	५०	स्ट्रेचर	२
११	रक हेल्मेट	१२	३१	Aluminium Stretcher	२	५१	Spare Blade 9 inc.	30
१२	Carabinaers steel Hms Scaw (Luck)	१०	३२	Head Lamp (Bela Brand)	२	५२	Spare Blade 12 inc.	30
१३	Stel and Twist - Chest Harness	५	३३	Res cue Torch Light model DT 600 A	२	५३	Electric chain saw	1
१४	Tulular sling 16m.m. 120 mm((प्रुसिक लामो)	५	३४	Throw Bag	२	५४	Spare chain	4
१५	Seat Harness	५	३५	Fire Rake Genco Brand	२	५५	प्रथामिक उपचारको बक्स	२
१६	Tulular sling 16m.m. 90 mm(प्रुसिकछोटो)	५	३६	Fire Blanket SRI Brand 4x6 Feet	३	५६	Spare BIT Small	6
१७	Carabinaers Auto Luck	५	३७	Fire Aluminized Proximity Suit set	२	५७	Spare Bill Large	4
१८	Jummer	५	३८	न्याक	६	५८	Rafting boat	१
१९	Figure-8	५	३९	न्याक हुक	२			
२०	Work golve close	४	४०	बुट	६			

विपद् व्यवस्थापन वेश चिप्ले, सुर्खेत

सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१.	Demolation hammer	१सेट	२६.	Figure eight carabinar	१०थान	५१.	Rain coat	१०थान
२.	Rotary hammer drill	४सेट	२७.	Carabinar	२०थान	५२.	Water proof bag	२थान
३.	Chipping hammer (Hm 0210t)	२सेट	२८.	Seat harness	५थान	५३.	Water boot	२०जोर
४.	Rotary rescue saw (Power cutter)	२सेट	२९.	Cheast harness	५थान	५४.	Tube	३थान
५.	Circular saw	१सेट	३०.	Prusik	५थान	५५.	Rescue raft boat	१थान
६.	Plastic helmet	७ थान	३१.	Static rope(50/30/20 mtr)	२/३/२रोल	५६.	Paddle	७थान
७.	Stretcher	४थान	३२.	Combined harness	२थान	५७.	Berrel pump	१थान
८.	Electric chain saw	४सेट	३३.	Rappling / Climbing gloves	५सेट	५८.	Rescue through bag	३थान
९.	Petrol chain saw	२सेट	३४.	Plastic rope	३रोल	५९.	Death body bag	२०थान
१०.	Reciprocation saw	२सेट	३५.	Personal rope	३थान	६०.	West bag	१०थान
११.	Hammer (large)	१सेट	३६.	Dynamic rope (200/100 mtr)	१/१रोल	६१.	Eye protection	२थान
१२.	Extension cord	१थान	३७.	Pulley	३थान	६२.	Aaluminium ladder	१थान
१३.	Crow bar	४सेट	३८.	Rock helmet	१०थान	६३.	Cordless Chain Saw	१थान
१४.	Bolt cutter (large/small)	५सेट	३९.	Gas mask	१सेट	६४.	Back Fire Pump	१थान

१५.	Solar lamp	१थान	४०.	Fire gloves	१जोर	६५.	Fire extinguisher(ABC)	२थान
१६.	Jacket (red colour)	१०थान	४१.	Fire helmet	१थान	६६.	Spare chain	८थान
१७.	Picket	३थान	४२.	Fire blanket	२थान	६७.	Spare BIT Small	१२थान
१८.	Back bord	२थान	४३.	Fire rope	१थान	६८.	Spare Bit Large	८थान
१९.	Lather working gloves	२०थान	४४.	Fire suit (pants)	५थान	६९.	Hydr.Hand Operated Combi Tool	१थान
२०.	Saabel	१थान	४५.	Fire suit (upper only)	५थान	७०.	Folding Stretcher	२थान
२१.	Pick	१थान	४६.	BA set with oxygen cylinder	१सेट	७१.	Shelter Kit	१थान
२२.	Medical kit box	१थान	४७.	Fire fighting boot	१०जोर	७२.	Dome Tent	१थान
२३.	Iron bucket	२थान	४८.	Life jacket (red/blue colour)	२०थान	७३.	Mattress	१थान
२४.	Search light	१थान	४९.	Rafting boat (repair kit)	१सेट	७४.	Wooden Pallet	२थान
२५.	Jummar	७थान	५०.	Rafting helmet	७थान	७५.	Tent Inner	१थान

सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल, प्रस्तावित तालिम शिक्षालय घुमखहरे गुर्भाकोट, सुर्खेत

सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१.	लाईफ ज्याकेट	६	५.	throw Bag	५	८.	megaphone	३
२.	अक्सिजन सिलिण्डर	१०	६.	lifeboue ring	३	९.	dynamic rope	६० मि
३.	सेफटी हेलमेट	१०	७.	फस्ट एड किड box	२	१०.	कन्सल्टेटर	५

४.	carabina luck	७					
----	---------------	---	--	--	--	--	--

विरेन्द्रनगर नगपालिका								
सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१.	रवर बोट	२	४.	डोजर	१	७.	फायर बल हुक	८०
२.	दमकल	१	५.	फायर एक्सनिङ्गगुईसर	३			
३.	लाईफ ज्याकेट	८०	६.	रवर ट्यूब	२०			

पञ्चपुरी नगपालिका								
सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१	लाईफ ज्याकेट १८ वटा	१८	९	फस्टेड बक्स- २ वटा	२	१७	इन्च टेप — १ वटा	१
२	म्याट	३	१०	बेल्चा	७	१८	डोरी जुट	१
३	स्टेचर	५	११	घिर्नी	२	१९	गम बुट	९
४	टेन्ट	३	१२	रेनकोट	१	२०	सेफिट हेलमेट	७
५	हाते आरा	५	१३	बादर भगाउने बन्दुक	३	२१	त्रिपाल	३
६	पाताकाट्ने कैची	२	१४	डोरी	९	२२	फाइर सेट	५
७	बन्चरो	३	१५	हेन्ड माइक	१	२३	रुख काट्ने मेसिन	१
८	घन	४	१६	पञ्जा जोर	७	२४	गैटि	४

लेकवेशी नगपालिका								
सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१	लाईफ ज्याकेट	६	१४	Fire Extinguisher	३	२७	गम बुट	१०
२	अक्सीजन सिलिन्डर	१०	१५	Siren साईरन	१	२८	स्ट्रेचर	५
३	सेफिट हेल्मेट	१०	१६	अस्थायी ट्वाईलेट पिन स	५	२९	Elbow Crutches	१०
४	Carabina Luck	५	१७	डिसना	३०	३०	Walkers	५
५	Throw Bag	३	१८	कम्बल	३०	३१	Toilet Chair	५
६	lifebouy Ring	२	१९	बाकस Tin Trunk	१	३२	Auxiliary crutches	१०
७	Fist Aid Kit Box	७	२०	टर्च लाईट	२	३३	Protable Cribs	१०
८	Mega Phone	३	२१	हईल चियर	५	३४	Hoter Water Bag	५
९	Dynamic Rope	६० मि	२२	Oil Chaina Saw	१	३५	Baby Mattress	१०
१०	कन्सलटेटर	५	२३	Hand Saw	३	३६	Steel Thormus	१०
११	lifebouy Ring	२	२४	Hammer	३	३७	Portable Chairs	५
१२	Throw Bag	३	२५	Hoe फरुवा	५	३८	Spray Tank	१

१३	हाते माईक Mega Phone	३	२६	Whistle	५			
चौकुने नगपालिका								
सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१	steel cutter heavy duty	5pcs	१४	gall 5kg	4pcs	२५	first aid box	3pcs
२	hammer with wooden handle	5pcs	१५	hand mic/ mega phone	1pcs	२६	life jacket	15pcs
३	pick axe with wooden handle	5pcs	१६	head light	5pcs	२७	fire safty suit	4pcs
४	Hand Saw steel made	5pcs	१७	tarpuline	5pcs	२८	pully	2pcs
५	wire cutter	5pcs	१८	matteress	5pcs	२९	boot	10pairs
६	dynamic Rope	200 m	२०	blanketstretchable	7pairs	३०	backpack water pump 20l.	3pcs
७	climbing rope 10/12mm	200 m	२१	hand turch	2pcs	३१	fire axe hoe	3pcs
८	ladder with aluminium 24ft.	2pcs	२२	Whistle-5	14pcs	३२	fire swatter	5pcs
९	hydr.jack 5ton cap.	1pcs	२३	safety/visibillity vest	10pcs	३३	fire rack hoe	5pcs

१०	leather gloves	7pairs	२४	Tent	3pcs	३४	watter bottle	10pcs
११	safty helmet	7nos	२५	fire fake	3pcs	३५	monkey sacreer gun	3pcs
१२	shovel	7nos	२६	power chain saw	1pcs	३६	raincoat	10pcs
१३	stretcher	5pcs						

बराहताल गाँउपालिका

सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१	हेड टर्च	५ थान	८	बेलचा	५ थान	१५	हेण्ड ग्लोव्स	५ थान
२	ह्याण्ड माईक	५ थान	९	बाल्टिन २०ली.	१० थान	१६	हम्मर २ के.जी.	५ थान
३	नाईलन डोरी(९ मि.मि.)	५ थान	१०	फरुवा	५ थान	१७	साईरन	५ थान
४	पि.भि.सि.तारपोलिन	५ थान	११	गल साबेल	५ थान	१८	कृतिम गन	५ थान
५	हेल्मेट(प्लास्टिक)	२० थान	१२	फस्ट एड बक्स	१० थान	१९	घण्टी २ केजी	३० थान
६	स्टेचर फोल्डिङ्ग	१० थान	१३	लाईफ ज्याकेट	३० थान	२०	प्लास्टिक चटाई	२५ थान
७	सि टि प्लास्टिक	५ थान	१४	रेनकोट	२५ थान	२१	फाईवर ब्लाङ्केट	१५ थान

जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेत

सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण	सि.नं.	विपद् व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि उपलब्ध सामग्रीहरू	परिमाण
१	गैटी	10	१०	खुर्पा	10	१९	ट्युब	5

२	बेलचा	10	११	आरा सादा	10	२०	gumboot	5
३	बन्चरो	5	१२	किप प्याड कुसन	5	२१	टिनको बाकस	1
४	बाल्टी स्टिल टिनको	15	१३	हेक्सा ब्लेड	10	२२	लाइट (टर्च)	2
५	फरुवा	10	१४	टिन वा तार काटने कैची	5	२३	मेघा फोन	3
६	घन ठुलो	5	१५	डोरी नाईलन12mm	5kg	२४	Fire extinguisher	14
७	छेना	5	१६	सेफ्टी हेलमेट	20	२५	आगो निभाउने ग्लोभ्स	5
८	करौती	7	१७	climbing belt	5	२६	स्ट्रेचर	8
९	हुक	1	१८	life jacket	37	२७	त्रिपाल(१५.१८)	15

अनुसुची ३२

विपद् व्यवस्थापन कोषमा रहेको रकम विवरण

क्र.सं	कार्यालयको नाम	रकम
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	९५८८४८०
२	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	३२०००००
३	लेकवेशी नगरपालिका	४१९७३७
४	गुर्भाकोट नगरपालिका	
५	भेरीगगा नगरपालिका	४९७६७५
६	पञ्चपुरी नगरपालिका	३००००००
७	चिङ्गाड गाँउपालिका	२००००००
८	सिम्ता गाँउपालिका	३८७२९२
९	बराहताल गाँउपालिका	१३१४१२५
१०	चौकुने गाँउपालिका	४१४२००
११	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	१६००००
१२	सिमान्तकत महिलाहरुका लागी महिला सस्था वाम	५०००००
	जम्मा	२१४८१५०९

अनुसूची ३३

मानवीय सहायता सम्बन्धी मापदण्ड

मानवीय सहायता सम्बन्धी मापदण्ड अनुसारका सामग्रीहरू प्रयोगमा ल्याउन कोसिस हुनुपर्छ र प्रभावितहरूके पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ।

१. प्रति व्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २,१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी खा खद्यान्न
२. प्रभावित मानिसहरूका लागि उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्यपदार्थमा परिपूरक रूपमा एक अथवा दूइ खाद्य वस्तुहरू उपलब्ध गराउने।
३. निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (साना बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, एच. आइ. बी. भएका कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) लागि उनीहरूको आवश्यकतालाई पूरा गर्न सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था।

- स्थानीय परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्नको परिमाण निर्धारित गर्न सकिनेछ, तर शुरुमा पारिवारिक आधारमा गरिने।
- सुविधाबाट एकदमै बञ्चित समूहहरूलाई उन्नत बीउ बीजनको निःशुल्क शःशुल्क उपलब्ध गराउने तर्फ कार्यक्रमको प्रक्रिया अगाडी बढाउने।
- लुगा तथा ओछ्याउने सामग्री सो ठाँउका लागि उपयुक्त हुने हुनुपर्छ।
- हरेक व्यक्तिको पहुँचमा नुहाउने साबुन र लुगा धुने साबुन हुनुपर्छ।
- खाना पकाउन र भान्छाका लागि पर्याप्त भाँडाहरू हुनुपर्छ।
- पिउने पानी सकलन गर्नका लागि भाँडा र खानाका लागि भाँडा हुनुपर्छ।
- हरेक घर परिवारका निम्ति प्रकाशका लागि इन्धन अथवा विजुलीको व्यवस्था हुनुपर्दछ।

प्रभावित बालबालिकाहरूलाई वितरण गरिने आधारभूत शैक्षिक सहयोग सामग्री निम्नानुसार व्यवस्था गर्न प्राथमिकता दिइनेछ।

- स्कुल झोला थान १
- विद्यालय पोशाक सेट १, रुमाल र जुत्ता समेत प्रति विद्यार्थी
- कापी १ दर्जन
- ज्यामेट्री बक्स थान १
- पेन्सिल बट्टा १ (इरेजर र कटर सहित)
- पाठ्यपुस्तक सेट १
- टिफन बक्स
- एक प्याकेट बलपेन

अस्थायी आवास तथा गैह्रखाद्य सामग्री व्यवस्थापन विषयगत मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड

- छाना भएको क्षेत्र/ आवास र सहायता सामग्री।
- कम्बल लगायतका कपडाहरू।
- जेष्ठ नागरिक, विरामी, महिला तथा बालबालिकाहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा। यसका अतिरिक्त गर्भवती, सुत्केरी, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामग्री
- एक सेट खाना पकाउने भाँडा
- शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ जुन जमिन सुरक्षित तथा स्पेयरको मापदण्ड अनुसार हुनुपर्छ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै साँस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एव परिस्थितिलाई ध्यान दिइनेछ।
- सम्भव भए सम्म नागरिक समाज, सरकार तथा स्थानीय नागरिकहरूसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना तथा व्यवस्थापन गरिनेछ।